SAMLADE

DIKTER,

AF

K. A. NICANDER.

ANDRA DELEN.

Stockholm,
A. BONNIER,
1840.

NORDSTRÖMSKA BOKTRYCKERIET.

Innehåll:

K. A. NICANDERS

SAMLADE

DIKTER.

ANDRA DELEN.

Konung Enzio,

Den siste Hohenstaufen.

Lyrisk Dikt

i

Romanser.

TILL

HANS KONGL. HÖGHET

OSCAR,

SVERIGES OCH NORRIGES

KRONPRINS,

HERTIG AF SÖDERMANLAND.

Quel ch'io Vi debbo, posso di parole
Pagare in parte, e d' opera d' inchiostro:
Nè che poco io Vi dia da imputar sono;
Che quanto io posso dar, tutto Vi dono.

Ludovico Ariosto.

En Konung Enzio var i fordna tider
Den store Fredrik Hohenstaufens Son.
Han vinner hjertan och han vinner strider;
Men lider i Bologna bojans hån.
Han dör — och Folket kring hans urna vrider
En lager under sång och pukors dån. —
Se'n lifvet grymt derur de pressat hade,
De ärans kransar mildt på stoftet lade.

När, sedan fem århundraden förflutit,
En Nordisk Konung stod vid Enzios grift.
Han mycket gjort och tänkt och sett och njutit:
Krig, fred och Diktens nektar, flärdens gift.
Hans blixtar väg för Snillets stjernor brutit,
Och detta var hans skönaste bedrift.
O! allt för tidigt Norden honom miste: —
Af Wasar var han nästan *näst den Siste.*

Han lutad stod mot Enzios marmorurna,
Och lagerqvistar till en krona vred.
Uppå Virgilii graf de voro skurna
I en odödlig äras tysta fred.
Han suckade: hans suckar blefvo burna
På sångens vind till yngre tider ned:
"Er dag, o Hohenstaufer! re'n förlidit,
"Och snart har Wasars sol i hafvet skridit.

"Högt strålar gamla Wasasolens ära;
"För oss är intet qvar att skörda mer.
"Mot nattens haf nu hennes vägar bära:
"Hon kan ej bättre göra än gå ner.
"Den sista lager Wasakung skall skära,
"Jag här åt snillets ljus till offer ger." —
Och lagern, som han bar i sina händer,
Han till en Skald i fosterlandet sänder.

Dock förrän Wasasolen afsked tager,
I ungdomsprakt ännu hon skådas får.
Hon glänser klart, då hon mot vester drager,
Och tycks gå upp just när hon nedergår.
Det knyts af hjeltehand en yppig lager
Kring sista Wasakungens silfverhår.
Förrän hans ögon sig i döden lycka,
En dubbel krona syns hans tinning smycka.

Nyss stod en Prins, som Norden fick af Söder,
Vid Konung Enzios enkla sarkofag. —
Af Minnets skörd sin unga kraft han föder,
Och Hoppet blommar i hans anletsdrag.
Fast Wasars sol ej mer på himlen glöder,
Han är vår morgon till en bättre dag. —
När aftonstjernan öfver vården blänkte,
På Stjernorna, som nedergått, han tänkte.

Men Minnet är ej nog. Dess stämma klagar,
Om hon ej blandas får med Hoppets ljud.
Du tänkte, PRINS! ock på vår framtids dagar:
Och när Du snart, bredvid din sköna Brud,
Svor trohetseden, uppå Ljusets lagar,
Och eden, med vår bön, bars upp till Gud:
Då smälte, vid den klara bröllopsflamman,
Vårt *Fordom* och *Tillkommande* tillsamman.

Tag denna krans, o PRINS! — I ljusa stunder
En pilgrim den till Minnets ära band.
När snart han står, bland Söderlandens under,
Vid Enzios graf, på Arnos blomsterstrand,
Och när han går i Romas lagerlunder,
Han mins, att det var DU, hvars milda hand,
Hvars höga *Varde!* lif och klarhet skänkte
Åt hoppets ljus, som matt bland dimmor blänkte.

Från Napels sol och Majlands näktergalar,
Från Rom, som lefver än fast det försvann,
Med ljusnad blick, till Sveas berg och dalar,
Med samma hjerta återvänder han:
Och om till offer i dess tempelsalar
Han högre sånger icke bjuda kan,
Med högre låga skall hans kärlek brinna,
Och med sin tacksamhet en lager vinna.

KONUNG ENZIO.

1.

Kejsar Fredrik och Enzio.

Lasso, chi può sperar più gloria o vanto?
Sannazzaro.

Gamla fästet vid Capraja
Göthiskt ärevördigt stod.
Seger-fanor sågos svaja
Öfver fallna kämpars blod.
I det innersta af borgen,
Efter lång och sömnlös natt,
Törnekrönt af furstesorgen,
Kejsar Fredrik satt.

Höga hvälfda fönstren fylldes
Utaf morgonstrålar re'n.
Glasets bilderprakt förgylldes
Af ett öfverjordiskt sken.

Manfred, skön i morgonbranden,
Sof mot fadrens knä i frid.
Bågen höll han än i handen;
Pilen låg bredvid.

Mildt med prinsens lockar lekte
Andedrägtens ambravind.
Trogna fadershanden smekte
Drömmens rosor på hans kind.
»O att än så ung jag vore!»
Suckar Kejsar Fredrik då.
Men nu svarade den store
Peter Vinea så:

»Herre! du bör hvilan smaka;
Ungdom bor på hennes arm.
Hvarför som en stjerna vaka,
Strålande på nattens barm?
När, som solen ofvan fjellen,
Dagens ljus du verlden ger,
Bör du ock som hon om qvällen
Gå till hvila ner.»

Kejsarn sade: »Fjerran vike
Sömnen! Än jag vaka vill.
Vore jag en solens like,
Slöt jag aldrig ögat till.
Svänga skall jag herdestafven,
Medan än jag är den värd;
Slumra skola snart i grafven
Tanken och mitt svärd.

Ja! min andes krafter domna:
Äran till mitt grafchor går.
Segrens gyllne örnar somna
På min hjessas silfverhår. —
Jag är trött att mer befalla,
Mätt på lagrar, pris och hån.
Skynda! till min åsyn kalla
Enzio, min son.»

Enzio kom. Af själens vingar
Lyftes sväfvande hans gång.
När han talar, rösten klingar
Som en annans skönsta sång.
Varmt från friska läppar sänder
Han sin morgonhelsnings ljud,
Kysser ömt sin faders händer,
Väntar tyst hans bud.

»Konung Enzio!» Fredrik säger,
»Dyre son! min ålders tröst!
Två klenoder här jag äger
I min hand och i mitt bröst.
En är kärleken — och denna
Länge varit dig beskärd.
Tag det andra, lär att känna
Mitt Härförarsvärd.

Till att segra, ej förtrycka
Tag det, bär det, hedra det.
Fast som jag, med mera lycka,
Vandra, Son, i mina fjät.

Mantuaner och Parmenser
Slog du nyss med riddarmod:
Lär ock nu de Bolognenser,
Att du är mitt blod.

Fordom som Vesuvii flamma
Steg jag upp mot himlens höjd,
Oföränderligt densamma,
Utaf inga stormar böjd.
Nu jag röken är, som höjer
Sig från samma offerhärd,
Men den vestanvinden böjer
På sin himmelsfärd.

Ned ur bragdens ljusa länder
Vinden mig mot jorden för.
Jag vill se Neapels stränder
Än en morgon, förrn jag dör.
Stig nu upp, du unga låga!
Vaticanen öfvervinn,
Ljusets skydd och mörkrets plåga,
Ofördunklad brinn!

Om, när du tillbaka ilar
Segerkrönt, du spörja skall,
Att min kejsarkrona hvilar
På en panna, som är kall:
Mina lärors blomma samla
Åt det rike jag dig gaf!
Gjut en tår — ej mer — på gamla
Hohenstaufens graf.»

Sonen föll sin far i famnen:
Tårar blefvo känslans röst. —
Manfred vid de dyra namnen
Vaknar, flyr till begges bröst: —
Hjeltesvärdets strålar brötos
Präktigt uti solens sken:
Trenne stora själar götos
Mildt ihop till en.

2.

Slaget vid Fossalta.

Ecco furiando a lui s'avventa
Uom grande, ch'a sembiante e guardo atroce;
E dopo lunga ed ostinata guerra
Coll' aita di molti alfin l'atterra.

Torquato Tasso.

Re'n morgonens öga bestrålar
Scultennas elysiska elf,
Och glänsande pansaren målar
På Ghibellin och på Guelf.
I spetsen för Guelferna skiner
Ugone; men de Ghibelliner
Anför Konung Enzio sjelf.

När Dagen med gyllene pannan
Från himmelens fäste ser ner,
Då kämpa de hårdt med hvarannan:
För spjuten man solen ej ser.
Kung Enzios manliga skara
Är stolt att den svagaste vara,
Och gäller i tapperhet mer.

Kring fält och kring flod och kring lunder
Döds-Engeln på klingorna far.
Och pilarna fly som secunder:
Det slocknar ett öga för hvar.
När solen begynner att vika,
Och Hesperus glödgar sin sky,
Begynna ur striden tillika
Bolognas kolonner att fly.

Och Enzio med hängande tyglar,
I handen ett flammande svärd,
Förföljer de skingrade flyglar
I segrande, jublande färd.
De trognaste blott honom följa;
Hvar en vill på slagtningens bölja
Bli segren och Enzio värd.

Då hastigt, med öga, som hotar,
Framrider en jättegestalt.
Han rasar. Till flyende rotar
Han ropar ett dundrande: hallt!
Det var *Lambertazzi*, den vilda:
Och lederna åter sig bilda
Till strid, som hans stämma befallt.

»Välkommen!» så Enzio sade,
»Till fegas och flyktigas tröst.
Nu ha vi hvarannan, och glade
Här lägga vi bröst emot bröst.
Hårdt ljuder din stämma kring nejden;
Jag pröfvar om ock uti fejden
Ditt svärd är så starkt som din röst.»

Det varit Heroernas gamman,
Om nu de stått opp ur sitt grus,
Att se, hur de drabbade samman,
Att höra på klingornas sus.
Det syntes som vore det maken
Till Michaels kamp emot draken:
En strid mellan Mörker och Ljus.

Den eldige Enzio klyfver
Sin fiendes pansar — och då
Hans fåle vid hugget sig yfver
Och lyfter sig upp i det blå;
Men fiendens halkande klinga
Begrafves i klipparens bringa,
Af harm att ej Enzio nå.

Då sönk han, med ögonen lyckta,
Och Enzio föll i hans fall:
Och segrande skarorna flykta
Som vågor i brusande svall. —
»Ve oss och de lagrar vi skära!
»Vår Konung är fallen, vår ära:»
Så höres de flyendes skall.

De trognaste, kämparnas kärna,
Ej glömma hvad äran dem lärt.
Med hotande dödar de värna
Ett lif, som är tusendes värdt.
Förgäfves — ty härarnas lycka
Ses kransen från segraren rycka:
Hon den åt de slagna beskärt.

Bologna har flytt sig till ära:
Ugone är segrarens namn,
Och Enzios Riddare bära
Sin lager i bojornas famn.
Sjelf sitter Kung Enzio fången,
Och bytte väl gerna med mången,
Som funnit i döden sin hamn.

Och Solen går rodnande neder;
Hon gråter af tårar en flod.
Beställsam sig skymningen breder
I dalen, der slagtningen stod.
Kring liken re'n örnarna segla,
Och darrande stjernorna spegla
Sin glans i de bleknades blod.

Men Enzio, som krönikan säger,
Bland segrarnes jubel och ståt,
Låg stilla och tyst på sitt läger,
Men hvarken i sömn eller gråt.
Två tankar allena han hade:
Två ord, och ej mera, han sade:
»Mitt svärd!» och »Min fader! förlåt!»

3.

Den Fångnes Triumf.

A quante Ninfe per lui sospirorno!
Polisiano.

Aurora vaknad höjde rosenkinden
Uppöfver österns himmelsblåa berg.
Hon andades: den glada östanvinden
Ur sina lagerslott och myrtentjäll
Flög ut, omfamnade med varma vingar
Italiens Eden, prydt af vårens krans.
Allt rörs och lefver. Herdens stämma klingar
I doftfull dal, bland glada hjordars dans.
Bolognas dômer blänka, tornen glimma
Af solens guld bland glesnad silfverdimma.

Från Sanct Petronii torn med fulla toner
I långsam gång hörs högtidsklockan gå.
Med Irisprakt, i skimrande festoner,
Triumfens båge hvälfves mot det blå.
Musikens ljud ett väntadt tåg bebåda:
Palatsen liksom smälta bort i glans.

Från fenstren tusen sköna tärnor skåda
På gatan ned emellan rosors krans,
Som Sanzio's skönsta englahufven sitta
Och fram ur morgonrodnans gloria titta.

Triumfen börjar. Främst i tåget dansar
Af sköna gossar fram en yppig vår.
De bära grönt med guld. Man inga kransar,
Blott rosenknoppar ser i deras hår.
De le så mildt. De Segrens hopp betyda.
Tolf undersköna ynglingar dernäst,
Dem brynjans stål och blåa mantlar pryda,
Uppträda, sex till fots och sex till häst.
Till slag de höja svärden. Segrens sommar
Kring deras fulla, friska former blommar.

Victorian der, af hvita fålar dragen,
Utbreder segerteeknens härlighet,
Och *Ryktet* glädjetidningen för dagen
Utblåser gällt ur smattrande trumpet.
Nu lagerprydd en del af hären tågar
I leder fram, med sång och öfvermod.
På sköldarna i granna färger lågar
Fossaltas namn bredvid Scultennas flod.
Och så de ädla fångars skara följer,
Dem ingen lager, men dock äran höljer.

Nu kommer Enzio. Skön, som dagens stråle
Klar glänser upp från mörka skyars bädd,
Han sitter på en kolsvart, morisk fåle,
I snöhvit, guldbeblommad atlas klädd.
Ur örnprydd silfverhjelm, kring hvilken brinner

En krona af juveler, rikt hans hår
Kring skuldrorna i gyllne lockar rinner,
Ja! ned till perlbesatta gördeln når,
Som förr hans syster Violante virat: —
Så var Bolognas högtidsoffer siradt.

Och utan svärd. Det bärs af andras händer,
Men purpradt än af Bolognesiskt blod;
Och ofta dit en yppig blick han sänder
Med barnslig saknad och med manligt mod.
Och vill du om hans kinders fägring fråga,
Tänk dig i en albasterurna stängd
Bland mossroskransar en eterisk låga.
Som hennes glans, med rosornas bemängd,
Allt skönt och blygt och oskuldsfullt förbinder:
Så färgen var på unga Enzios kinder.

Och hvart han blickar, och hvar helst han tågar,
Beundran skördar han, sin motgångs lön.
Af bifall hvarje ynglings hjerta lågar,
Och tärnan hviskar: »Ack! hur ung, hur skön!»
Förgäfves Segraren *Ugone* träder
Högtidligt fram. Man märker knappt en gång
Hans höga later och hans purpurkläder,
Och *Lambertazzi* till ett ystert språng
Förgäfves ridderligt sin häst regerar: —
Den öfvervunne ensam triumferar.

Och alla blommor, som från fönstren falla
Ur mången liljehvit och blygsam hand,
De mena Enzio, Enzio, alla, alla,
Fastän de råka Segraren ibland.

Men se — ifrån ett öppet fönstergaller,
Som rosor smycka och som Grazier byggt,
En lagerkrans i stilla sväfning faller,
Och alla undra, hvart han styr sin flygt.
Till Konung Enzios hjelm han ned sig svingar,
Och hänger doftande på örnens vingar.

Då blickar Enzio upp. Hans ögon skåda
Den skönsta Skönhet de i lifvet sett:
Bolognas perla, ynglingarnas våda,
Som kärlek skördat blott, men aldrig gett.
Men när hon ser, att hon är sedd, hon döljer
I slöjans snöflor kindens friska brand.
Med mörka lockars sky hon barmen höljer;
Men ofvan skyn, i trots af alla band,
Två stora, svarta ögon nederstråla: —
Och det var *Lydia Viadagola.*

En blick två hjertan till en låga tände:
Hon fick hans eld, han hennes fick igen.
Han kransens ljufva tyngd på hjelmen kände:
Han rör sig knappt; han räds att fälla den.
Ej mer han nu vill se: han ögat sluter
Kring Lydias bild, som målade sig der.
Allena den han minnes, ser och njuter:
Och när triumfen redan slutad är,
Och för Senaten segrens örn sig sänker,
Han än på henne och på kransen tänker.

4.

Enzios Dom.

Mirate come placido e severo.
Annibal Caro.

Höga Rådet i Bologna
Satt i pelarsalen troget,
För att dömma om den fångna
Konung Enzio, lugnt och moget.
Tio voro de, som buro
Domarstafven der, och svuro
Heligt hålla sig vid lagen, —
Den de stiftade för dagen.

Intet fåfängt ord de spilla;
Allt går till förfärligt stilla.
Lyssnarn kunde, när han lade
Invid dörren till sitt öra,
Deras hjertan klappa höra —
Om de några hjertan hade.

Cardinal *Octaviano*,
Den min Sångmö ej förgäte,

Sitter på ett upphöjdt säte,
Stilla, blek, inom sig sluten,
Liksom utur klippan bruten;
Någon gång likväl han skickar,
Såsom pilar, skarpa blickar
In i domarenas själar,
Helge Fadrens ädla trälar.
Ippolito Loredano,
Statens Förste Consul tager
I sin hand en marmorurna,
Och derur högtidligt drager
Lifvets eller dödens lotter,
Utaf Tidens äldsta dotter,
Ödet, tecknade och skurna.

Sina hufvuden de lutat
Re'n tillsammans och beslutat.
Intet fåfängt ord de spilla;
Allt är så förfärligt stilla.

Dörrn slås opp. Från alla kanter
Strömmar folket till. Drabanter,
Väpnade med hillebårdar,
Tjenare i fridens gårdar,
Som med bistra stämmor ryta,
Genom folkets massor bryta
Väg för Enzio, som skall föras
Inför Rådet — ej att höras,
Men på en högtidlig timma
Stum sin lefnads dom förnimma.
När han nalkas, upp sig höja

Senatorerna och böja
Stolta hjessor. Kungens krona,
Om ej Kungen, vill man skona.
Folkets flod nu framåt rusar,
Och i tvenne grenar brusar
Omkring Enzio. Alla ömma
För hans räddning. Skaror strömma
Nu till höger, nu till venster:
Här i nicher, der i fenster
De med nitisk ifver klänga,
Eller på hvarannan hänga,
För att se, och höra talen:
Och ej blott i domarsalen,
Men i närbelägna salar.
Böljorna re'n stilla svalla:
Hastigt lägga de sig alla;
Ty den Förste Consuln talar:

»Konung Enzio! unge Hjelte!
»Stor i allt, fast ej till åren;
»Skön du är, i ungdomsvåren,
»I ditt ridderliga bälte.
»För din krona, för din ära
»Vi en skyldig vördnad bära.
»Kungavakt dig Folket gifver:
»Konungsligt ditt fängsel blifver.
»Kring dig skola blommor dofta:
»Ädlingar dig tjena: ofta
»Sköna Tärnor för dig dansa,
»Och din sköld med blommor kransa.
»Konung! så du ärad blifver.
»Detta dig Bologna gifver.»

Och ett bifallsrop man hörde
Ifrån folkets läppar ljunga.
Stilla Enzio stod, den unga;
Ej ett anletsdrag han rörde.

Åter tyst i alla salar;
Ty den Förste Consuln talar:

»Fredriks Son! Din fader varit
»Kyrkans gissel och de frommas.
»Hårdt han emot oss förfarit,
»Och vår ringhet stolt begabbat.
»Derför bannets stråle drabbat
»Kejsarn, och hans segerblommas
»Blad strös ut som stoft i vinden
»Af de små, dem han försmädat,
»Af de ringa, dem han hädat.
»Unge Prins med rosenkinden!
»Hämnaren i skyn har gifvit
»Dig åt oss. Vår lön du blifvit
»För de djupa sår, som svidit,
»För den smälek, som vi lidit.
»Inom murar, inom galler,
»Utan räddning, utan fara,
»Sköna ros! vi dig bevara,
»Tills du vissnar, tills du faller.
»Glänsa skall du, oss ett minne
»Af den höga hämdbedriften.
»Som en lampa, gömd i griften,
»Klar, men fången, skall du brinna:
»Slockna skall du ock derinne,

»Döden dig i bojan finna.
»Denna dom i sten vi skurit,
»Och med helig ed besvurit.
»Den är fast, och icke jäfvig
»Utaf tider eller öden:
»Den är såsom lifvet evig,
»Och oblidkelig som döden.»

Då var slut med folkets tjusning.
Genom salen gick en susning
Af en suck, som långsamt dog —
Dog — men Konung Enzio log.

5.

Lydia vid Lampan.

De la sua labbia si mova
Uno spirto soave e pien d'amore,
Che va dicendo a l'anima: sospira!
Dante Alighieri.

Hon satt vid lampan. Ute låg naturen
I sin Endymionssömn, i midnattsstunden.
Från syskonblommor i orangelunden
Af vestan blef en kyss till Lydia buren.

Och murgrönsrankan smög sig uppför muren
Igenom öppna fenstret in, och lekte
Med silkeslockarna, och kinden smekte:
Och siskan slog ett slag i myrtenburen.

Då faller klar en tår på Lydias slöja,
En bild af tanken, som i hjertat bäfvar: —
Med rosors blad hon lägger Enzios namn.

Som fjäriln syns från rosens barm sig höja,
Så sången mildt från Lydias läppar sväfvar.
Hon den förtror åt nattens tysta famn:

»Till dig en tyst, bevingad suck jag sänder,
»O Enzio! ärans himmelske Martyr!
»Den fria till den fångnes fötter flyr,
»Och till hans hjerta med en bön sig vänder.

»Jag trotsar svärd: jag räds ej Stygens stränder.
»Min späda fot ej farans törnen skyr;
»Vid Amors eld, mig mer än solens dyr,
»Jag frälsar dig utur förtryckets händer.

»Att du ej hårdt min veka hand förskjuter,
»Då kärleken i den sin styrka gjuter:
»Att du mig dömer mildt: se der min bön!

»Att se dig fri långt hän från mig försvinna:
»Att se ditt namn på ärans himmel brinna:
»Och dö af sorg och fröjd — se der min lön!»

6.

Enzios Sång och Suck.

Li Tre perfetti in un perfetto intero
Vidi congiunti: et rivederlo spero.
Cariteo.

Nattens Englar än sig spegla
Uti daggens klara droppe;
Mina tankar, tidigt oppe,
Sorgsna, utan ankar segla
Öfver mina tårars flod:
Sorgset är mitt mod.

Se, en silfverstråle faller
Ned ur skyn — mitt hjerta bäfvar —
Och min faders ande sväfvar
In igenom fenstrets galler,
Hviskar sakta till mig ner:
»Enzio! Jag är ej mer.»

»Store Fader!» så jag svarar:
»Natten mig med sorg betäcker,
»Dagen mig till sorger väcker. —
»Du är fri. Ditt namn förklarar
»Minnets, ärans ljusa dag.
»Fader! Du är mer än jag.»
(Han nedlägger cittran).

Mild var din död, o Fader! — Stilla löstes
Vid Manfreds bröst, och ej i Enzios armar,
Din stora själ utur sin fallna hydda,
Som gaf tillkänna än i sin ruin,
Att hon en härlig Kejsarboning varit.
Din ande, van att handla sjelf på jorden,
Af sina storverk sist herculiskt trött,
Vid lifvets lek och tidens jemmer ledsen,
Stod upp och gick — och döden kom för sent:
Han fick ej mer än sluta till ditt öga.
Din hädangång din sista *handling* var;
Den är det sista *lidandet* för andra:
Så blir den ock för Enzio en gång.

Du hade mycket segrat, mycket vunnit,
I ljusets tjenst, och hvarje din förlust
Blef genom strålen af din andes kraft
En vinst för sanningen och menskligheten.
Det enda Hopp, som bittert dig besvek,
Var Enzio. Enzio stal ifrån din panna
Ett lagerblad. Han fällde det i striden,
Och i sin flykt Bologna tog det upp,
Och prydde sig dermed, och söng om seger.
Se, denna tanke är min enda boja;
Ty kroppens boja gör mig mera fri,
Och fängelset är mig en ljusets skola,
En Platos Skola, i hvars pelarhvalf
Hvar timme är en republik af tankar,
Och hvarje tanke en odödlighet.
Af hvar minut jag mera lärt härinne
Än af de tjugu hela år tillsamman,
Dem jag på glädjens rosor dansat bort.

Men om jag äfven tusen marter led,
Och sorgens mask sög ut hvar droppe saft
Uti mitt väsens blomma, vill jag dock
Se ut som vore jag en glädjens gunstling.
Om någon gång min känsla hemligt gråter,
Ett evigt löje sväfve kring min mun,
Och oförvissneliga blommor blomstre
Uppå min kind! Odödlig ungdom gjute
Sitt rosensken kring mina friska lemmar,
Att de som fjettrat mig, må tro och frukta,
Att i ett paradis de satt sin *Ros*,
Missunna mig min bojas salighet,
Och drifva mig med svärd ur dessa murar
I rymden ut till friheten och ljuset!

O ja! mitt fängelse ett Eden är,
Ett nattligt Eden under månens strålar.
Den sköna Lydias Bild, som tiden grymt
Vill bleka ur, men icke kan — *Min Cittra*,
Och denna *Krans*, som vissnat såsom krans,
Men såsom Minne-grönskar frisk ännu:
Se, dessa Tre mitt fängelse förvandla
Till en elysisk verld med träd och blommor.
Ack! såg en blick af *Lydia* blott hitin,
Fick hon blott se, hur väl jag Kransen vårdar,
Fick Cittran klinga hennes namn för Henne:
Då blef mitt fängelse i samma stund
Ett morgonsolens Paradis — en himmel.

7.

Silvio och Asinelli.

> Che vuol dir questo, che tu
> se' così avvilupato?
>
> *F. Sacchetti.*

Asinelli.

Unga Silvio! svara,
Hvarfrån kommer du
Tyst i morgonstunden?

Silvio.

Broder! följ mig bara
In i poppellunden:
Allt jag vill förklara. —
Vet, jag kommer nu
Tyst i morgonväkten,
Höljd i denna drägten,
Från Kung Enzios borg,
Der den sköna fången
Leker fri, med sången
Lycklig i sin sorg.

Asinelli.

Säg, hvari manteln höljer
Vid och tung din lätta

Sefiriska gestalt?
Hvarför så du döljer
Dina anletsdrag?

Silvio.

Asinelli! detta,
Mycket mer och allt
Vill jag dig berätta;
Jag vet mycket, jag.
När som månen träder
Upp, i solens kläder,
På sin thron, den blå,
Nästa gång — det lyster
Lydia, min syster,
Att i Silvios kläder
Till Kung Enzio gå.
Ej Bolognas stjerna
Har Neapels glömt:
Lydia, stackars tärna,
Älskar Enzio ömt.
Hvad hon hållit långa
Sköna tal för sig!
Hvad hon många, många
Gånger kysste mig!
Kunde jag väl, svara!
Obeveklig vara,
Och ej Lydia lofva
En så ringa gåfva
Som min högtidsdrägt,
När hon bad så täckt.
Om hon längre bedt mig,
Flera kyssar gett mig,

Sammetsdrägten gröna
Och mitt svärd så blått,
Och min falk, den sköna,
Hon på köpet fått.

Asinelli.

Som sig Luna sänker
Till Endymion, så
Äfven Lydia tänker
Till Kung Enzio gå.
Hon vill honom skåda:
Henne dyrkar han.
O hvad fröjd för båda
Att få se hvarann!

Silvio.

Lik en munk, i kappa,
Hörs jag ofta klappa
Uppå borgens port.
De då öppna sakta,
Flyktigt mig betrakta,
Och så går jag fort.
Om nu Lydia döljer
Sina anletsdrag,
Sig i manteln höljer
Just så här, som jag,
Att hon är en qvinna,
Ingen menska tror;
De i Lydia finna
Endast Lydias bror.

Asinelli.

Lydia, den förklädda,
Vill då Enzio rädda?

Silvio.

Ja.

Asinelli.

Vill *du* det?

Silvio.

Nej!
Nej! det vill jag ej.
Att få handla ensam,
Hon mitt löfte fått:
Faran blir gemensam;
Äran hennes blott.
Förr jag vill väl pröfva
Svärd i stridens lek,
Än mot staten öfva
Ett barmhertigt svek.
Vet, jag fälla tänker
Några kämpar neder
Ur vår oväns leder,
Fast jag än är ung,
Förrn jag frihet skänker
Fiendernas kung.

Asinelli.

Ack, hvad vishet svallar,
Lik en ymnig sjö,
Ståtligt från den unga
Gossens späda tunga!

Med en mäktig hälsning
Ärans röst mig kallar
Att för Enzios frälsning
Handla eller dö.
Glad jag faran delar,
Kosta hvad det vill!

Silvio.

Broder! Lycka till!
Om du målet felar,
Blifva brända slott,
Bojor, dom och nesa,
Landsflykt — lycklig resa!
Din beskärda lott.
Jägarhornet skallar:
Morgonrodnan svallar
Ned ur himlens sal.
Nu är nöjets timma;
Daggens silfverperlor,
Som i gräset glimma,
Re'n af vakna ärlor
Plockas i grön dal:
Solens strålar svalla
Ut i gyllne prakt.
Hör du, hornen skalla:
Jag skall ut på jagt.

Asinelli.

Nej! mitt mod ej felar:
Lyckan hjelper till.
Glad jag faran delar,
Kosta hvad det vill!

8.

Enzio och Lydia.

Vieni a quest' ombre ed alla dolce auretta,
Che fa mormoreggiar ogni ruscello,
A canti dolci d'amoroso uccello:
Questa da te per patria sia eletta!
Lorenzo de Medici.

Enzio.

Är det väl sant? är då saknadens slöja
Ryckt från min själ och min blick? är det hon?
Får jag mitt knä och mitt anlete böja
Inför Behagens och Kärlekens thron?
Lydia! ja! vid de lågor der brinna,
Hviskar en Gud i mitt bröst: »det är du.»
Qvalet och bojan och minnet försvinna
Allt för det sköna, gudomliga *Nu.*

Lydia.

Nu en blomma är i Minnets lunder,
Flyktig som en ros, och skön som den.
Fostrad är hon utaf Hoppets Stunder:
Knappast född, försvinner hon igen.
Vissna skall hon, om jag längre dröjer;
Derför fort jag vill förklara mig.

Djerf, men darrande, min bön jag röjer:
»Enzio! låt mig frälsa dig!»

Enzio.

Lydia! när mina fjettrar du bryter,
Re'n du mig fängslat med kärlekens band.
Boja mot boja allena jag byter,
Bunden och frälst utaf Lydias hand.
Lycklige Enzio! Stolt i din boja
Trotsar du skiftenas brusande haf,
Rik i ditt slott eller arm i din koja,
Kung öfver ödet och Lydias slaf.

Lydia.

Ingen börda tidens hand dig gifve!
Ingen boja ger dig Lydias hand.
Kronans tyngd din enda börda blifve!
Ärans kransar dina enda band!
Ila fri till dina ärfda länder
I det tjusta folkets öppna famn;
Sänd kring verlden ut från Napels stränder
Som en svan ditt hjeltenamn!

Tårar Kejsar Fredriks minne fira!
Han har lefvat. Conrad är ej mer.
Enzio! fatta deras gyllne spira,
Rädda ljusets sjunkande baner!
Genom skuggan af den dunkla lunden
Dufvan väg för örnen visa kan.
Höjd mot skyn, ej mer af giller bunden,
Sjelf till solen hittar han.

Enzio.

Himmel! hvad tjusande taflor du rullar
Ut för mitt öga! Jag tror dem så väl.
Högt öfver Napolis doftande kullar,
Lyftad af aningen, sväfvar min själ.
Hören mig, lunder! der fåglarna qvittra,
Hör mig, Vesuv! — I er saknade verld
Snart skola ljuden af Enzios cittra
Täfla med klangen af Enzios svärd.

Lydia! följ mig! O säg, att du tager
Enzios brinnande offer emot.
Låt mig få lägga mitt hjerta, min lager
Och mina blomstrande land för din fot.
Kronan vi dela, som älskande makar,
Hyllas af folkets och Skaldernas röst:
Och för det fädernesland, du försakar,
Här har du ett — vid din Enzios bröst.

Lydia.

Enzio! kunde jag din drottning blifva,
Vore Lydia född i kronors verld,
Allt, o allt jag ville öfvergifva,
Och dig följa på din äras färd.
Kejsarson och kung! Ej samma lotter
Ödet drog för dig och mig — o nej!
Rädda Enzio kan Bolognas dotter;
Bli hans maka får hon ej.

Icke kom jag att din kärlek vinna:
Enzio! den åt menskligheten göm!
Du dess Genius är, och jag en qvinna:
Äran är din drottning; Lydia glöm!

Men att se dig, att dig sjelf få säga
Hvad jag hoppas, denna drägt jag tog.
Aldrig drömde jag, att dig få äga;
Att beundra dig är nog.

Nästa natt, då lyst af lampors strålar
Dig en fest Bolognas ungdom ger,
Hemligt sadlas en af Silvios fålar,
Föres tyst till marmorgrottan ner.
Planen är min skapelse. Jag pröfvat
Menskors sinnen liksom stjernors lopp.
Alla hinder med mitt guld jag döfvat,
Alla faror med mitt hopp.

Riddarn Asinelli väl du känner:
Han har vakten inom borgen än.
Samma eld, som mitt, hans hjerta bränner;
Han din räddning vill: han vågar den.
Lyd det råd han hviskar i ditt öra,
Och, i trots af hvilka band som helst,
Ärans älskling vi till frihet föra:
Morgonsolen ser dig frälst.

Enzio.

Fri utan dig må ej solen mig skåda!
Nej! under skydd af de älskandes Gud
Lyse hon mildt på de lyckliga båda,
Lydias brudgum, och Enzios brud!
Jag skulle fly — och åt hämnande öden
Lydia offras — o Lydia! nej!
Dela min frihet du skall — eller döden
Famna oss båda. Jag lemnar dig ej.

Lydia.

Glömska blir det enda straff, mig ämnas:
För all fara kan jag slumra tryggt.
Vet, Bologna är för stolt att hämnas
På en qvinnas lif en Konungs flygt.
Men — om inga mindre offer gälla,
Om ditt bröst för bönen sluter sig,
Jag mig sjelf med denna dolk vill fälla
Som ett offer ned för dig.

Enzio.

Älskade grymma! Välan, jag dig lyder.
Räddningens Engel! jag vördar ditt bud.
Snart mina lockar med kronan jag pryder,
Snart bär jag svärd och min kungliga skrud.
Då skall i fejd mot Bologna jag draga,
Härar befalla, der fånge jag var.
Stolta Bologna med storm skall jag taga,
Fira triumf, der jag bojorna bar.

När de förfärade tärnorna gråta,
Kämparne bäfva för segrarens blick,
Då skall jag lyfta min hand och — förlåta,
Mild som du sjelf när till fången du gick.
Glad till den darrande staden jag säger:
»Ej för att hämnas jag tagit dig in.
»Gif mig den skönaste blomma du äger —
»Lydia gif mig!» Och då blir du min.

9.

Festen och Flykten.

Un sole
Aveva fallo — — —
— — — — — —
Ma io restai pur vinto.
Raphaello Sanzio.

Bolognas ungdom ger en fest
Åt Enzio i borgen.
De täfla om, hvem som kan bäst
Utur hans hjerta leka sorgen.
Re'n i den höga riddarsal
Upptändas lampor utan tal.
I borgen herrskar prakten,
Men utom, som en mur, står vakten.

Kung Enzio sitter glad och mild
Af lamporna bestrålad,
En diktande Apollos bild,
I månsken, af Apelles målad.
Från sin olymp han blickar ner,
På gudafestens lekar ser:
Den glada dansens yra
Han eldar med sin gyllne lyra.

En lagerkrans sin cirkel slår
Omkring hans höga panna.
På läppen blommar Diktens vår,
Den enda varande och sanna.
Utöfver manteln himmelsblå
Hans gyllne lockar strömma så
Som solens strålar flyta
Ned öfver hafvets lugna yta.

Han syns så glad, han syns så fri:
Så klart hans öga brinner,
Som vore häktets natt förbi;
Han drömmer att han segrar vinner.
Men bojan girigt griper kring
Hans fot med stark, med magisk ring,
Fast gudamanteln räcker
Så långt att han dess jern betäcker.

Kring Enzios thron högtidligt stå
De andra mindre Gudar
Med hvita vingar och med blå
Och stjernbeströdda rosenskrudar.
Som *Amor* unga Silvio ler,
Som *Mars* man Asinelli ser.
På hjelmen fjädrar gunga:
Ur ögat modets blixtar ljunga.

Se, Nymfer med förförisk dans
Re'n dagens hjelte firat,
Och bildat med sin blomsterkrans
Ett E, af kungakronan siradt.

Men *vinets Gud*, med drufvor krönt,
På purpur hvilar vekt och skönt.
Af törst han än försmäktar;
Han tål ej *Hebes* nektar.

Nu *Hercules* framträder der,
Behöljd af lejonhuden.
Ett vinfat på sin skuldra bär
Den jettelika underguden.
Mot klubban stödd, han kring sig ser,
Och sätter fatet sakta ner.
Pan känner dragningskraften,
Och *Bacchus* ler så mildt mot saften.

Men utur fatets rymd stå opp,
Mildt rodnande och brydda,
Tre Genier: Minne, Kärlek, Hopp
Med lätta silfvervingar prydda.
De sjunga Enzios skönsta sång
Vid pukors sorl och Fauners språng.
Vid lyrors ljud, som klinga,
Eteriskt Nymferna sig svinga.

Men snart tar festens dröm ett slut.
Till uppbrott hornen skalla,
Och gudaskaran strömmar ut,
Och vakten troget mönstrar alla:
Filippo dock, som Hercul var,
Vid fatet står med klubban qvar,
Och vid Kung Enzios sida
Ses *Asinelli* än förbida.

»Hör, Hercules! tror du dig om
En verld på skuldran bära?»
(Så Asinelli sade) »kom!
Vet, farans syster heter ära.» —
»Ja!» svarte Hercules på stund,
»Med Gud och Englar i förbund,
»Och lyst af modets låga,
»Jag vill det djerfva taget våga.»

Och knäböjd Asinelli bad
Till Enzio: »Se dit neder!
»Se upp! Dig vinkar stjernan glad;
»På hoppets stig sitt ljus hon breder.
»Din Pegasus vid grottan står:
»Med dig till diktens land han går,
»Och till din äras rike.
»Han har i snabbhet ej sin like.»

En evighet i en secund
For genom Enzios hjerta.
Han bad en bön i samma stund
Med hoppets fröjd, med fruktans smärta:
»O stjernors Gud! förbarma dig!
Lys mig och hölj med mörker mig!
Bär mig uti ditt sköte
Till mina fria ödens möte!»

Filippo ren, så stark, så båld
Kung Enzio fattat hade
Med vördnadsfullt men kraftigt våld:
I fatets djup han honom lade.

Sitt Atlas han på skuldran vrok.
Han bar det, som ett lustigt ok,
Så lätt igenom borgen,
Som vingårdstärnan blomsterkorgen.

Så gick det genom slottets hvalf
Och genom pelargången.
Vid hvarje rop af vakten skalf
Den unga frihetslystna fången.
När kämparne få Riddarn se;
Då tiga och då skyllra de.
Filippo, som de andra,
Får trygg emellan lansar vandra.

Svep dig i moln, du ljusa natt!
Lys, måne! litet mindre.
På fästet blott, så mild, så matt
Det stilla hoppets stjernor tindre!
De trenne djerfva vandringsmän
Snart målet hunnit. Se'n, o se'n
All himlens klarhet stråle
På Enzio och hans trogna fåle!

Lättfotad Asinelli går
Förut till skumma grottan,
Der frustande en stridshäst står,
Som väntar Enzio öfvermåttan. —
Nu månen natten gör till dag,
Och en soldat med Judas-drag,
Med hjelm och svärd beväpnad,
»Hallt» ropar till Filippos häpnad.

»Hallt! för millioner helgon skull!
»Hvad godt i fatet? svara!
»En lock der hänger, gul som gull.
»Kamrat! du för en kostlig vara.
»Vid Sanct Petronio! Stanna der!
»Kung Enzio du på skuldran bär.
»Ej solen skådat tvenne,
»Som ha så präktigt hår, som denne.»

Allarm i slottet! trummor gå,
De röda facklor spraka.
Drabanter kring Filippo stå,
Som fruktansvärda lansar skaka.
Med makt man fatet bryter opp:
Kung Enzio, med sitt döda hopp
Och sina bleka kinder,
Man finner — och drar fram — och binder.

»Fly, Asinelli» ropar han,
»På fålen du dig svinge!
»Den Gud, som ensam rädda kan,
»Till Manfreds borg din flykt bevinge!»
Och Asinelli, snabb och vig,
På eldig fåle svänger sig.
Han flyr, som blixt i natten,
Utöfver dalar, berg och vatten.

Filippo, såsom klippan stum,
I tunga jern man smider,
Du, Enzio! i ett dystert rum,
Vid lyckans bår med styrka lider.

Din kraft har skänkt dig bojans lott,
Din oskuld är ditt enda brott,
Och midt i hoppets dager
Din egen skönhet dig bedrager.

Ett Lejon fjettras för sin makt
Utaf de svagas händer,
Och blomman flyttas för sin prakt
Till Nordens köld från Gangens stränder.
Söng Näktergalen ej så skönt,
Han blef med fängslets natt ej lönt:
Om dum och stum han vore,
Han fri i myrtenlunden fore.

10.

Enzios sista Sånger.

> Del vario stile, in ch' io piango e ragiono
> Fra le vane speranze e'l van dolore,
> Ove sia chi per prova intenda amore,
> Spero trovar pietà, non che perdono.
>
> *Francesco Petrarca.*

I.

1256. den 6 Januari.

Gläd dig, Bologna! allt är slut:
Din fulla hämd du njöt.
Mitt hjertas ljus du släckte ut:
Min andes kraft du bröt.

Din sista pil mot mig lägg an,
Du djupa Mörkrets Råd!
Hvar plåga, du mig skänka kan,
Är bättre än din nåd.

Allt tyngre, tyngre fjettrar smid,
Hölj mig med länk vid länk!
Allt mera mörker kring mig sprid,
I jordens djup mig sänk!

Att mera lätt och mera fort
Min själ må se sitt ljus,
Och genom fängslets lyckta port
Må fly till fridens hus.

Det enda, som mig ära ger,
Är att jag blir din skam.
Jag föddes dock till något mer
Än till ditt offerlam.

Uti min andas helgedom
Du öfvat helgerån:
Din hårda lag, din grymma dom
Mig gjort till ryktets hån.

Bologna! — Häfden har en lag,
Som är min tröst ännu:
»Mer är att *lida* så som jag,
»Än *handla* så som du.»

II.

1257. den 12 Sept.

Hvilket månsken! hvilken qväll!
O! jag drömde, jag var säll,
När jag söng och cittran rörde:
Lydia stod bakom och hörde.
Hvarje ton blef eld — och Hon
Själen i hvarenda ton.

När med blixtens fart mitt finger
Öfver gyllne strängar springer,
Tonen gnistrar, läppen brinner
Af den klingande idé,
Som min kärleks snille finner,
Syns hon tjust i tårar le.
Liksom vårens vestan föder
Fram ur vinterns famn en ros,
Som i middagsstunden glöder
Och om qvällen flyr sin kos.
Så en flägt af Lydias anda,
I min vinter vårens vind,
Ljuft förmår att rosor blanda
Uti snön uppå min kind.
O! då flammar än mitt öga;
Till mitt mörker ned den höga
Diktens Gudom sänker sig.
Sången lefver på min tunga.
Lydia ber mig mera sjunga:
Detta thema ger hon mig:

Tonerna af näktergalen,
Silfverflodens lopp i dalen
Bilda ju naturens vår:
Bilderna af lifvets vår
Äro Sången och en Tår —

»*Och en Kyss*» jag stilla tänkte:
»Ack! om du en kyss mig skänkte,
»Lydia! blott en enda gång
»Till belöning för min sång!»

Lydia svarar: »Nej! min låga
»Skulle då en vådeld bli,
»Himlens fröjd en jordisk plåga
»Och min dyrkan slafveri.
»Alltid här på samma timma
»Våra *Tankar* mötas ju,
»Älskande som Jag och Du,
»Inför stjernorna, som glimma
»Och vår blyga kärlek se —
»Enzio! *då kyssas de.*»

Då, i gyllne altarskruden,
Liksom af min längtan buden,
Pater *Angelino* står,
Prydd af sköna silfverhår,
Mellan mig och mellan Henne:
Och jag hviskar: »Våra tvenne
»Händer slut ihop till en;
»*Ett* är hjertat längese'n.
»Fader! vig oss här tillsamman;
»Himlen håller bröllopsflamman.» —
Och då knöts med himmelskt band
Lydias hand vid Enzios hand:
Och så glömde han sin smärta,
När han sönk till hennes hjerta:
Och i samma ögonblick
Han sin frihet återfick,
Ja! han återvann sitt rike
Och en krona utan like.
Hvilken fröjd och hvilken qväll!
Ack! en gång var Enzio säll. —

Evigt kan ej månen brinna:
Snart blir stjernans stråle matt.
Hvarför skulle du försvinna
I en morgon, ljufva natt?

III.

1263. den 20 Maj.

O min Son! din bild, så skön som våren,
Fängslar mig ännu vid lifvet qvar.
Utaf mig du fått de gyllne håren;
Mörka ögon som din mor du har.
Unga *Florio*
Bentivoglio!
Du är allt, som lefver af din far.

Lycklig du, att ödet dig vill skona
För en usel höghet såsom hans!
Bär, i stället för hans namn och krona,
Stilla dygders afundsfria krans.
Ryktet är ett doft,
Kronan gyllne stoft,
Och ett irrsken rikedomens glans.

Blekt mitt minne flämtar, likt en fabel,
Som ett barn vid midnattslampan lär.
Spindelväfven hänger kring min sabel:
Ser du kronan, hvad hon dammig är?

Rör dem ej, min Son!
Fort gå derifrån!
Sätt dig ned och lek med lyran der.

Kom, så vill jag lära dig att spela;
Skönast diktens krans min tinning prydt.
Sången blott kan lifvets sorger hela,
Och gör gammal glädje ung på nytt.
Vid din moders bröst,
För min lyras röst
Som en svala sorgen från mig flytt.

Spela, gosse! Sångens glada yra
Gör all verldens storm så tyst och still.
Sitt på mammas knä, och rör din lyra,
Sjung om mig, när du mig minnas vill!
Sköna *Florio*
Bentivoglio!
Sjung om mig, när jag ej mer är till!

IV.

1272. den 12 Mars.

Jag, Konung Enzio, grånad som ung,
Sist utaf Hohenstaufer i tiden,
Ser af min lefnad, så dimmig och tung,
Natten förliden.

Trånar till Stygens förlofvade strand,
Liksom till vattnet den solbrända liljan;
Tecknar med fjettrad och darrande hand
Yttersta viljan.

Blomstrande riken och präktiga slott
Ägde jag väl, men dem aldrig jag styrde;
Luftslott i mängd af inbillningen blott
Dårad jag hyrde.

Sköna de voro; men nu äfven de
Fallit till aska. Jag saknar dem icke.
Stoft är ju allt, hvad på jorden vi se,
Hvart vi än blicke.

Hör mig, *Alfons af Castilien*, Du
Fredrik af Thüringen, älskade fränder!
Tagen med svärden och härarna nu
Enzios länder!

Rycken ur *Anjous* tyranniska hand
Spiran, och *Conradins* mördare krossen!
Rädden mitt arf, och ur nesliga band
Folken förlossen!

Enige blifven! Och ännu en bön:
När ifrån thronen J skiften och dömmen,
Enzios skulder, hans tjenares lön
Icke förglömmen!

Gif mig, Bologna! en hederlig graf,
Trösta den maka, som lider och gråter!
Jag deremot all den sorg, du mig gaf,
Evigt förlåter.

Lydia! jag skänker dig allt, hvad jag har
Här i mitt fängelse, utom min smärta.
Allt utan saknad jag lemnade qvar,
Utom ditt hjerta.

Lyran och *Korset*, min tröst och mitt hopp,
Boken med Sångerna — dem må du skona;
Men låt i flammande lågor gå opp
Enzios *Krona*.

Kronan ej trycke mitt hvilande stoft!
Gyllene prydnad ej stoftet behöfver,
Kärlekens ros, med sitt blygsamma doft,
blomstre deröfver!

Ej af din fader du ärfver, min Son!
Borgar och torn eller lagrarnas ära,
Kronornas glans eller bragdernas dån; —
Hör på min lära:

Gud är det första. Din Skapare känn!
Själen han tände, en tindrande gnista.
Gnistan han fordrar som flamma igen:
Gud är det sista.

Offra åt honom, från vagga till graf,
Blomman af handlingar, känslor och tankar!
Han uppå lefnadens svallande haf,
Vare ditt ankar!

Fri eller fjettrad du är honom när;
Vägen till honom ej bojorna hämma.
Hela *Naturen* hans anlete är:
Sången hans stämma.

Fly till naturen, när verlden är kall:
Sjung dig till fröjd, när ditt hjerta vill klaga,
När, vid din lyckas försåt eller fall,
Vänner bedraga!

Tro den du älskar. Bedrager han ock,
Torka din tår; men bedrag ej tillika.
Bättre och sällare kallar jag dock
Svikas än svika.

Först efter gerningen menniskan döm;
Se ej på sol, förr'n mot hafvet hon skridit.
Allt, hvad du *gjort* eller *handlat,* förglöm;
Mins hvad du *lidit!*

Lidandets frukter de mogna ej fort;
Sötare bli de, ju längre de gömmas.
Mins ingen mer än du sjelf hvad du gjort,
Då må det glömmas.

Sök ej i storm de Lycksaligas ö;
Träffar dig storm, när du lyftat ditt segel,
Vare du lugn, som den vindfria sjö,
Stjernornas spegel!

Lönen i lugnet mot seglaren ler,
Vinkar de fromma, och famnar de sälla,
Skön som i Lago Maggiore du ser
Isola bella.

Mödan är hvilans och njutningens frö:
Hvila ej förr än ditt segel du refvat.
Lefve du så som du önskar att dö!
Dö som du lefvat!

Lyssna till lärornas varnande röst:
Aldrig från dem och det rätta du vike!
Nu har jag döende, Son! i ditt bröst
Grundat ett rike.

Mörker för ögat och ljus i min själ. —
Himmelen sänker sig öfver mig neder.
Älskade Skuggor! jag känner er väl,
Längtar till eder.

Lefve på jorden all Skönhet och Kraft,
Ljusets och Hoppets odödliga gnista!
Denna, den dyraste önskan jag haft,
Vare min sista!

11.

Drömmen och Döden.

> E in sonno placido
> Sopito è il Re.
>
> *Vittorio Alfieri.*

Så den konungsliga fången,
Tärd af plågans eld och bojans band,
Sjungit har den sista sången:
Lyran sjunker ur hans hand.
Rädd för sol'n, som uppåt sväfvar,
Månen uppå himlen bäfvar,
Och ur molnet, der han gömmes half,
Blickar afsked in i Enzios hvalf.

Då, med strålar såsom tömmar,
Länkar sina hvita svanors spann
En af himlens skönsta Drömmar:
Ned mot jorden seglar han,
Lyfter Enzio sakta, sakta
På sin char, den Sylfer vakta:
Stjernan lik på gyllne morgonskyn
Enzio somnar — och han ser en syn:

Till en paradisisk kulle,
Der en verld af blommor vällukt strör,
Drömmen i sin lätta julle
Konung Enzio stilla för.
Rundt kring nejdens vida öcken
Ligger natten, med sitt töcken,
Som en munkekâpa, stänkt af blod;
Men från kullen går af ljus en flod.

På dess höjd mot himlens yta,
Der med morgonrodnans friska svall
Solens strålar synas sammanflyta,
Bryts ett tempel af kristall.
Kring dess pelare sig svänga
Lagerrankor, rosor hänga,
Hvilkas purpur, utaf dofter full,
Stickas rikt af eternellers gull.

Strålande kring klippans branter,
Uppå templets speglande kupol
Ligger, prydd af diamanter,
Ljusets krona som en sol:
Och i skenet, som hon sprider,
Enzio ser från fordna tider
Sina fäder, efter storm och krig,
Majestätiskt, saligt hvila sig.

Med en blick, som kunde krossa,
Men som strålar kraft och himmelsk fröjd,
Kejsar *Fredrik Barbarossa*
Mäter lifvets djup och höjd.
Kejsar *Henrik* dyster sitter
Nu allvarlig, fordom bitter.

Rätt för Nåd! på svärdet ristadt står:
Smidd af jern är kronan kring hans hår.

Men den *Store Fredrik* präktig
Såsom David diktens harpa slår:
Och som Cæsar är han mäktig,
När han svärd i handen får.
Sjunga kan han, spänna bälte,
Stor som Skald och stor som Hjelte:
Såsom Segren stark, som Sången mild,
Bådas örn han har till sinnebild.

Konung *Manfred*, skön att skåda,
Kunglig eld i blåa ögat har:
Född att strida, sjunga, råda,
Stor och ädel som sin far.
Conradin, med brustna lansen
Och med blod på lagerkransen
Lik en tröttnad stormvind hvilar stum: —
Bredvid honom är ett ledigt rum.

Enzio ser dem: knä han böjer,
Sträcker famnen; ack! han når dem ej.
Till den bön, hans hjerta höjer,
Skramla kedjorna sitt *Nej!*
»O jag arme!» så han gråter:
»Ödet sig ej blidka låter.
»Eder ära är för mig för skön;
»Hjeltars himmel blef ej slafvens lön.»

Men mot templets hvalf, det höga,
Lyfter Enzio än en blick af hopp.
Jordens framtid för hans öga
Vecklar sina taflor opp.

I en rund, på silfverstolar,
Flammande som midnattssolar,
Kejsare vid Kejsare han ser,
Dem en ödmjuk verld sin hyllning ger.

Mörker deras throner täcker:
Deras kronors sken är starkt, men kallt,
Och ju längre raden räcker,
Mera dyster hvar gestalt.
Munkar der, i svarta skrudar,
Såsom underjordens gudar,
Stå med bålens facklor i sin hand
Kring den sista, Kejsar *Ferdinand.*

Men från fjellens spetsar strålar
Ned ett obesmittadt, härligt sken,
Som med morgon rymden målar:
Midt i kejsarkretsen re'n
Står Guldkonungen af Norden,
Gustaf Adolf. — Ej åt jorden
Mera härlig gåfva himlen gett:
Större Norrsken aldrig verlden sett.

Stridsman för det evigt Sanna,
Syns han född att skapa om en verld.
Nåd man läser på hans panna,
Frid! står skrifvet på hans svärd.
Blixtar kryssa kring hans hjessa;
Hjeltens tankar likna dessa.
Götha Lejon vandra i hans fjät
Med ett lugnt och mäktigt majestät.

När till strid han svärdet höjer,
Kejsarkronan störtar för dess makt;
Efter den han sig ej böjer:
Hon får ligga i sin prakt.
Se! då ramla mörkrets throner,
Och en lofsångs höga toner
Brusa genom rymderna så skönt:
Hjelten blir med *Ljusets* krona krönt.

Och de Hohenstaufer alla
För hans öfverjordiskt ljusa bild
Vördnadsfulle nederfalla;
Men till dem han talar mild:
»Ädle Proto-Protestanter!
»Dessa Ljusets diamanter
»Brötos först ur klippans djup af Er;
»Jag har slipat dem — och intet mer.

»Fridens första stråle tände
»Edra stormar, handlingar och krig,
»Prisen Honom, som oss sände,
»Eder först och sedan mig!»
Så han dem i famnen sluter,
Och kring verldens rymd sig gjuter
Blott ett enda ljus kring djup och höjd,
Blott en enda outsäglig fröjd.

Enzio af förtjusning lågar
Vid den stora syn, hans ögon se,
Och beundrande han frågar:
»O, när skall väl detta ske?»

»Store Hjeltar!» så han säger,
»Ingen del med Er jag äger;
»Eder ära är för mig för skön:
»Hjeltars himmel blir ej slafvens lön.»

Men en sång i rymden klingar,
Utaf Englar sungen, ren och skär:
»Fri är den, hvars själ har vingar:
»Ljuset lifvets vinge är.
»Lefve Ljuset! Hvad du handlar
»Tiden bryter och förvandlar;
»Evigt fritt är Tankens sköna ljus;
»Hell dig, Lampa öfver tidens grus!»

Manfred då till Enzios möte
I serafisk fägring sväfvar ner,
Trycker brodren till sitt sköte,
Och en kyss han honom ger. —
Kyssens flamma Enzio bränner —
Slaget af en blixt han känner:
Bojan faller — Enzio frälsad är:
Står bland hjeltarna i templet der.

Nu för Lydia, som han saknar,
Vaknad han sin dröm förtälja vill.
Enzio! nej, du mer ej vaknar;
Evigheten hör du till.
Fyllda äro dina öden;
Drömmen och dess broder *Döden*
Utur tidens fjettrar löst din själ:
Sälle, frie Enzio! farväl!

Historiska Upplysningar:

Till Första Sången.

Den store Romerske Kejsaren *Fredrik II*, Konung af Neapel och Sicilien, af Hohenstaufernas ärofulla ätt, blef, vid slutet af en segerrik lefnad, som varit en oafbruten kamp mot tidens mörker, oordningar och villfarelser, hemsökt af tryckande husliga sorger och invecklad i en hård strid med den mera hårdnackade än stora Påfven *Innocentius IV*, och de Lombardiska Städer, som slutit sig till Guelfiska partiet. Ännu oförkrossad, och efter att hafva undgått ett mordanslag, hvarföre hans gunstling, den store Statsmannen *Peter af Vinea*, misstänkt och fängslad, straffade sig sjelf med döden, afled Kejsar Fredrik den 13 Dec. 1250 i Firenzuola, på återvägen från Lombardiet till Apulien, sedan han öfverlemnat härens befäl åt sin tjuguåriga son, *Enzio*, Konung af Sardinien och Italiens Vice Konung, redan utmärkt af krigsbragder och om hvilken hans *fiender* vittnat, att han var den ypperste af sin tids ynglingar och lika tapper som snillrik och skön.

Slaget vid Fossalta, som stod den 26 Maj 1249, afgjorde Enzios öde. *Conrad IV* blef Tysklands samt Neapels och Siciliens Konung efter sin fader, Kejsar Fredriks död, men dog redan år 1254. Hans yngre broder, *Manfred*, Hertig af Tarento, en yngling af glänsande egenskaper, eröfrade, för sin minderåriga Brorson *Conradin*, i trots af Påfven Alexander IV och sina många fiender, Neapel och Sicilien; men gaf slutligen vika för folkets enhälliga önskningar och lät kröna sig till Konung i Palermo 1258. Han bibehöll med glans och ära sina fäders thron till år 1266, då han stupade i slaget vid Benevento mot *Karl af Anjou*.

Conrad IV:s unge Son, *Conradin*, tågade år 1267 om hösten öfver Alperna, för att rycka sin ärfda spira ur den tyranniske inkräktarens händer. Han blef slagen och fången i en strid mellan Scurcola och Alba den 22 Aug. 1268, och halshuggen den 29 October samma år.

Då ännu lefde Konung Enzio i sina bojor. Han dog först den 14 Mars 1272 efter nära 23 års fångenskap i Bologna, såsom den siste af Hohenstauferna, en af de största och olyckligaste historien skildrat.

Till Enzios sista Sånger.

Konung Enzios och Lydia Viadagolas Son blef, efter en af Historieskrifvaren Ghirardacci anförd tradition, stamfader för ätten *Bentivoglio*, som i sjelfva sitt namn (*Jag vill dig väl*) förvarar minnet af Enzios och Lydias kärlek.

Till Elfte Sången.

Konung Manfred, skön att skåda,
Kunglig eld i blåa ögat har.

När *Manfred*, ännu blott Prins af Tarento, under en stormig och regnig natt, med några trogna vänner och Saracener, flydde från Venosa till Luceria, lät han i en skog upptända eld. Under det han värmde sig dervid, sade han till sina följeslagare: *"Detta är min kungliga eld."* Han lät snart sina fiender känna den kungliga eld, som lågade i hans eget bröst.

— Guldkonungen af Norden,
Gustaf Adolf. —

En Italiensk Historieskrifvare berättar, att Konung Gustaf Adolf, för sitt sköna guldgula hår, under trettioåriga kriget kallades *Guldkonungen* (Il Re d' Oro.)

Tassos Död.

— Le Tasse, brulé d'une flamme fatale.
Expiant dans les fers sa gloire et son amour,
Quand il va recueillir la palme triomphale,
Descend au noir séjour.

De Lamartine.

Belönt med Stora Priset af Svenska Akademien 1826.

TASSOS DÖD.

»Min själ är fri. Mitt hjerta hoppas åter.
I morgonskimret här jag finner mig
Lik Hyacinthen, som af glädje gråter,
När solens första stråle tänder sig.
Natt! allt ditt mörker nu jag dig förlåter,
Och som försvunnen vill jag älska dig;
Ty flydda faror vandrarns mod belöna,
Och mörka minnen hoppets ljus försköna.

Mitt lif var natt. Invid Tartarens elfver
Jag mina tårbestänkta lagrar skar.
Lik Eolsharpan, som för vinden skälfver,
Min Lyra gaf på mina suckar svar;
Och som på nattens himlarymd sig hvälfver
Ett irrsken fram, min Leonora var
En drömbild blott, som mildt emot mig myste
Så länge Diktens strålar den belyste.

Men nu är natten med sin dröm försvunnen:
I verlden intet mig bedrager mer.
Min onda Genius är öfvervunnen,
Och segrens krona ren jag vinka ser;

Men Diktens lampa är ej nederbrunnen,
Fastän hon här ej flera strålar ger.
Min ande flyr från menskor, som mig hata,
Till sitt »Gerusalemme liberata.»

Italien! krona bland Naturens under,
Du, som med dina floders silfverfall,
Din blåa himmel, dina rika lunder,
Så ofta lifvat mina känslors svall!
Här, i den lugnaste af mina stunder,
Jag älskar dig, och jag förgäta skall
Att dina lagrar nu beskugga slafvar,
Och Lazaroner trampa Bruters grafvar.

O! Rom, som fordom stiftat verlden lagar,
Och än uti ditt intet allt förmår!
Gudomliga Ruin der Minnet klagar!
Du verldens Colisé, som vördad står,
Och kring hvars mur, i fallna slägters dagar,
En yppig blomsterranka konsten slår.
Du än ej glömt förglömda fäders lära:
Du kallat mig till lagerkronans ära.

Ren Graziers händer lagerkronan vira,
Högt i min aning dyrkad, ej begärd.
Men se! den hjessa, som hon ämnar sira,
Blir först i döden hennes prydnad värd.
Hvem vet om ej, då de min högtid fira,
På samma gång den fröjd blir mig beskärd,
Att höljdt af lof, mitt namn kring verlden ilar,
Min sång förtjusar — och mitt hjerta hvilar?»

Så söng Torqvato Tasso, der han satt
Vid Sanct Onofrio, i klosterlunden,
Och njöt med lugn den sköna morgonstunden,
Som följde långsamt på en qvalfull natt.
Hans kind var fallen, men der fanns bevarad
En rodnad, tänd för härligare dar,
Och själens eld, af lidandet förklarad,
I skaldens sunkna öga glänste qvar.
Han satt på gruset af en verld som farit,
Bland Romas spillror invid Tiberns elf,
Liksom en dröm om hvad han fordom varit,
En skön ruin af Dikten och sig sjelf.
Inför hans blick stod Minnets bleka Tärna,
I dunkel skrud, alfvarlig och allen;
Men i dess panna Hoppets morgonstjerna
Framtindrade med oförgängligt sken.

Rikt var hans snille. Rikt var ock hans hjerta,
Och som Italien sjelf hans sång var skön:
Och verlden njöt hans sång, men gaf sin smärta
Och bojans tyngd åt Sångaren till lön.
Då glädjen njutes bäst, i ungdomsåren,
Af qvalen troget följdes han i spåren;
Men nu med all den tjusningskraft, hon har,
Nedsväfvar äran på sin ljusa char,
Att glorians sken omkring hans tinning sluta,
Då han ej mer förmår dess skönhet njuta.

Till en triumf, liksom i fordna dagar,
I högtidskläder Roma smyckar sig:

Dock ej till en triumf för vunna krig,
Hvaröfver döden ler och lifvet klagar,
Men till en fest, hvars anda kärlek är,
Och till hvars firing friden blommor bär.
Ren Capitolii höga hvalfport dundrar,
Då han slås opp, och solen sig förundrar,
Att skåda in i Latiens helgedom,
Bebodd af minnen, men på kämpar tom:
Och Dea Roma, hon hvars rykte skakar
En verld — hon, som på hjeltars grifter vakar,
Och triumferar än, i konstens bild,
Så manligt kraftfull, och så qvinligt mild,
Bekransad blir af Senatorers händer
Med oljoqvisten, växt på Tiberns stränder.
Allt är så gladt och ljuset är så ljust,
Som om det föll från tusen öppna himlar,
Och lifvet synes i sig sjelf förtjust.
Af vandringsmän och vagnar Corso hvimlar,
Och fåfängt söks till festens dag en plats
I fönstren af de lyckligas palats.
Med blomsterkorgen Vignerolan sakta
Uti en båt på klassisk bölja far,
Och då sin rika skörd hon synes betrakta,
Hon sjunger med en röst, som klockans klar,
Utur Aminta några sköna ställen,
Dem hon vid silfverlampan lärt om qvällen.
På Forum herdar från Albano gå,
Och medan hjordarne sin hvila få,
Och ur en brusande fontaine förfriskas,
Torqvato Tassos namn förstulet hviskas
Af herdar och herdinnor om hvarann,
Församlade omkring en vingårdsman,

Som stolt att bo i Rom, och kunskap äga
Om Påfvens bref, om hvad de stora säga,
Om kröningsfesten, som i morgon sker,
Förnummit mycket, och berättar mer.
Från Monte Pincio hymner, öfversungna
Af ynglingars och tärnors valda tropp,
Mot klar och molnfri himmel stiga opp:
Och myrtenlunder, doftande och lugna,
Som lefvande sig tro, på kullen stå,
Och utan susning lyssna deruppå.

Men Tasso hör dem ej. Han kan ej höra
Den fröjd, som sprider sig kring berg och dal;
Från hoppets drömda land en näktergal
Med andra toner sjunger i hans öra.
Mot dödens kalla bröst han sänker ner
Sitt hufvud, som så mycken skönhet tänkte:
Dock mera klart hans slutna öga ser,
Än då den verld, som nu blott skugga ger,
Uti dess öppna spegel återblänkte.
För intet jordiskt mer hans hjerta slår:
Af det förflutna har han knappt ett minne:
För det närvarande han saknar sinne.
Vid menskolifvets horizont han står,
Der jord och himmel flyta mildt tillsamman;
Der intet hörs om ej Serafers ljud,
Der intet syns och lyser utom flamman
Af alla verldars ljus och kärlek — Gud.
Som Svanen längtar från en gulnad strand
Och från en stormande och kylig bölja,

Att ilande på sträckta vingar följa
Sefirens flygt till Söderns varma land:
Så längtar Tassos själ, af drömmar gäckad,
Af tidens hand förtryckt, men obefläckad,
Att ur sitt eget hjertas mörker fly,
Att löst derur, som stjernan ur en sky,
I himlens famn en evig boning vinna,
Och der af fröjd, ej mer af smärta brinna.
Snart skingras tidens moln — snart är han fri.
Den sista striden skall en seger bli.

När nu med rädd förhoppning Skaldens vänner
Kring honom stå, fast han ej mer dem känner,
Den dubbla klosterporten låtes opp,
Och Cinthio Aldobrandini träder
Till Tasso fram, i rika högtidskläder,
Omgifven af en reslig Schweitzer-tropp.
Uti hans blick brann glädjens låga mäktig:
Den höga pannan vittnade om mod,
Och manteln föll kring hans gestalt så präktig,
Som gudadrägten kring Apollos stod.
Med vördnad han som sändebud sig böjde
För Sångens son, och så sin stämma höjde:

»Den helge Fadren låter hälsa dig,
»Torqvato Tasso! Han erinrar sig,
»Att fordom lagerkronan hedrat mången,
»Hvars ära ren af jorden är förgången;

»Han beder dig, hvars sånger ej förgå,
»Att ock en gång du henne hedra må.
»Den helge Fadren, så mitt budskap ljuder,
»Till morgondagen dig högtidligt bjuder,
»Igenom mig, vår kyrkas Cardinal,
»Till Capitolii festligt prydda sal,
»Att der för dina snilleverk belönas,
»Af folkets hyllning och med lager krönas.
»Så hans behag och vilja yttra sig.
»Med honom vare makt och frid med Dig!
»Hell Dig! och hell den krona Du skall bära!
»Välkommen, Tasso! till din egen ära!»

Då lyfte Tasso sina ögon opp
Och sade med en blick af himmelskt hopp:
»O! hvad är jag för en så stor belöning?
»Den helge Fadren kallar mig till kröning —
»Hans stämma nyss till mig högtidligt ljöd —
»Jag kommer — ja! jag kommer» — Dessa orden
De sista voro af hans mun på jorden:
Han sönk i Cinthios armar och var död.

Men Ryktets Genius strax på snabba vingar
Med dödens tidning vidt kring staden far.
Dess röst som en begrafningsklocka klingar:
»Han är ej mer, som vår förtjusning var.
»De högre makter honom nu begära.
»Han lemnat jorden. En elysisk ära

»Är ren hans lön, och kransen, som han bär,
»Af menskohänder icke flätad är.»
Och häpne vandrarne på Corso stanna,
Och saknaden och sorgen öfvermanna
Hvart Romerskt bröst från thron till hydda ner —
Och Vignerolan sjunger icke mer.
Albanos herdar, som tillbaka vandra
Och växla brutna suckar med hvarandra,
Ej tala mer om Tassos kröningsprakt,
Men hviska fram de sista ord han sagt:
Och glädjens hymn, den Rom ej mer behöfver,
I luftens stillhet än man ljuda hör,
Tills den i ett adagio mildt går öfver,
Och liksom Skalden tjusar, tynar, dör.

Men spridda skaror bort till klostret strömma,
Der deras älskling blef från lifvet skild,
Att för en stund sin egen saknad glömma
Vid synen af hans hvila och hans bild,
Och för att se hur lagerkransen målar
Den panna nu, inom hvars yttre snö,
Så nyss, vid ljuset af Apollos strålar,
Förföriskt, yppigt, som Armidas Ö,
Ett paradis af skönhet blomstrat hade,
Förr'n dödens skuggor sig deröfver lade.

Det sägs om Gottfrid, korsets Riddersman,
När han med storm den helga grafven vann,

Att för sin bragd han skulle der belönas,
Och i Jerusalem till konung krönas.
Men Gottfrid sade: »Eder jag besvär
Att mig för kronans tunga prakt förskona,
Så sant jag lefver jag den icke bär!»
Han fick i döden först sin rätta krona.
Så blef ock du på jorden obelönt,
O Skald! som söng så tjusande, så skönt,
Om lejonhjertan och om riddartider,
Om helga grafven, Gottfrid och hans strider:
Du, som Jerusalem med snillet vann,
Som han med svärd — fick samma slut som han.
Men om från en förgänglig fest du rycktes,
Och ärans stämpel först på griften trycktes;
Dit namn är tryggt i seklernas förvar:
Din högtid Skald! Du ej förlorat har.
Så länge Latiens dalar blommor föda,
Och vattenfallen strö sitt silfver der,
Och purpurdrufvorna på bergen glöda,
En evig blomsterfest ditt minne är.
När morgonrodnan flammar upp i öster,
Och hafvet lugnt som Diktens källa står,
En sång försmält med sköna, klara röster,
Från strand till strand i ljuflig växling går.
När aftonrodnan tänder sig i vester,
Begynnas der ånyo samma fester,
Och Diktens trolldom, ny för hvarje dag,
Förbyter ej sitt himmelska behag.
Och Främlingen från Nordens land, som sutit
På klippans spets och hört — och tårar gjutit,
I sin förtjusning ropar mången gång:
»O! af en Engel lär den sången vara!»

Då ropas stolt från glada landtmäns skara:
»Nej, ädle främling! det är Tassos sång:»
Och nejdens lagerhöljda kullar svara
Med klangfullt echo: »Det är Tassos sång.»

PANTHEON.

1.

Raphael.

Engeln Raphael satt i himlen och målade Frälsarn,
Lyftad på Modrens knä: båda en tjusande bild.
Himmelens morgonrodnad han tog, och göt öfver kinden;
Men öfver pannan han göt himmelens hvitaste ljus.
Gud det såg, och gillade det. Han sade till Engeln:
»Raphael! taflan är skön; himlen behöfver den ej.
Far till jorden, som länge är skild från de Heligas åsyn!
Väck min slumrande jord med dina bilder igen.
Måla en himmel i stoftet, och tänd i de dödligas hjertan
Skönhetens heliga eld, kärlekens andakt igen.
Dröj dock ej länge der. Mig gläder din åsyn. Jag älskar
Dig som den skönaste ros, flätad i Englarnas krans.» —
Raphael kom, omstrålad af all sin eviga fägring:
Målade himlen — och ung vände han åter till Gud.

2.

Shakespeare.

Skaldernas Ära, beundrande står en verld vid din urna,
Står och beskådar sig sjelf i dina skapelsers verld.
Du en Skapare var; ty hvad ha lifvet och döden
Fruktansvärdt eller skönt, starkt eller löjligt och svagt,
Som Du ej födde på nytt i oförgängliga bilder?
När till Olympens höjd, till det odödligas thron,
Snillets gudomliga storm dig lyfte på mäktiga vingar,
Eller du sänkte dig ned, buren af Snillets Sefir,
Öfver en tjusande dal, bekransad af myrtnar och blommor,
Stor i det höga Du var: mild i det sköna Du var.
Fast Du beskattad blir af yngre, ringare andar,
Fast i din rosengård betande Dragare gå;
Aldrig Du uttömd blir. Ett evigt, gyllene Peru
Trottsar din blomsterverld tiders och menniskors hand.

3.

Michel Angelo.

Stum låg Antikens konst begrafven i marmorklippan;
Ingen, se'n Grekeland dog, såg hennes anlet ännu.
Engeln Michael kom med väldiga svärdet i handen
Och med sin lågande blick och med sin seniga kraft.
Klippan han klöf — Sculpturen stod upp, förklarad och nyfödd.
Södern hon älskade först: blomstrar i Scandien nu.

4.

Kejsar Fredrik II.

Hannibal lik, som kämpade starkt mot den verldsliga Hydran
Rom, och på lagrarna föll, fälld af en ringare man,
Alperna öfvervandrade Du mot den andliga Hydran
Rom; protestantiskt stor, såg du din seger dock ej.
Väldiga andars seger är lång: den hinner ej slutas
Medan de lefva; den går djupt genom åldrarna fram,
Och de kommande sekler och slägten, som njuta dess blomma,
Kröna med ärans krans smädade hjeltarnas stoft.

5.

Alfieri.

Mandomens kraft låg öppen och ren på din Jupiters-panna:
Snillets olympiska eld brann i din Heliosblick.
Dikten och Handlingen stredo om dig, när du föddes i verlden;
Dikten eröfrade dig, stora, herculiska själ!
Handlingen skulle du burit så lätt som örnen sin vinge:
Trots att du Hercules var, Dikten en Atlas dig blef.

6.

Talma.

Regulus, Sulla, Hamlet och Manlius Capitolinus
Cæsar och Mahomet föddes ånyo med dig:
Trädde på banan fram i undransvärda gestalter;
För att ej födas mer, dogo de åter med dig.

7.

Schiller.

Idealet med brinnande själ Han sökte förgäfves;
Men idealer ändå finna vi nu i hans verk.
Känn hans odödliga verk: af hans inre de äro en spegel,
Återstråla en skön bild af den renaste själ.
Dristigt och mildt på en gång i majestätiska vågor
Känslorna hvälfva sig fram öfver idéernas djup.
Allt är så älskansvärdt. Europa beundrande tvekar,
Hvem som bör älskas mest, Sångaren eller hans Dikt.

8.

Herder.

Härliga Palm på Diktens oas i tidernas öken:
Enkel och frisk och hög står Du med kronan i skyn:
Sprider den svalka omkring, som du sög ur bildningens
källa,

Hon, som med lifvande våg sköljer din kärnfulla rot.
Aldrig så het en vandrare var, så trött utaf färden,
Att i ditt skygd han ej fick frid och hugsvalelse nog.
Klar Orientens Sol på din hjessa kastar sin flamma:
Mildrande delar du ut ljufliga strålar af den.
Sjelf, Asaria lik, du sjunger din lofsång i elden;
Eld, det eländigas död, är det fullkomligas lif.

9.

Napoleon.

Domare Tid! när du väger hans dygd och väger hans rykte,
Och om du ser att hans dygd mer än hans rykte är lätt:
Lägg då Europas kraft till det senare, men till den förra
Kasta hans segrande svärd! Väga de då icke jemt?

10.

Byron.

Menniskokärlek och menskoförakt och låga för frihet,
Kamp emot våg och storm, stolthet och vekhet och kraft:
Handling för menskligheten och Sång, hög sång för naturen:
Så var ditt lefnadslopp, Harolds förvånande Skald!
Sist vid Parnassens fot en sömn på odödliga lagrar —
Byron! sjelf du dem skar; *Hellas* beredde dig dem.
Stridande hyllar hon dig: hon lidande står vid din urna,

Och i hvar segersång sörjer och prisar hon dig.
Stum jag dig gråter, och fröjdar mig af dina lefvande sånger:
Vore mitt ord en blixt *), skulle jag sjunga ditt lof.

11.

Gustaf Wasa.

Yngling! cho du än är, som redligen verkar och strider,
Verkar för Sanning och Rätt, strider för kommandes frid!
Krön dig ej sjelf, förr'n kampen är slut, med krans eller krona,
Stjernbeströ ej din väg, innan du vandrat den ut.
Se på Solen: hon går sin blå, sin härliga bana
Majestätisk och tyst, spridande värme och ljus.
Men när hon Vestern nalkas och der bereder sin hvila,
Lägger hon kronan af guld öfver sin skapelse ned:
Och när hon döende sjunker, hon minnets förklarade stjernor
Strör öfver fästet ut: så blir af natten en dag —
Eller ock lyft din blick till *Wasa*, som räddade Sverige —
Kröntes han, innan han krönt sjelf sitt odödliga verk?
Skåda hans bild, och betrakta hans själ i Historiens spegel
Lyst af det strålande ljus han öfver Scandien tändt.
Böjer sig då ditt anlete ej till ödmjuk beundran,
Klappar ditt hjerta ej stolt — visa ej dagen ditt svärd. —

---

*) And were one word a lightning, I would speak.
Childe Harold. Canto III.

12.

Don Rodrigo Diaz.

Chevaleriets Spegel du var och fienders vördnad,
Härlige Campeador! aldrig besegrade Cid!
Spanien, så länge det ridderligt var, besöng dina bragder,
Offrande lager och palm öfver din dyrkade graf.
Nu ingen graf *har* Spanien mer; det *är* blott sin egen:
Verlden beklagande sett, att det en Hjeltes ej är.

13.

Richard Lejonhjerta.

Till det förlofvade landet drog ut otaliga hären:
Främst gick korsets baner: Lejonet framför sin här.
Stolt i sin väldiga ram det bar herculiska klubban,
Slog legionerna ned, krossade murar och torn.
Väl Victorian skulle bekrönt korstecknade hären,
Hade den segrat blott öfver sig sjelf och sitt split.
Lejonet såg Jerusalem ej. Den starke blef sluten
Lömskt af de svaga i band; men på sin thron fick han dö,
Och när han dog rann upp på det himmelska fästet en stjernbild:
Klar och betydningsfull strålar i natten dess glans.
Greklands genius, se upp! — Ett *Lejon* med brinnande *hjerta*
Trampar en *Hydra* till döds: strider med *kräftan* ännu.
Så gör ock du. Strid fort, med blicken riktad åt höjden:
Lysande bilderna der blifve dig varning och tröst.

14.

Calderon.

Himmelska Genier sväfvade ned på strålande vingar
Öfver Hesperiens dal, blomsterbekransad och skön.
Liljor och rosor och alla de tusende skiftande blommor
Plockade de, och deraf tände ett doftande bål.
Leende mildt och dansande lätt kring offret, de söngo
Heliga hymner till Gud, Jungfrun och Menniskans Son.
Som diamantens stråle så klar steg lågan åt höjden:
Lent en ambrosisk vind hviskande lekte med den;
Men utur lågan flög en Phoenix, i brännande färgprakt,
Satte sig uti en hög, blommande lager och söng.

15.

Bellman.

Egne, odödlige Skald! Du vist dåraktige Fredman!
Säg, hvar din lyra är gömd, att jag må spela ditt lof.
Mången var mer kanske i *Dikten*, och större i *Sången;*
Ingen förenat som Du Diktens och Sångens behag.
Sedd mot en leende grund af naturens yppersta fägring
Dårarnas Carnaval mästerligt skildrade Du.
Hagas förtrollande nejd, Brunnsvikens speglande yta,
Lofössons stolta natur fyllde din skapande själ
Med Oreader och Sylpher och Elfvor och Hamadryader,
Och vid din lyras klang glädtiga dansade de.
Yppig din fantasi i Stockholms prisade Djurgård

Släppte Satyrer i mängd, lifvade dalar och berg.
Nu är du död — och din verld med sin skapares lif har
försvunnit.
Tystnad på festen följt: tystnad i konst och natur.
Hagas idylliska slott står än på stranden och tiger:
Svarar ej mer din sång, svarar ej flöjternas ljud.
Hagas elysiska lund vid vestanvindarna suckar
Gustaf den Tredjes namn — suckar ock, Sångare, ditt.
Djurgårdsnejderna blomstrande stå och vänta ditt tempel,
Vänta din kransade bild; år få de vänta ännu.
Lyckligt, att sjelf i Skaldernas verld du reste ditt tempel!
Fosterlandet ej har råd till ett minne åt dig.

BASRELIEFER
på
Lord Byrons Urna.

Urnan.

Der Minnets flod i lagerskuggan rinner,
Och näktergalen, gömd bland myrtnar, slår,
Albasterurnan vandrarns öga finner,
Som klar och snöhvit i ett tempel står.
En helig eld i Urnans sköte brinner,
Och doft från capitelens liljor går.
Och bilderna, som minnesvården pryda,
Försöker vördnadsfull min ande tyda.

I.

Skaldens Bild.

Ur halflyckt öga sångens blixtar ljunga,
I Diktens djup den sänkta blicken ser.
Och dina lockars svarta åskmåln gunga
På ljusa pannan skuggor upp och ner.

Åt tiden ler Du — dina läppar sjunga
Naturens sång dess skönare och mer.
Åt ödet ler Du, trotsande din smärta,
Som Promethevs, när gamen åt hans hjerta.

II.

Euterpe, med Lyran.

Jag inga gåfvor gifver åt den döda,
Allt hvad jag skönast äger har Du fått.
Hvad ingen köper med en lefnads möda,
Blott med en kyss af mig blef Skaldens lott.
Och den, hvars läppar vid Euterpes glöda,
Tar inga skänker mer: han skänker blott.
Nu vill jag spegla mig i Sångarns ära,
Hans lof förkunna och hans Lyra bära.

Din Lyra klang ej blott; hon brann i lågor,
Som Du i eld hon lefde och hon dog.
Fastän mot Saulshjertats storm och plågor
Ditt snilles Davidsharpa knappt förslog,
Har nu med fröjd på alla vilda frågor
Den milda dödens Dæmon svarat nog.
Som Orphevs här Du kunde verlden tjusa,
Men ock en verld förstena som Medusa.

De små ha sagt, att Manfred, Conrad, Lara
Betyda Dig, din brottslighet, din strid.
Hvi få de ej belysta bilder vara
Af mannalifvet i vår egen tid?

Som hvita ljus, i stormen mera klara,
Stå dina Qvinnor fram och stifta frid.
Och lemna mannen, trogna vid hans sida,
All annan ära, utom den att lida.

För dina händer ljöd Naturens Lyra
Så högt och varmt som ynglingshjertat slår,
Och, som Terpsichore i hänryckt yra,
Förtjusning dansade i Sångens spår.
Din egen solvagn djerft Du visste styra,
Och hvar han sken, uppblomstrade en vår:
Och kom ett moln och strålarna betäckte,
Som blixt sig skönheten kring rymden sträckte.

III.

Nikitas, med korsfanan.

Apollo lik, med lagerblad i håren,
Till Hellas kom han strålande och ren:
Och för hans blick, en morgonsols om våren,
Halfmånens skifva tappade sitt sken.
Och Python hann ej mer än räkna såren,
När pilen ur hans gyllne båge hven.
För Friheten, det heliga, det ena,
Han sång och handling visste skönt förena.

En gång, o Philhellen! jag ser Dig åter,
När Dödens frihetskrans blir mig beskärd.
Din bortgång derföre jag ej begråter;
Ty Du är offer, men ej tårar värd.

En hecatomb jag Dig bereda låter
Af Ottomaner, fallna för mitt svärd.
Det svär jag vid Din ärofulla bana,
Vid hoppets kors och Hellas's blåa fana.

IV.

Chor af Grekisk Ungdom

(i sorgdrägt).

Hängången är Du till de sällas salar,
Af dina egna strålar lyst i hamn.
Men såsom örnar och som näktergalar
Bo dina minnen qvar i Hellas's famn.
Och när en gång, bland fria berg och dalar
Vår sista seger tar vår Frid i famn,
Då vilja vi, vid ungdomsfriska dansar,
Dig offra förstlingen af vårens kransar.

TILL ALMLÖF *).

Med tacksamt minne dig en sång jag räcker,
Du Melpomenes dyrkare och hopp!
Du, som Historiens hjeltar återväcker
Till synligt lif ur deras grafvar opp.
Jag såg med fröjd den prakt, hvari du lyste,
Som *Lei'ster* i Elisabeths palats:
I *Lei'sters* qval jag hörde dig och ryste
På dödens skådeplats.

Om Schiller lefvat än och sett din smärta,
Din stolthet, dina ögons glans, din gång,
Du hade fått, ur djupet af hans hjerta,
Till lön i dag en härligare sång.
O! då du kunde Lei'ster så förklara,
På hofvets himmel blott en meteor —
Hur väldig skulle du som *Macbeth* vara,
Som *Wallenstein* — hur stor!

Naturen gaf dig, hvad ej mödor lära,
Det tragiska i blickar och gestalt.
Den moderliga gifverskan till ära,
Uppoffra allt för den, som gaf dig allt!

*) I anledning af föreställningen af *Maria Stuart*, den 4 Mars 1825.

Gå manligt fram i lifvet och på scenen,
Uppå din majestätiska cothurn;
Men böj ditt knä, som Romarn och Hellenen,
För Konsten och Naturn.

Att efter folkens, tidernas förvandling
Till lif uppväcka hvad som fordom var,
Är ej en lek, men en högtidlig handling,
Den ingen strafflöst än förnedrat har.
Ej utan strider mäktar någon finna
En väg till hädangångna hjeltars verld;
I lågor blott kan Konstens *Hervor* vinna
Af *Angantyr* hans svärd.

Till mästerskapet gifves blott en bana,
Ren såsom solens väg uti det blå,
Att syfta uppåt och det högsta ana,
Men aldrig tro sig mästare ändå.
Fullkomligheten är en brud, som sakta
Sig smyger smyckad fram i festens lund,
Att ej dess brudgum henne må betrakta
Förr'n i sin vigningsstund.

Det enkla Stora och det enkla Rena
Din dyrkan gif! I Diktens blåa elf,
Der må ditt öga skåda ner allena;
Allt skönt du der skall se, blott ej dig sjelf.
Flyg *Talmas* mål med ungdomskraft till möte,
Med varm förhoppning och med stilla fart,
Och när du sjunker, tjust, till Konstens sköte,
Känn djupt och *skåda* klart!

TILL EMELIE HÖGQVIST,

såsom

Orleanska Jungfrun.

Johanna träder ur sin faders hydda,
När krigstrompeten ljuder, skarp och vild.
Hon drager ut att land och konung skydda,
Med hjelm och pansar och Madonnans bild.
Hon ordnar striden. Hjeltar, lagerprydda,
För Jungfrun digna. Hon, så ren, så mild,
Försonar furstar, eldar landets söner:
Hon för sin Kung till Rheims, och honom kröner.

Den bittra kalken snart Johanna smakar,
Och qval och bojor bli dess segrars lön;
Men än Hon lefver . . . Hon sin kedja skakar,
Och kedjan brister för Johannas bön.
Sist räddar hon sin Kung. Än Segren vakar
Kring hennes bår. — Der hvilar hon, så skön.
Det frälsta folket gråter sin Johanna;
Men himlens englar sjunga Hosianna;

Allt detta har *Du* gjort. Du *är* Johanna;
Din fana Du af Frälsarns moder fick.
En barnslig oskuld strålar från din panna,
Och himlens seger blommar i din blick.
Ack! ofta under ekens skugga stanna,
Och kraft och mod ur Diktens källa drick!
Håll troget vakt vid Ljusets tempelflamma —
Blif mer, blif större — men ändå densamma!

Då re'n kring fosterlandets berg och dalar
Ditt friska rykte som en ljungeld går,
Och när i kojor och i festens salar
Ditt namn af tusen läppar hyllning får, —
Hör ock det enkla ord, som Skalden talar,
Fast litet eller intet det förmår.
Bland dem som hylla Dig och Dig belöna,
Han vill med Sångens liljekrans Dig kröna.

Hell, Jungfru! Hell! Gå framåt, skörda ära
Med Konstens vigda fana i din hand!
»Blif enkel, som Du är!» Det är en lära,
Som ljuder till Dig från ett bättre land.
Blott *den* kan himlens oriflamma bära,
Som löser sig ur stoftets tunga band,
Hell, Jungfru! Hell! Flyg ut på segrens vingar!
Hör, folket jublar och trompeten klingar!

STJERN-SÅNG.

I salen den blå
Som skyddande makter,
Som tindrande vakter
Vi hvitklädda stå,
Och hvarföre det,
Gud Fader väl vet,
Som sitter å thronen och dömmer,
Och icke de sina förglömmer.

I tidernas morgon vi gladdes att vara
Små Englar. Vi sutto i strålande krans
Kring Allfaders anlet: med vingarna klara
Vi badande summo i bländande glans.
Guds klarhet är stor, och vi voro den nära:
Vi sågo den Eviges himmelska prakt,
Och söngo i klingande sånger Hans ära,
Och prisade arla och serla Hans makt.

Natt låg öfver jord,
Som Drake på skatten,
Och mörker på vatten,
Ej dagen var spord.
Då kom inför Gud
Seraphen den höga,

Med flammande öga,
I gyllene skrud.
En Svärdsklinga klar
I handen han bar:
Han kom ifrån himmelens fjerran:
Han böjde sitt knä inför Herran.

Hög-Engelen sade: »Du Herre till ljuset!
»Som skapade allt med ett ord och en blick,
»Se ned på det sorgliga jordiska huset,
»Som form af din kraft i begynnelsen fick.
»Än daglöst och dystert i djupet det ligger,
»Betungadt af Nattens insöfvande hand,
»Och sakta till Dig om befrielse tigger —
»O låt mig få fara och bryta dess band.»

»Så flyg,» sade Gud,
»Med lågan i handen,
»Kring natthöljda stranden
»Ett lysningens bud.»
Hög-Engelen for
Kring rymden den vida,
Mot natten att strida.
Den kampen var stor.
Den kolsvarta flod
Blef röd såsom blod
Af himmelska brinnande flamman:
Och häftigt de drabbade samman.

Så lika besittning af jorden de togo;
Ty ingen i striden för fienden vek,

En gräns mellan himmelens ändar de drogo,
Och slutade så sin förödande lek.
I Öster den ena, den andra i Vester
Nu vänta på stunden som väldet beskär,
Och fira så ömsom de segrande fester;
Men jorden dock alltid den lydande är.

Skön morgon det var,
Då strålande väpnad,
Till verldarnas häpnad,
Hög-Engelen klar,
I vagn utaf glöd,
Drog ut på sin bana,
Med flammande fana,
Och ljuset utböd.
Välsignelsen flöt
Kring jordrundens sköt,
Och tyst, uti ormlika ringar:
Låg Natten med slokande vingar.

Men snart mot de grönskande, blommande dalar
Kom Engelen närmre med svärdet i hand,
Och blomstren, dem mildare värma hugsvalar,
Nu sönko i vanmakt för strålarnas brand.
Den trotsige Kämpen sin spira uträckte,
Och ensam han ville bli Herre och Kung.
Hans välde allt längre och längre sig sträckte,
Allt mera för jorden hans spira blir tung.

Då vinkade Gud
Åt Englarna alla,

Oss månd han befalla
Ett märkeligt bud.
Till himmelens rand
Han lät oss nedfara,
Att vakande vara,
Och skydda hans land.
Då flögo vi nid —
O! ljufliga tid
Då Herren så nära vi voro:
Nu hafve vi vakande oro.

Guds ögon vi äro. När Engeln sig höjer,
Och stiger på hvalfvet i lysande tåg,
Med häpnad de vandrande stjernor han röjer,
Och sänker sig snart i den vestliga våg.
Då börjas vår högtid. Vi blinka och glindra
Så vänliga ned på den slumrande verld —
Den nattliga mantel så klart vi betindra,
Och varna för Engelens brännande svärd.

De resa sig då
De heliga Andar,
När Natten sig randar,
Ur grafvar de gå.
De hålla sin dans
I bleknade skrudar,
Och vi, deras brudar,
Dem räcka en krans.
De se sina namn,
I himmelens famn,

Som lampor så blixtrande blänka,
Och silfrande blickar nedsänka.

Vi skimrande Jungfrur dem föra i handen
I konstiga bilder på himlens kupol,
Vi låta dem lysa kring mörknade landen,
Med renare ljus än den hettande Sol,
Den härliga *Lyran* så ljudligen klingar,
Den segrande *Vagnen* framrullar sin ban,
Och *Svanen* slår ut sina snöhvita vingar,
Och *Kronan* sig speglar i hafvets plan.

När Engeln uppstår
Ur rosiga sängen,
På ljusblåa ängen
Med gyllene hår,
Då gråta vi ned
I blommornas kalkar,
Och tårar dem svalkar,
Fast Engeln är vred.
De friskare stå,
När droppan de få,
Som speglande mildrar och filar
Sol-Engelens brinnande pilar.

Väl fälla vi nu våra sörjande tårar,
Och stå vårdarinnor vid himmelens dörr;
Men hopp ha vi qvar — och hoppet ej dårar —
När eviga morgonen gryr, om ej förr,

Vi sjungande åter till Herren få vandra,
Å nyo en krans kring hans anlete bli:
I skönare glans få vi famna hvarandra
När oskuldens renande prof är förbi.

Till dess få vi stå
Som skyddande makter,
Som tindrande vakter
I salen den blå.
Och hvarföre det,
Gud Fader väl vet,
Som sitter å thronen och dömmer,
Och icke de sina förglömmer.

BLOMSTRENS MORGONBÖN.

Väckt af någon andehviskning
Ur en stilla, salig slummer,
Under sommarnattens svalka,
På den sammetsgröna kullen,
Slog jag hänryckt upp mitt öga;
Lyfte sakta upp mitt hufvud
Från naturens varma örngott.
En elysisk äng framför mig
Mildt begränsades af hafvets
Blåa, ändlöst blåa spegel,
Som sig slöt till himlens spegel.
Båda underbart förentes
Utaf österns rosenkransar.
Dunkel glans låg öfver jorden,
Icke månljus, icke solsken,
Men som solskensblandadt månljus.
O! då hörde jag från ängen
Klingande en blomsterhviskning,
En harmonika af många
Sammanstämda rosenklockor.
O! då hörde jag från ängen
Blomstrens språk: det är så sällan
Menniskan får sådant höra;
Ty dess blomstertid är ute,

Och hon är ej mer, som fordom,
På Gud Faders äng en blomma.
Derför ser hon stolt mot stjernors
Hvita krans på aftonhimmeln,
Och föraktar och förtrampar
Dessa små Guds barn på marken,
Som en konstrik Sultaninna
Hade stickat dem till prydnad
På Sultanens, det vill säga:
På Herr Homo's fotamatta.
Fåfängt till de höga blommor,
Som på himlens ängar blomma,
Jordson! du ditt öga rigtar,
Om du ej de dina känner.
Du skall veta, att der ofvan
Gästa lifvets stjernekungar,
Inför hvilka all din storhet
Icke bättre är och större,
Än en blomma är för dig.

Lyssna nu med mig i gräset
På de milda toners susning,
På de milda ordens tjusning,
Som i morgonväkten flöto
Ifrån tusen blommors läppar,
Högst och klarast ljödo dessa,
Som jag från det klara, rena
Blomsterspråket öfversätter.
Skyll, om de dig ej förtjusa,
Ej på blomstren, men på mig.

Purpursippan.

Sof ej längre, öppna blicken,
Ofvan vattnet flyg i blinken,
Sköna, gyllne fjärilkung!
Låt mig hvila snart min stängel
Mot guldvingen din, du Engel!
Nattens spira var mig tung.

Bröllopskammarn, klädd i purpur,
Tärnor små med gyllne facklor,
Allt är redo: bruden klädd.
Väck min Machaon med pilen,
Att han fort, som östanilen,
Skyndar till vår bröllopsbädd.

Chor.

Fjäril, fjäril, skynda dig,
Fulla kalkar vänta dig.

Natt och Dag.

O guldstund, som lyser och skymmer,
Jag sörjer när från mig du rymmer;
Af solstridens arbete trött
Jag sof i din mantel så sött.

Om *Dagen* min fader jag drömde,
Om *Natten* min moder jag drömde.
De stodo omkring mig så nyss:
Jag fick af dem båda en kyss.

Guds Hand.

Fägring kommer, fägring går:
Hvitt i fjol är svart i år.
Ren och snöhvit alla år
Herrans hand i djupet står.

Chor.

Blomma kommer, blomma går:
Blomma finns dock alla år.

Majliljorna.

Sol! du gret en gång i morgonstunden,
Då du samm upp öfver gröna landen;
Kanske gret du att du ensam var.
Perleklara dina tårar runno,
Tills de denna blomsterstjelken hunno,
Der de än som liljor hänga qvar.

Glöm ej då i dag ditt ögas tårar,
Laga, att ej humlans gadd oss sårar;
Eller vill du, att i dag vi dö,
Återföd, ur Huldas tåretinder,
Under skenet af dess rosenkinder,
Oss till lif på liljebarmens ö!

Solvifvan.

Stråle lilla!
Sitt nu stilla,
Ack! hvad du kan plåga mig!

Hvi skall du så hoppa
Från droppa till droppa?
Drick vackert af alla;
De äro så kalla.
Akta, du förkyler dig.

Jag guldvifva
På guldskifva
Valda drycker bjuder dig.
Varmt hafver jag innan:
Den grönskande hinnan
Omkring oss vi sluta:
Vi leka och njuta.
Stråle lilla! dröj hos mig.

Vestanvinden.

Bugen er, blommor! stån upp utur sängen;
Konungen träder med guldfot på ängen.
Tvån edra ögon i daggtårens glans!
Kyssen hvarandra, och börjen en dans.

Chor.

Gyllne Gud och Konung höga!
Krans i hår och tår i öga
Främst din rosentärna bär.
Tårar, kransar ha vi alla,
Dem du värdes dina kalla:
Blomsterlif ett tårlif är.

Men när himmelsklockan klämtar,
Ur det blå din vingspets flämtar,
Fyldt är blommornas begär.
Sjungande vi dansa alla,
Tårarna från ögat falla:
Blomsterlif ett fröjdlif är.

Violen.

Vaken är mannen på kullen,
Reste sig nyss upp ur mullen:
Jag är rädd och gömmer mig.
Skuggan går sakta framföre,
Skjuter som moln här utföre;
Jag är rädd, och här blir krig.

Flera Blommor.

Solen får ej på oss lysa:
Vi få stå i moln och frysa.

Purpurrosen.

Skuggan skrider snart förbi.
Var ej ifrig, Zephir lilla!
Sätt dig här så tyst och stilla.
Sen han gått, så dansa vi.

Vestanvinden.

Se'n jag en gång dig har kysst,
Blir jag som fisken så tyst.

Chor.

Var tyst! Var tyst!

Steg så Anadyomene,
Dagens ljus och blomstrens fader,
Praktfull upp på blåa banan,
Att sin skapelse beskåda.
Och jag sönk på knä i gräset,
Blef en prest i Solens kyrka
Och i blommornas församling.
Undersamma blomstren stodo,
Lyssnande till bönen, sången,
Tittade fram om hvarandra,
Med halföppna, blida ögon,
På den underliga sångarn.
Här och der ett blad sig rörde,
Blomma slöt sig tätt till blomma,
Hviskande: allt högre, högre
Hviskningen i toner byttes.
Nu flög Vestan upp ur famnen
Af en yppig, nyfödd törnros,
Spelade med skära vingar
På Naturens Eolsharpa,
Sväfvande upp öfver ängen,
Som en dufva öfver Zion.
Och då dansade och söngo
Skönt, i klara himmelsbågar,
Alla blommorna i dalen.
O! det var en härlig ottsång!
Fader, Fader utan like!
Skänk mig i Ditt underrike
Mången högtid såsom den!

SKALDENS DÖD.

Nu är det natt. Djupt ned är solen runnen,
För mörkrets spöken och dess stjernor rädd.
Den unga Skald, med dödens kyss på munnen,
I helig tystnad blundar på sin bädd.
Han bidar tåligt, snart är kransen vunnen,
Han är i grafvens brudgum-skjorta klädd.
Ett snöhvitt ljus står vakt invid hans läger,
Som flammar klart, och nattens timmar säger.

In trädde i förklaringshyddan sakta
De få beståndande i lust och nöd,
De satte sig, att än en gång betrakta
Sin mästarbroders anlet, för hans död.
De voro vane, att så noga akta
På hvad han söng och talade och böd.
Nu ville de hans sista ord förvara,
Att dem till tröst i lifvets qväll bevara.

»J lefvande! jag frågar: *hvad är lifvet?*»
Så skalden: tyst var brödernas förbund.
Det var ej sorgens barn att lösa gifvet;
Hvad ingen löst på hela jordens rund.

Stod svaret än med blod i hjertat skrifvet,
De ingen fråga väntat denna stund.
En skön Johannes, närmast Skaldens hjerta,
Hof upp sin silfverröst, med tystad smärta:

»Du höge broder! ho kan lifvet måla,
Då döden står bredvid och orden hör?
Allt, fagert lif, ehur det än må stråla,
Är intet värdt, om tiden det förstör:
Det eviga kan inga kedjor tåla,
Och det är Lif, som ej i döden dör.
Och fast mitt hjerta snart blir öfvergifvet,
Det tror på dig, och vet att du är lifvet.

I detta rum; bredvid din bädd jag finner
En bild, som säger mig hvad lifvet är:
Si, detta ljus som uppå bordet brinner,
Så hvitt det står, som drägten Skalden bär.
Det flammar uppåt, småningom försvinner,
Det lyser verlden och sig sjelf förtär.
Snart smälter du din hvita bojas pläga,
Och fri mot höjden flyr, du lifvets låga!»

»J Bröder! *hvad är döden?*» Skalden sade
Och reste sig uti sin bröllopsskrud;
Ett evigt lif uti sin blick han hade,
Af tjusning sväfvande var stämmans ljud.
De trogna bröder händren sammanlade,
Och hviskade: »han dör ej, han är Gud.»
Och — hvad är döden? återklang hans fråga —
»En droppa olja, spild på lifvets låga.»

»J bröder! Dödens galla rör mig föga,
Hon hinner ej den friska kraftens merg;
Ty palmen ståndar skön uppå det höga
Evinnerliga lifvets oljoberg,
Och oljan dryper ur dess blommas öga
Med honungssötma och med ljusets färg:
Hon släcker först, se'n härligare tänder,
Och så bär Gud sitt ljus i egna händer.»

Och ljuset slocknade. Det stod förfruset,
Mörkt blef det, tyst Johannesbrodren gret;
Men hvadan kommer detta nya ljuset,
Som himlens portars klarhet sig upplät? —
En stjerna blickar in i sorgehuset,
Och rundtomkring med sken beglänser det.
Dess stråle kysser Skaldens lik så gerna,
Som ligger der och ler emot sin stjerna.

EN KLOSTERBRODERS ÄFVENTYR.

(Fragment.)

En vacker dag, i Augusti månad,
Då Söderns sol omfamnar Söderns land
Med all sin kärleks högsta trånad,
Och med sin himlaburna stråles brand
Befruktar jorden, att hon lägger ägg:
De gröna drufvor och de purpurröda
Granater mogna och oranger glöda:
Allt drifs af värmen: Capucinerns skägg
Blir bördigt: fikonet blir brunt och spricker,
Och myggan gnäller fint och flugan sticker: —
I Augusti, ja! en vacker dag,
På morgonstunden, medan solens strålar
Än kyldes af i daggens silfverskålar,
En Capuciner-broder af det slag,
Hvars ungdomseld ej capuchonen döljer,
Och som en verldsligt skön och välväxt kropp
I andlighetens grofva mantel höljer,
Stod rustad, ifrån tå till topp,
I staden Rom, på klostergården
Vid Piazza Barberini, der

För helga Capuciner-Orden
Det rätta högqvarteret är.

Han stod i brun och blytung kåpa,
Med hvarje tråd så sträf, som hö,
Och utur den, så hvit som snö,
En fot stack fram. — All verldens såpa
Kan icke två en Capucin,
Som grånat i sitt kall; »Ju större svin,
Dess större helgon!» så är Ordensregeln; —
Men Broder Placido var ung,
Och när hans helga smuts blef alltför tung,
Han tog ett hemligt råd af spegeln,
Densamma, som Narciss i fordna dar
Rådfrågade, och fick orakelsvar:
En källa, gjord till spegel af naturen;
Ty annan fanns ej inom klostermuren.
Ett breviarium, prydligt skrifvet,
Han bar i hand, ett rep om lifvet,
Med radband, der dock kulorna ännu
Ej lupo lätt. Se'n han tonsuren vunnit,
Den unga brodren icke hunnit,
Fastän *en* klosterdag är lång som sju,
Likt San Francescos äldre söner,
Polera dem med millioner böner.

Så Placido var rustad. Men bredvid
En ljuslett åsna stod och hufvud hängde,
Och blundade, men stundom blängde
Åt några tistlar, som i ostörd frid
Florerade på gården. Åsnan hade

Två stora, tomma korgar på sin rygg:
Hon stod och väntade: hon stod så trygg;
Men Priorn trädde fram i dörrn och sade:

»Dominus tecum! Far i frid!
»Håll tygeln väl, försigtigt rid!
»Den stolte rider lätt omkull;
»Den ödmjuk är, får korgen full.
»Den andligt rider vägen fram,
»För hem i huset rikedom;
»Den verldsligt ridande får skam,
»Och kommer hem med pungen tom. —
»Min son! din rund kring staden gör,
»Haf ögat öppet, Gud framför!
»Och bed och tigg i Herrans namn!
»Och så vid solens nedergång
»Vänd åter hit, i klostrets famn,
»Till aftonstundens bön och sång!
»Låt icke satan dig förföra,
»Att några slemma snedsprång göra!» —

Så Priorn.
Och sin hand han höjde,
Och korsade benediction;
Men Placido sitt hufvud böjde,
Och tackade, i undergifven ton,
I varma ordalag, för äran,
För signelsen och faderliga läran.
Han satte sig, med varsamt hopp,
Emellan korgarna, i sadeln opp.
Se'n åsnan han till porten körde,

Och när han red igenom den,
Han, som ett ljud af böneklockor än,
De orden i sitt öra klinga hörde:
»Den andligt rider vägen fram,
»För hem i huset rikedom;
»Den verldsligt ridande får skam,
»Och kommer hem med pungen tom.» —

Den unga Capucinerns hjerta
Blef lättare likväl, hvart ögonblick;
Försakelsens och klostertvångets smärta
Utur hans minne småningom förgick.
Han brann af längtan att få njuta
Den enda dag, han rådde om..
Han hörde Nöjet ropa: »Kom!
Uti min famn jag dig vill sluta.»
Det lät förföriskt, och så gladt,
Att blodet i hans ådror spratt;
Men Nöjets röst ej mäktar hämma
Det echo efter Priorns stämma,
Som mäktigt än i örat ljöd,
Och stillhet åt hans känslor böd.

Vår Placido igenom staden
Så visligt som ett helgon red.
Af Hökare den långa raden
Han helsar på. Mot ett »Guds Fred!».
Och en pris snus ur koppardosan,
Han får, i bodar och på torg,
Guds gåfvor nog uti sin korg.
Än styr han sjelf, än styr hans åsna kosan;

När han vill hit, och hon vill dit,
Han gör förgäfves all sin flit,
Att hennes treska hufvud vända.
Här hjelpa inga goda ord,
Ej rapp på öron eller ända.
Hon obeveklig är: hon är förgjord.
Att böner till en bovägg stamma
Är fåfängt: till en åsna likaså:
Och att en åsna piska på,
Och slå på träd är just detsamma.
Går någon menniska bredvid,
Och henne jemt vid näsan leder,
Då börjar åsnan aldrig strid!
Hon går i eld, i värsta afgrund neder;
Ty så är Åsnans karakter.

Som dagen just en Onsdag är,
Och mycket folk sig då församlar
Uppå Navona's stora torg:
Som myror, en om annan famlar,
Och platsen syns en enda korg
Af fåglar, blommor, fisk och frukter,
Sallat och kol från Canaans land,
Och man blir hufvudyr ibland
Af grymma skrik och sköna lukter: —
Så råkar Placido, vår vän,
På torget i en faslig trängsel.
Han frestar stiga af: han frestar — men
Han kommer icke ur sitt fängsel;
Ty korgarna omkring hans ben,
Med deras innehåll, förblifva

Hans hinder, att ur sadeln klifva —
Och Åsnan stod der som en sten.

Hon tyckte så: »Här är mig gòdt att vara!»
Och aktade ej heller spara
En sallatshög, som låg framför.
Hon äter blott, ej ser, ej hör,
Och frågar föga efter dansen
Af spön och käppar på dess rygg,
I känslan af sitt värde trygg,
Och bläddrar då och då med svansen
I några gamla böcker, som
Uppå ett bord befinna sig bakom. —
Förtviflad Munken kring sig skådar, —
— — — — — — —
— — — — — — —
— — — — — — —

GYLLENHJELM.

»Till frihet blef jag född;
Nu är min bästa kraft förödd
Af bojor och af plåga.
Här isar kölden mig;
Min själ dock bränner sig
På egna tankars låga.

Min strid för fädrens jord
Är mig liksom en sagas ord.
Jag fåfängt blicken sträcker
Mot dig, o Svea land!
Ej De la Gardies hand
Sin vapenbroders räcker.

O förr i pansarskrud
Valkyrian var min fröjd, min brud;
Nu heter bruden Smärta.
Hvad är väl kämpen värd,
Då rosten tär hans svärd,
Och sorgen tär hans hjerta?»

Så uppå Rava Slott,
Der långa, långa år förgått,

Satt Gyllenhjelm och tänkte.
I murars hvalf han satt,
Och rundt omkring var natt,
Och ingen stjerna blänkte.

Den lön för stridens dar,
Som verlden honom gifvit, var
De bojor, han sågs bära.
Det enda klara ljus,
Som brann i fångens hus,
Var glansen af hans ära.

Hans ridderliga mod,
Ett arf, som följde Wasars blod,
Ej Wolmar Stad förglömmer.
Historien, hjeltars vän,
Vid Kockenhusen än,
Hans menskligbet berömmer.

Det ljus, kring honom brann,
Såg fosterlandet, men ej han;
I mörker han sig tyckte.
Han Fängselskolan skref,
Och så den tid fördref,
Som bittert honom tryckte.

Nu han förnam ett dån,
Och portens bommar skötos från,
Dem länge ingen skjutit,
I hvalfven doft det klang,
Och upp den fångne sprang
Från bädden, der han sutit.

Prinsessan Anna kom:
Tyst gick en guldprydd Sven bakom
Med ljus i sina händer.
Men sjelf ett svärd hon bar,
Och lik en Engel var
Från paradisets stränder.

Hon sade: »Riddersman!
Kung Sigismund dig helsar: han
Ditt fängelse upplåter.
Ditt lidande förglöm;
Men den i hjertat göm,
Som gaf dig svärdet åter!

Och Gyllenhjelm tog mot
Sitt svärd, och kedjan från dess fot
Och från dess hand blef lossad.
Hans mod slog upp i brand:
Hans själ af tidens hand
Var tryckt, men ej förkrossad.

Han sade: »Trogna svärd!
Som fri är jag dig åter värd:
Vi följas åt till Norden.
Än tjena vi en gång
Vid bardalek och sång
Vår Kung och fosterjorden.

Hvarthelst mig ödet för,
Ditt dyra minne aldrig dör
Uti mitt bröst, Furstinna!
Mitt lif af dig gafs fritt:

Ditt namn, förent med mitt,
Skall efterverlden hinna.

När döden famnat mig,
Och stumma grafven sluter sig
Utöfver sår som svidit:
Mitt svärd skall hänga qvar,
Att vittna hvad jag var,
Och bojan, hvad jag lidit.

GUSTAF ADOLF och EBBA BRAHE.

Gustaf Adolf.

Hären väntar. Afskedstimman lider,
Striden ropar, trumman går;
Men den grymmaste af alla strider
Vid ditt bröst ännu mig förestår.
Saknad följer mig på hafvets bölja:
Segrens hopp jag köpt med en förlust.
Säg, att ock din kärlek mig skall följa
Fjerran till min härnads kust.

Ebba Brahe.

O! min själ, som för det stora lågar,
För sin Konung böjer sig;
Evigt dock mitt trogna hjerta vågar
Som sin Gustaf Adolf älska dig.
Men då du för allt det högsta brinner,
Som naturen och som himlen har,
Ebba Brahe kanske mer ej finner
Rum i hjeltens hjerta qvar.

Gustaf Adolf.

Frukta ej! bland farorna och svärden
Är min kärlek såsom nu.

Skönast är du mig af allt i verlden,
Och en himmel är ditt öga ju.
Du med blommor skall min fana måla.
Gläd dig! än i dödens natt och köld
Sverge, Äran, Ebba Brahe stråla
Uppå spegeln af min sköld.

Ebba Brahe.

Fly då till den höga Äras möte,
För hvars blick den fege flyr!
Lös dig stark ur älskarinnans sköte,
Och din flygt mot högre stjernor styr!
Om du än i fenstret ser mig gråta,
När din stridshäst dig till stranden bär,
Må ditt segerfyllda bröst förlåta,
Att det ej af glädje är.

TILL

FRÖKEN LOUISE RIDDERSTOLPE,

Den 28 *Januari* 1830.

En afton, fjerran hän i Solens länder,
Jag stod och lifvets högsta fägring njöt
Invid Sorrento: på dess sköna stränder
En myrtenqvist, som blommade, jag bröt.
Sefiren strödde ut med fulla händer
Sitt blomsterdoft: melodiskt vågen flöt.
En himmelsk glans låg kring Naturen gjuten. —
För Hugos Brud blef myrtenqvisten bruten.

Här är han. Låt dess enkla blad sig blanda,
Fast obemärkta, i Din bröllopskrans!
De fostrades en gång af Söderns anda,
Ren som *Din* kärlek är och varm som *Hans*.
Väl många dagar sedan dess sig randa,
Och slocknad re'n är myrtenblommans glans;
Men andra blommor öfverlefva henne,
Och blommor, som ej vissna, vet jag trenne.

Om alla andra lifvets rosor falla,
Två Makars *Kärlek* känner ingen höst:
Och *Hoppets* känslor blifva aldrig kalla,
Och aldrig tystnar *Minnets* englaröst.
Se, dessa blommor skall Du finna alla
Uti Ditt eget och Din Hugos bröst.
De blomstra, skönare än Eternellen,
Vid lifvets qväll liksom på bröllopsqvällen.

TILL

FRIHERRE HUGO HAMILTON,

På Dess Bröllopsdag,

Den 29 *Januari* 1830.

Da Lei ti vien l'amoroso pensiero,
Che, mentre 'l segui, al somo ben t'invia.
Petrarca.

Med mod och kraft och fröjd igenom lifvet,
Af hoppets blommor krönt, en Yngling gick.
Uppå hans kind stod helsans löfte skrifvet,
Och öppen, som hans hjerta, var hans blick.
Den honom såg, för honom lade
Sitt vunna hjertas fria gärd,
Och den, som kände honom, sade:
»Han blir den bästa Maka värd.»

Hans tinning sågs Parnassens lager smycka,
Och konstens rosor pryda honom än.
Hans värde blott var moder till hans lycka,
Och vänner fick han, sjelf en trofast vän.

Är icke *Vänskapen* den största
Af Englarna i lifvets hem?
Nej! Vänskapen är väl den *första*,
Men *Kärleken* är *störst* af dem.

Det visste HUGO. Än i tro densamma,
Vår Vänskap viker för en högre Gud.
Den blandar blygt sin eld med Amors flamma
Kring Dig, o HUGO! i Din brudgumsskrud.
Att Du en högre stjerna funnit,
Bör det bedröfva oss? o nej!
Vi glädas, att Din Brud Dig vunnit;
Ty vi förlora Dig dock ej.

Snart flätas nu ihop de dyra namnen:
Louise och *Hugo*, *Hugo* och *Louise*,
Och Amor sluter Hymen glad i famnen;
De smeka Dig och Henne växelvis.
Ditt band, o Broder! blir Din ära:
Gläds, att Din frihet är förbi;
Ty att en sådan boja bära
Är ljufvare än vara fri.

Nu först för Dig det tänder sig, det fria
Och rika lifvet: nu Din dröm blir sann.
Nu skildra *Axels* blomstrande *Maria*
Med eld och sanning, sedan *Din* Du fann!
När Edra händer ömt sig trycka
I huslig frid, Din lycka känn!
Hon är så skön som *Frithiofs* Lycka,
Men ej så flyktig dock, som den.

Snart ur vår krets Du leende försvinner;
Se! bröllopssalen skimrar i sin glans.
Olympiskt redan Hymens fackla brinner,
Och Bruden väntar i sin myrtenkrans.
Gå, Brudgum! pellen re'n är färdig:
Tryck tjust Din Sällhet i Din famn!
Frid med Dig, HUGO! Du är värdig
Din Brud, Din Fader och Ditt Namn.

TILL

FRU FRIHERRINNAN

SOPHIE HAMILTON:

Skalde-bref.

Med vördnad i min själ, med blygsel i mitt hjerta,
Jag tolkar här, i dag, min tacksamhet, min smärta.
Min hand är darrande: mitt bröst af oro slår;
Jag har förlorat allt hvad jag bekom i går.

Men — värdes höra mig! Stolt af de fjädrar granna,
Med jublande triumf, jag utom dörren kom.
Med äkta höns-förstånd jag såg mig noga om,
Och täcktes så, en stund, i djup begrundning, stanna.
Påfågeln är ju dum, fast han är mäkta grann;
Jag var ej fullt så grann — men lika dum, som han.

Jag tänkte: »Om jag nu skall krypa in i kuren
Med all min härlighet, så blir den rakt förbi.
Den, som har sådan stjert, ej ryms i minsta buren;
Jag lemnade min stjert att bättre vårdad bli.

Åt *Kusken* anförtros min skatt. Men kusken tänker
På sina hästar mer — och deri gör han rätt.

Min långa, gyllne svans han ligger der och blänker,
Så gungande och grann, så skimrande och lätt.
Ett sällsamt sken sig spred kring himlen och kring jorden —
(Ty ifrån *honom* kom helt säkert qvällens glans).
Kometen är ju re'n från oss försvunnen vorden,
Och ingen stjerna brann, och ingen måne fanns.
Men när vi kommo hem, det skymde för mitt öga; —
Min svans var flugen bort — »O ve! hvar är min svans?» —
Den dystra himlens moln begynte snart att snöga —
O ve! jag ser ej mer de klara ögons glans!

Jag låg der sömnlös, jag, och tänkte hela natten,
Med sorg och grämelse, på den förflugna skatten.
Påfågeln, med en mängd af ögon, såg på mig,
Att mina stackars två ej tordes sluta sig.
Till slut en Sens moral begynte sakta smyga
I min betryckta själ. Han hviskade så här:
»Nöj dig med hvad du har! Du ingen Argus är!
Om du från topp till tå med fjädrar dig beklär,
Du lär dig aldrig dock att flyga.»

Förgänglig är all jordisk prakt;
Den vissnar, flyger bort, förrinner; —
Men i mitt bröst naturen laggt
En skatt, som evigt ej försvinner.
Han utaf inga skiften vet,
Och segrar öfver sjelfva smärtan.
Han heter: Minne, Tacksamhet
Och Vördnad för de Ädla Hjertan.

TILL

FRIHERRE m. m.

GUSTAF RIDDERSTOLPE,

(*med ett exemplar af Minnen från Södern*).

En Tärna ut i verlden träder
Så oerfaren och allen,
Och i sitt inre, som i kläder,
Ej prålig, endast hel och ren.
Hon är en dotter af Minerva,
Och jag skall låtsa vara far.
Kan han Er ynnest sig förvärfva,
Han ej förgäfves lefvat har.
Hon önskar husrum, föga mera;
Hon är ej svår att herbergera,
Har ringa anspråk, få begär;
Men hon är blyg, det stackars skjåpet,
Och beder att få bo i skåpet,
Så långt bakom som möjligt är.
Hon talar alfvar, pratar joller,
Och merendels den lilla håller
På prosa sin conversation;
Men hon är glad, kan rimma redan
Och sjunger då och då en ton.

Än är hon fri, men flyttas sedan
I Recensenternas pension:
Der får hon tukt, får mores lära,
Och genomgår hon den med ära,
I glädjen sjunger jag en sång.
Om hon blir dräpt, jag vill ej klaga,
Men faderssorgen tyst fördraga,
Och göra bättre nästa gång.

LUGNET I STORMEN.

Vädren rasa: blixtar ur molnen ljunga:
Vågen häfver sig, hotande, upp mot himlen.
Redlös drifs min farkost omkring i hafvets
Villande mörker.

Nu jag sväfvar omkring bland vilda klippor:
Vet ej, hvilken af dem min köl skall krossa.
Nu på skummande vågors hvita Alper
Darrar min vimpel.

Än jag känner doften från blomsterlanden;
Vet dock ej, om det är den strand, jag söker.
Än på djupet, skakad af stormens vinge,
Vräkes jag åter.

Men mitt hjerta är lugnt: min själ förtröstar,
Väntar ingen räddning och fruktar intet:
Och min andes brinnande ljus förmå ej
Vindarne släcka.

Hvadan kommer du, saliga lugn i stormen?
Icke skapade dig min egen styrka.
Icke är du ett barn af menskostoftets
Svindlande tankar.

Nej! du är den Eviges röst i stormen,
Zebaotiskt härlig och mild den klingar:
»Menska! ej ett hår af ditt hufvud faller
Utan min vilja.»

»Helig!» sjunger det än i mitt brustna segel:
»Helig! Helig!» brusar den höga vågen.
»Helig! Helig! Helig!» i molnens rymder
Åskorna dåna.

Helig, mäktig och stark är vädrens Herre,
Sänder dem ut och kallar dem hem tillbaka:
Dränker verldar och ur det öppna djupet
Frälsar en julle.

Trygg och glad jag seglar: min själ förtröstar.
Hand på rodret och andakt i modigt hjerta!
Följ mig troget, himmelska lugn i stormen
Följ mig i döden!

FOSTERLANDSKÄNSLAN.

Skrift, belönt med Andra Guldpenningen
i Svenska Akademien, 1825.

FOSTERLANDSKÄNSLAN.

O! mächtig ist der Trieb des Vaterlands!

Schiller.

Menskans ädla känslor, liksom svanor,
Och dess tankar, såsom örnar, gå
Lika sköna, fastän skilda banor,
Att sitt mål och sin förädling nå.
Tanken stolt ser upp mot Solens flamma,
Och till hennes möte tågar af.
Känslan blyg, ser ned — och ser densamma,
Speglad i ett lugnadt haf.

Derför örnen sades ensam lida
Majestätets sol i fordna dar.
I Olympen, invid Jofurs sida,
Högst han satt, och Gudens blixtar bar;
Men ett spann af svanor drog den sköna
Aphrodites vagn med rosenband,
Sänkte henne ned uppå den gröna,
Blomsterrika Paphos strand.

Jofurs örn, du, som så högt dig svingar,
Utaf ingen jordisk skugga skymd,
Lyft min tanke upp på dina vingar
I oändligheten ljusa rymd!

Dock — ej tanken bilda kan allena —
Måtte känslorna, på samma gång,
Lefvande och såsom svanor rena,
Bo på djupet i min sång!

Kärleken är skön, men är dock sällan,
Rent gudomlig, lefvande och fri:
Lik Narciss, som låg på knä vid källan
Endast för att spegla sig deri,
Söker han, då häftigast han dyrkar,
Oftast åt sig sjelf en hyllningsgärd:
Offer fordrar han och sällhet yrkar,
Men försmår att bli dem värd.

För sin Sköna eller för sin Ära
Mannen ofta handlade och stred;
Rika lagrar sågs *Antonius* skära,
Lade dem för *Cleopatra* ned.
Attila, med kronor på sin hjessa,
Fick en verld för sina fötter se:
Mången hjelte mindre var än dessa;
Regulus var mer än de.

Ty en kärlek finns, som ej betingar
Af sin älskling någon lön förut,
Som bevarar sina hvita vingar
Utan fläck från början och till slut.
Glömsk af sig och sina egna öden
Intet offer fordrar han igen.
Emot faran ler han, trotsar döden,
Ja! han öfvervinner den.

Det är Kärleken till Fosterbygden,
Djup som hafvet, som naturen stor,
Fast och stark som Catos tro på dygden,
Oskuldsfull, som barnets på sin mor:
Midt i stormen lugn som källans spegel,
Utan smink och utan prydnad skön,
Utan band och gräns sin egen regel,
Sjelf sin ära och sin lön.

Denna känsla, fri från all förvandling,
Löses ej i tomma suckar opp,
Lefver endast genom verk och handling,
Tigger ej men skapar sjelf sitt hopp.
Af sin bragd, sin makt hon aldrig skryter:
Hennes stolthet är det helas väl,
Och med ljuft föreningsband hon knyter
Oupplösligt själ till själ.

Icke en till en, men millioner
Samlar hon i broderligt förbund.
Bojor krossar hon och skyddar throner,
Bygger tempel på en berdfast grund.
Lik en himmelsk eld, krind jorden buren,
Allt hon värmer, intet hon förtär.
Hvad som solen är för all naturen,
Hon för menskligheten är.

Höga känsla! du, som ej bedrager
Med en falsk förtjusning menskans bröst —
Du som talar sannt, men dock betager
Med din mäktiga och ljufva röst!

Under vandringen i Diktens lunder,
Der så mången gång du lifvat mig,
Må de skönaste bland dina under
Åt min tafla låna sig.

Förd af raska vindar öfver vågen,
Seglarn ut i rymden sig beger.
Blåa vattnen, blåa himlabågen
Äro snart det enda, som han ser.
Oupphörligt bortåt vimpeln pekar,
Frisk är farten, seglaren förnöjd
Ser Najaderna i yra lekar
Dansa kring sin köl med fröjd.

Intet band hans djerfva tanke stänger,
Hoppet lefver i föryngradt skick,
Och den ena taflan undantränger
Fort den andra för hans inre blick.
Intet ledigt ögonblick han glömmer
Måla yppigt ut sin äras glans:
Om den nya verlden blott han drömmer:
All dess herlighet är hans.

Liksom *Jason* är han viss att göra
Underverk uppå den sökta strand,
Och det gyllne skinnet skall han föra
Såsom byte till sitt fosterland.
Stormarna han lyckligt öfvervinner,
Hjeltemodigt alla mödor tål,
Och emellan klippor snart han hinner
Resans afundsvärda mål.

Seglen fällas och en jordisk himmel
Öppnar sig för seglarns blickar då:
Menskoskaror, i ett brokigt hvimmel,
Undrande på alla stränder stå.
Intet haf är mer; men lugna sjöar,
Grumlade af inga böljors gång,
Stå som ramar omkring blomsteröar,
Under sköna fåglars sång.

Ingen vinter här naturen hånar:
Tidens namn är Vår, oändlig vår.
Natten dagens ljusa mantel lånar,
Och dess timmar näktergalen slår.
Gyllne solen, lik Försynens öga,
Genom tårar skapelsen ej ser:
Evigt molnfri, ser hon från det höga
Uppå blomsterverlden ner.

Verldsomseglarn sjelf i högtidskläder
Länge sänkt i tyst beundran stod.
Nu beväpnad han på stranden träder,
Men får gjuta tårar förr än blod.
Se! naturens oskuldsfulla slägter
Skynda honom vördande emot.
Konungar, i guldbeprydda drägter,
Falla neder för hans fot.

Främling! drag ur skidan ej din klinga,
Smitta fridens nejder ej med krig.
Mer än du har drömt de fritt dig bringa:
Här till skänks en verld man gifver dig.

»Glöm Europa!» Edens fåglar sjunga.
»Blif hos oss!» är vestanvindens ljud.
»Vi dig dyrke» ropar folkets tunga:
»Du är Konung: du är Gud.»

Men — när qvällen drager rosentäcket
Öfver vattnens glans och jordens prakt,
Blek och tankfull står han der på däcket,
Fattad af en okänd anings makt.
Långt i vester solen ses försvinna:
O! att han ej henne följa kan!
Hjertat klappar: tysta tårar rinna —
»Jag är borta» tänker han.

»Evige!» med andakt så han beder,
»Deras dyrkan tag; jag vill ej den.
»Blott befall din vind, att han mig leder
»Lyckligt till mitt fosterland igen!
»Nya verldens pris jag der förkunnar.
»Den, som först den skådade, var jag.
»Utan saknad jag en annan unnar
»Att beherrska den en dag.»

Och så far han hem. Han tacksamt prisar
Vindens fart. Han räknar hvarje våg.
Oupphörligt hemåt vimpeln visar,
»Hemåt» susar det i mast och tåg.
När vid hafvets gräns sig röja låter
Randen af hans hemlands blåa berg,
Får hans hjerta först sin glädje åter,
Och hans kind sin rosenfärg.

All den mängd af skatter, som han funnit,
Han Penaterna till offer ger.
Ljuset af den kunskap, som han vunnit,
Tändt i deras tempel, släcks ej mer.
Snart förgätas må de ringa orden
Utaf seglarns äfventyr och namn.
Hvad gör det? han dog på fosterjorden,
Och får hvila i dess famn.

Frågen Skalden hvad det är, som väcker
Hans ingifvelses fördolda kraft,
Hvem den Genius är, som honom räcker
Orden till de känslor, som han haft:
Låten honom med ett ord förklara
Hvem som sätter lyran i hans hand,
Och med liflig värma skall han svara:
»Känslan för mitt fosterland.»

Det är sannt, att intet tvång kan göra
Anden fängslig eller lyran stum:
Väl må snillet ofta Skalden föra
Utom gränserna för tid och rum;
Men ej alltid kan det sväfva öfver
Jordens krets och upp mot himlen gå.
Arkens dufva likt, det ock behöfver
Här en qvist att hvila på.

Jord! om allt det skönaste du äger
Inför Skaldens fot som offer låg,
Ej dess prakt för honom öfverväger
Denna kust, der lifvet först han såg.

Verldar nog för honom öppna finnas —
Han eröfrar dem med snillets svärd —
Men det land, der först han lärde minnas,
Är hans hjertas enda verld.

O! han hör uti dess stilla dalar
Hur med himmelsk stämma mången gång
Som en engel barndomsminnet talar,
Och dess klara echo blir hans sång.
På naturen ser han som en broder:
Träd och klippa, blomma, haf och elf
Äro alla barn af samma moder,
Samma fader som han sjelf.

Liksom vinden doftet med sig bringar
Af de blommor han beröra fick,
Så förråder sången, när han klingar,
Den natur, utur hvars famn han gick.
Hos *Firdusi* fantasien bränner,
Grann som Persiens sommar, varm som den,
Och i *Tassos* stanzer lätt man känner
Ett Italien igen.

Men om inga landskapstaflor glimma
I sin blomsterskrud för Skaldens syn,
Om han bor bland fjellar, höljd i dimma,
Och är blixtens granne invid skyn:
Fädrens stora hjeltebragder nära
I hans själ en vår, som ej förgås.
Djerft han sjunger fordna dagars ära,
Och af stormen harpan slås.

Ossian! så på Morvens ättekullar
Lefde du — och lefver der ännu.
Åskan skakar bergen, der hon rullar,
Ej så starkt, som folkets hjertan du.
Allt det sköna hjeltelifvet hade
Såsom ljus i dina dikter fanns;
Men naturens dysterhet sig lade
Som ett moln omkring dess glans.

Om från hemmet ödet Skalden jagar,
Och han flykting blir på tidens haf —
O! då sjunger han ej mer: han klagar;
Fastän fri, han blir sin smärtas slaf.
Andra länder synas honom tomma,
Luften giftig, sjelfva solen kall,
Och hans känsla, lik en bruten blomma,
Utan frukt förvissna skall.

Skönt *Ovidius* slog sin gyllne lyra
I det stolta, kejserliga Rom:
Glad han var och med en sansad yra
Lekte fram sitt snilles rikedom.
Hör *Ovidius* på Tomos kuster,
Landsförvist i ödslighetens dal!
Sjunga kan han endast om förluster,
Och hans Sångmö är hans qval.

Derför känner Sångens Son de tvänne
Röster väl, som ropa honom till:
»Ära fosterjorden!» »Lef för henne,
Om du efter döden lefva vill!

När din mull bland fädrens slutes inne,
Skall din segerrika sångbedrift
Lönas af ett oförgängligt minne
Och en lager på din grift!»

När den härjande eröfrarn gjuter
Öfver jorden en Mongolisk ström,
Som en dunst förgår den makt han njuter,
Och hans bragd liksom en feberdröm.
Lifvet stilla står, tills han försvunnit:
Af ruiner blott man honom minns;
Ty i verlden, den han öfvervunnit,
Ej ett hem för honom finns.

Skåden Hjeltens sköld. En Gud har skrifvit
»Fosterland» med gyllne tecken der.
För det goda, som han gjort och gifvit,
Folkets kärlek hans belöning är.
För sitt land han kämpar, när det lider,
Stark af mod i bröst och svärd i hand,
Och för mensklighetens rätt han strider
Med sitt dyra fosterland.

När mot himlen upp hans rykte svafvar,
Och hans ljungeld våldet nederslår,
Icke derföre, att jorden bäfvar,
Han dess kärlek och sin ära får.
Kärlek vinner han för hvad han velat
Rätt, och stort fört ut med stridens glaf;
Ära får han för de sår han helat,
Ej för såren, som han gaf.

Stark är krigarn af naturen vorden,
Modet födes fullväxt i hans barm.
Det är känslan blott för fosterjorden,
Som gör själen lika mild som varm.
Segren ej kan sköna frukter bringa,
Stridens gröda aldrig skördas skall,
Om ej styrkan fører svärdets klinga,
Såsom kärlekens vasall.

Ingen högre lön blef segrarn gifven,
Än den krans han för sin mildhet får.
Skönt med lagern blandar sig oliven
Till en ärekrona i hans hår.
Intet välde menskan hellre lyder
Än den kärlek hon förut belönt,
Och en frisk medborgarkrona pryder
Gustaf Wasas panna skönt.

Hjeltekonung! Store Gustaf Wasa!
Ännu är ditt vördnadsvärda namn
För förtryckets legohjon en fasa —
Du förskräcker än i grafvens famn.
Men för Sveas lyckliggjorda slägten
Tonen af ditt namn är mild och kär,
Såsom susningen af vestanflägten
I en segerfana är.

Sargad låg vår Svea der och blödde,
Skakades af stormar i sin grund.
Till sin räddning Dig likväl hon födde,
Först i hoppets sista aftonstund.

Stärkt af allt hvad andra dödligt sårar,
Växte du liksom en planta ut,
Vattnad af de samma bittra tårar,
Dem du torkade till slut.

Der som högst sig stridens böljor hvälfde,
Var ditt anlet alltid främst att se.
Vid din röst tyrannens härar skälfde,
För ditt svärd i stoftet sönko de.
Rädda dödens spjut dig undanforo,
Ingen klinga på ditt pansar bet,
Ty din sköldeborg, din kärlek voro:
Gud och Sverges menighet.

Du var stundom hård? — Välan, det var du:
Utaf kärlek endast var du hård.
Ej förgäfves oriflamman bar du,
Och stod vakt vid ljusets tempelgård.
Sträng mot allt, som hotade din sköna,
Nya skapelse med våld och död,
Visste du hvart ädelt verk belöna,
Mild, när så din vishet böd.

Vid din fot försåtets ormar smögo:
Lika säker dock du syntes gå.
Romas blixtar kring din krona flögo,
Slogo ned, men tände ej ändå.
Så din Ek, af trenne åskor slagen,
Prydd af ärr och med en kunglig topp,
Står ännu vid Räfsnäs, och mot dagen
Lyfter friska armar opp.

Hade du ej fosterjorden unnat
All din kärlek, all din kraft och dygd,
Huru skulle *Gustaf Adolf* kunnat
Ha Europa till sin fosterbygd?
Du den mödosamma grunden lade
Till hans ärofulla bragder först,
Och om du så stor ej varit hade,
Vördades ej han som störst.

Du, af Svenska Wasarne den förste,
För din bild vår känsla böjer sig. —
Gustaf Wasas Sonson! du den störste
Ibland Svear — vi tillbedje dig.
Tryggt på eder anderöst vi akta
Under stormens ras och jordens skalf,
Och i mulna stunder lugnt betrakta
Edra minnens stjernehvalf.

Hvarje gång vi våra händer sträcke
Upp till er och höje dit vår själ,
Om vi ej er äras krona räcke,
Eder kärlek dela vi likväl.
Ja! vår kärlek låta vi ej sofva,
Vaka måste han i hoppets famn,
Om ock ej för annat än att lofva
Edra verk och edra namn.

Väl vårt land! Han ej behöfver vaka
Som en lampa i ett grafchor blott.
Vi behöfve icke se tillbaka,
Saknande de tider, som förgått.

Med förtröstan vi till minnet säge:
Mer vi hafve än din äras lån;
Ty vår ära och vårt hopp vi äge
I CARL JOHAN och hans Son.

Skyddad af Dess hand, i våra bygder
Som en vår, den sköna friden ler:
Må den blomstra så i milda dygder,
Att Lycksalighet till frukt den ger.
Må vi handla värdigt dem vi minnas,
Och ej rosor blott på grafvar strö,
Att en dag vi värdige befinnas,
Att för fosterlandet dö.

Om då kriget söker oss vid polen
Och vårt lugn vid minnets barm tar slut,
Blå och gul som himmelen och solen
Skall vår ledungsfana fladdra ut.
Sångens son får då en annan tunga,
Zephyr smeker lyran mer ej lent;
Skönt skall Nordan uti harpan sjunga,
Om förut hon stämdes rent.

Ur det lugn, som rår i Scandiens länder,
Under konsternas och diktens ljus,
Omkring verlden ut min blick jag sänder,
Lyssnar till aflägsna stormars sus.
Jag betänker menskligetens skiften,
Genomgår dess yngsta minnens rad,
Och med hopp och fruktan läser skriften
På Historiens sista blad.

Uppå Seinens stränder en gång hördes
Utaf »Frihet, Fosterland» ett rop:
Upprorsfanan vidt kring Gallien fördes
Af det vildt förtjusta folkets hop.
Trampadt blef allt heligt ned i stoftet,
Och der konstens tempel fordom stod,
Ifrån dödens altar rökte doftet
Af oskyldigt offerblod.

Och när kungakronan sist var fallen, —
Som i hafvet månen sänktes hon, —
Hydran reste sig vid fotapallen
Af det kränkta majestätets thron.
Ur Europas blomstrande Palmira
Allt det sköna hon i landsflykt dref.
Maktens sinnebild ej mer en spira,
Men en törstig bila blef.

Dock på landets gränser lagrens ära
Skördades med blixtrande gevär.
För att ostördt få sig sjelf förtära,
Ställde folket sina kämpar der.
Hemma offrades åt fasans öden
Fäder, mödrar, ynglingar och mör,
Och när folket hemma gick till döden,
Stredo hjeltarne derför.

Men när mellan lansarna och svärden
Frihetssolen snart nedgången var,
Af det sken, hon gjutit ut kring verlden,
Låg der blott en purpurmantel qvar.

Ur den sky, der ärans åskor mullra,
Stolt som Mars, en hjeltebild framgick:
Purpurmanteln tog han på sin skullra,
Och en envåldskrona fick.

Denna hjeltes örnar flögo vida,
Intet mål var satt för deras färd.
Segren höll han fjettrad vid sin sida,
Som de gamlas öde fruktansvärd.
Jemt för segertecknens mängd behöfdes
Annan gräns: den gamla blef för trång.
Folket fröjdades: dess frihet söfdes
Af hans bragders jubelsång.

Såsom foglarne vid Norra polen
Sitta stumma uti löfvens skygd,
När den dystert sköna midnattssolen
Flammar öfver fjell och dalars bygd:
Likså harporna och Skaldesången
Tego stilla på Eröfrarns ban.
Diktens strålbekrönte Gud hölls fången
Af den väldige Titan.

Under det han skänkte jordens throner,
Sjelf sitt Epos med sitt svärd han skref.
Orden voro Galliens legioner,
Och en rhapsodi hvar slagtning blef.
Fridens lyra vågade ej blanda
Sina toner med trompetens ljud,
Då han brottades med tidens anda,
Och i henne med en Gud.

Det gudomliga är tyst som natten,
Då det mäktigast kring verlden går,
Öfver tidens stora, djupa vatten
Sväfvar det, men lemnar intet spår.
När fullbordans timma sist är slagen,
Och dess verk är fylldt, framträder det
I en himmelsk skepnad, skön som dagen,
Klädd i ljus och majestät.

Och gudomlig må den känsla nämnas,
Som för land och frihet menskan fick.
Ljuft belönar hon, men, när hon hämnas,
Slår och segrar i ett ögonblick.
För dess eld, när härligast den brinner
Öfver verlden ifrån pol till pol,
Jordisk storhet bleknar och försvinner,
Som en stjerna för en sol.

När nu nog den segervande vågat,
Kämpat ut och segrat mer än nog:
Då hans väldes sista mått var rågadt,
Folkens rätt sin spira återtog.
Skakadt blef det starka herrskarbandet,
Och en röst kring berg och dalar ljöd:
»Strid för Äran! Strid för Fosterlandet!
Frihet, frihet eller död!»

Segerlystna härar sågos tåga
Ut på hederns eller dödens fält,
Och det syntes som en enda låga
Alla folkens hjertan sammansmält.

Europa, stolt af stora anor,
Rörd betraktande de sinas färd,
Delte ut välsignelser och fanor,
Och invigde deras svärd.

Folkens stora rättegång blef vunnen,
Som till hälften re'n förlorad var:
Friden, se'n årtionden försvunnen,
Spände åter för sin gyllne char.
Herrskarns vilda örnar, som så gerna
Sökte förr i stormarna sin ro,
Föllo neder och hans lyckas stjerna
Sönk i blod vid Waterloo.

Frid med Hjelten, der i hög han hvilar:
Blott försoning talar ur hans grift.
Mot hans namn har döden inga pilar,
Mot hans skugga tadlet intet gift.
Lefva skall det stora han fulländat,
Följa genom tiderna hans namn,
Då det sken, som endast brännt och bländat,
Återgått i intets famn.

Europa! njut den rika säden,
Som du sått i söder och i nord!
Samla blommorna af lagerträden;
Som växt upp på dina bragders jord;
Låt det ljus, som lyste dig i striden,
Och uppeldade din kraft, ditt mod,
Icke släckas, i den vunna friden,
Utaf mörkrets syndaflod.

Ljuset är det enda, rena bandet,
Mellan himmelen och jordens slägt:
Sjelfva kärleken till fosterlandet
Lefver blott af Ljusets andedrägt.
Mer än alla plågor, mer än döden
Fruktansvärdt är mörkrets tyranni;
Ljuset blott förmildrar menskans öden:
Den som upplyst är, är fri.

Ej den eld, som Vestas tempel hyste,
Var för Rom så helig och så kär,
Då det högst i dygd och ära lyste,
Som upplysningen för verlden är.
Om från fädrens läror folken falla,
Skilja sig omkring den Högstes thron,
Evigt lika blifver dock för alla
Ljusets sköna religion.

O! hvar helst som några strålar glimma
Ur förglömda land i dagen opp,
Skydda dem! i deras späda strimma
Ligger tyst förvaradt tidens hopp.
Mången jordens nejd skall hon försköna:
Nya folk och nya tidehvarf
Hon, för vården tacksam, skall belöna
Med ett oförgängligt arf.

Se, i Hellas, efter dunkla skiften
Under våldets ok och svekets dolk,
Sväfvar mellan friheten och griften
Ett ur nattens armar vaknadt folk.

Plågadt nog och redan trött att lida,
Skakande sin bojas tunga jern,
Stod det upp att handla och att strida
För de gamla minnens värn.

Cimons anda, fosterlandet trogen,
Gick kring Attica med stilla fjät;
Vid Olympia, i lagerskogen
Herodoti skugga satt och gret.
Spridda toner ur *Tyrtæi* harpa
Sammansmälta med *Sophoclis* röst,
Ljufliga, men såsom lansar skarpa,
Genomflögo tusen bröst.

Oförstådd blef icke deras mening;
Greklands söner kände dem igen,
Och så slöts den dyraste förening,
Som i häfderna beskrifvits än.
Ärans kamp begyntes öfver gruset
Utaf tempel och af hjeltars ben,
Stark och skön som friheten och ljuset
Förr i *Sparta* och *Athen*.

Höga fäders skuggor till försoning,
Helga skaran främst på banan föll:
Såsom gisslan under jordens boning
Förstlingshjeltarna för sig behöll.
Hvarje gång som Korsets hvita fana
Vecklas ut, i himlens vindar fri,
Utur djupet deras röster mana:
»Segren eller dön som vi!»

Nesan af förtryckets långa tider
Har de tappras blod af jorden sköljt:
På de första olycksfulla strider
Mången skönt förvärfvad seger följt.
I de bittra stunder folket hoppas
På den lyckas gunst, som nyss bedrog;
Och på fridens träd en blomma knoppas
För hvar blomma, som der dog.

Milda systrar blomsterkransar fläta
För sin broders stridsvagn eller bår:
Hulda modren måste nu förgäta,
Att i fält den ende sonen går.
Med den yttre, ärofulla kölden
Hon till sonen säger: »kom igen,
Kom igen, så ren som denna skölden,
Med den eller *öfver* den.»

Prydde i sitt hår af silfverfärgen,
Men med gyllne åldern i sitt bröst,
Stå de gamle samlade på bergen,
Och förklara fordna minnens röst.
Ynglingar! det ären J som striden,
J den gamla Ärans friska stöd,
Och med spända öron lyssnar tiden
Till Er seger eller död.

Väl vi vete, att bland Edra fäder
Först det skönas rena flamma brann,
Att det ljus, som Europa gläder,
Först gick ut från dem och riken vann.

Sen, det brinner intill denna dagen
Oförduukladt på vår himmel än;
Möten oss som bröder snart och tagen
Edra fäders lån igen.

Och hvad blir er dom? Ej ödets tärnor
Ristat den i sina taflor in:
Ingens dom förkunna himlens stjernor;
Hvarje folk på jorden fäller sin.
Sjelfve skolen J för evigt skrifva
Ert afgörande orakelsvar,
Och så stor skall eder seger blifva,
Som er kärlek varit har.

Lejonet i Öknen.

Jam cinis est et de tam magno restat Achille
Nescio quid, parvam quod non bene compleat urnam
At vivit, totum quæ gloria compleat orbem:
Hæc illi mensura viro respondet.

OVIDIUS.

I.

DET UNGA LEJONET.

Viddi dal suolo liberar la testa,
Scuoter le giubbe e tutto uscir d'un salto
Il biondo imperator della foresta.
VINCENZO MONTI.

Härligt örnen simmar
Öfver klipporna på ön;
Himlens öga glimmar
Öfver lagern, evigt grön.
Yppig är naturen;
I dess lockar buren
Slår orangeblomman ut.
Solen allt förklarar:
Våren länge varar,
Sommarn tar ej slut.

Heta floder strömma
Vildt i menskans ådror der.
Lida och förglömma,
En föraktad kunskap är.

Kärlekslågan bränner:
Mellan vän och vänner
Lurar Furiers dystra nämd.
Ingen här förlåter:
Hat sig släcka låter
Först af blodig hämd.

Qvinnans fägring målar
Hvarken pensel eller sång.
En bland alla strålar
Främst i skönhet, växt och gång.
Allt hon eldar, tjusar;
Verldens storm dock brusar
Redan doft i hennes famn.
Lugn är hennes ära,
Styrka är dess lära,
Fröjd *) är hennes namn.

Corsica beundrar
Sextonårig skönhets glans:
Blomstergården plundrar
Staden till dess bröllopskrans.
Vigningshymnen ljuder:
Brudens hjerta sjuder
Af en aning, ej förstådd.
Hennes känsla skickar
Uppåt sina blickar,
Blir ej der förrådd.

*) Lætitia.

Se! — i lagerlunden,
Sedan länge tyst hon tänkt,
Blir, vid midnattsstunden,
Hennes blick af sömnen sänkt.
Hjertats strängar bäfva:
Milda genier sväfva
Ned uppå en rosensky.
Med en himmelsk hägring
Deras rena fägring
Målar hennes hy.

Deras flägt förfriskar
Brudens panna och dess kind:
Och den ena hviskar
Stilla, som en vestanvind:
»Qvinna! Du blir moder!
Skådar segerstoder
Växa upp ur bragders dån.
Mycket blod skall flöda:
Qvinna! Du skall föda
Tidens störste son.» —

Drömmen är försvunnen: —
Knappt hon mins dess löfte mer.
Segren snart är vunnen:
Re'n sin *andra* son hon ser.
Snart hans tid är inne: —
Gossens romarsinne
Växte fort vid modrens bröst.
Nöjen han försmådde,
Öfver leken rådde
Sagans hjelteröst.

Men, när aftonfärgen
Brann kring vatten och kring land,
Gick han upp på bergen,
Stundom med sin bror vid hand.
Horizonten blänkte,
Gossens blick sig dränkte
I dess djupa purpurflod.
Utur ljusets källa,
Såg han äran qvälla,
Drack han kraft och mod.

Just när solen lade
Purpurn kring Italiens natt,
Så en qväll han sade
Till sin broder, der han satt:
»När jag purpurn skådar,
Något mig bebådar,
Att i mig en konung bor...» —
"»Ej i molnen leta!
Ack! hur kan du veta,
Att du blir så stor?»" —

Brodren så förklarar
Sin förundran vid hans ord;
Men den yngre svarar:
»Håll dig troget, du, vid jord!
Säg mig, om du finner
Stjernan der, som brinner!
Hon skall göra natt till dag.» —
"»Ja! nog vill jag gerna; - - -
Jag ser ingen stjerna . . .»" —
»*Men jag ser den, jag.*» —

Se'n på stridens bana
Steg för steg han väg sig bröt,
Ingen kunde ana
Hvad som bodde i hans sköt.
Dagen såg hans ära
Friska lagrar skära,
Förd vid segerns högra hand:
Och sin stjerna såg han;
Tyst om natten låg han,
Tjusad af dess brand.

Blodig suckar Tiden
Under våldets hammarslag:
Fridlös söker friden
Skydd af Tro och Rätt och Lag:
Och hennes styrka mer och mer sig mattar . . . . .
Då träder *Mannen* fram . . Han tidens tyglar fattar,
Och lyfter Friden upp uti sin segerchar . . .
Jag vill förtälja nu, hvem denna Mannen var.

II.

MEDBORGARE-GENERALEN.

Sic ad Alpes perventum.
TACITUS.

En mur af blanka, blixtrande gevär
Och lösta fanor Alpens rygg betäcker.
Der står en frisk och ung och tapper här,
Som öppna armar emot döden sträcker.
Det är den fria, segerlystna här,
Som skall fördunkla Cæsars legioner,
Och vända upp och ned på jordens throner.
Re'n Natten sönk till alpens jettefot,
I svepning klädd af söderns ljusa dimma:
Re'n östern brann i glöd, och solens klot
Afbidade sin gyllne uppgångstimma.

Och härens höfding sade till de trogna:
»Soldater! Mödan eder fostrat opp.
»Er enda lön ännu är segrens hopp;
»Snart blifva bådas sköna frukter mogna.
»Er moderjord är tacksam. Hennes guld
»Förslår dock ej att eder kärlek löna;

»Hon fruktar likväl ej sin dyra skuld:
»Hon vill med evig lager eder kröna.
»Med obemärkt försakelse och mod
»J hafven trotsat farorna och nöden;
»Nu vandren J mot segren eller döden,
»Och sjelfva segern kostar mångas blod.
»Sen neder dit! Europas skönsta rike
»Vid edra fötter ligger. Målet är
»Italien . . . Ära, lycka utan like,
»Om J ej sviken, jag er bjuder der . . .» —

I samma stund Apollos ystra fålar
Högt frustade vid horizontens rand:
Från gudens krona re'n de första strålar
Förgyllde skönt Italiens blomsterland.
Och hären, tjust af synen och af orden,
Har för sin eld, sin känsla intet namn.
Ett »*Lefve Bonaparte!*» flög öfver jorden,
Likt åskans dån, som sådde i dess famn,
Befruktad snart af bragdens solskensdager,
Ett frö till Ärans stora lager.

Och det bar utför . . . :
Drabbningarnas hvimmel
Förvandlar dag till natt, och natt till dag.
Historiens ur dem täljer, slag för slag:
Hon målat dem, som stjernor, på sin himmel.
Det Franska folket och dess fosterland
Än tala högt om sina hjeltars strider,
Fast ena hälften föll för dödens hand,
Och andra hälften heter: Invalider.

Och det bär uppåt . . .
uppåt, hem igen:
Framföre sväfvar stolt den stora fanan,
Med minnen prydd af hjeltebanan,
Som börjad är, men icke slutad än.
Den fanan nu det enda bandet
Emellan folket och dess kämpar är.
Derpå var skrifvet så:

Af Fosterlandet
Tacksamt åt Italiens segerhär.
Fyrtio bataljer äro vunna:
Många rika skatter funna.
Hundrafemtitusen fångar tagna,
Sjuttitusen kämpar slagna.

Uti Campo-Formio sluten
Frid med Tyska kejardömet:
Och Italiens träldomsboja bruten.
Fransmän! skåden efterdömet!

Mörkrets makter äro snart förstörda,
Konstens mästerstycken redan förda
Till Paris,
Som triumfens skönsta pris.

Det var en fana!! Hon var öfverskrifven
Af många, många namn, när, höljd af blod och dam,
Hon kom till Årans tempel fram. —
Hvad gör det, om hon nu är sönderrifven?

III.

PYRAMIDERNA.

Du haut de ces monumens
quarante siècles vous contemplent.
BONAPARTE.

Vällustigt flämtande, re'n somna Nilens vågor,
Och Nattens tysta gud inkräktar Dagens makt:
I palmens krona dock än dallra spridda lågor
Af solens döende, men aldrig döda prakt.
I floden speglar sig ett Mameluckiskt läger:
Det väl i rikedom ett rike öfverväger;
Dess qväfda stridslust är som elden het.
Allt syns så doft och dödt. Knapt tältens vimplar röras;
Men — »*Gud allen är Gud*» — så brutna suckar höras —
»*Och Mahomet är hans profet.*»
I atlastältets skygd, de Mameluckers Förste,
Den stolte *Murad Bey*, så tankfull, sitter än.
Han i sin öken är bland lejonen den störste:
Hans svärd som blixten slår, hans häst är snabb som den.
Den höga pannan höljs af bländande turbanen,
Som färger lånat har af böljan och af svanen:
En stor juvel dess enda prydnad är.
Pistolen fattar han: och, törstigt efter strider,
Hans öga blickar djerft mot Cairos pyramider. —
Säg, Sångmö! sjung! hvad ser han der?

Han ser, hur solens blick, hvars heta, gyllne pilar
Re'n sjunkit stilla ner i vesterns ljumma famn,
I varm förtjusning än på jordens jätte hvilar;
Fast, sedan tusen år, den jätten glömt sitt namn.
Han ser en mörk gestalt på murens purpur sväfva —
(Och fruktans rysning känns hans nerver genombäfva —)
På pyramidens vägg han ser en man.
Och mannen växer — fort, som dödens säd i striden:
Han blir så stor — så stor —— Och hela pyramiden
Till skugga snart förvandlar han.

I samma stund, långt bort från Murads granna skaror,
En *liten Corporal* stod, blek, på öknens fält.
Han fruktat veklighet, men aldrig död och faror,
Och *derför* kindens ros så tidigt bladen fällt.
Han stod der, (till gestalt ej mycket värd att akta,)
I enkel uniform. Han sade till sin här:
»*Oss fyratusen år från denna höjd betrakta:*
I morgon segre vi — Ert mod vår borgen är.» —
Det var ej många ord; nog af — de modet stärkte,
Och pyramiden brann — och Galliens här det märkte;
Men endast Murads blick den stora skuggan såg.
Snart hela öknens rymd i nattens armar låg.

Men det blef dag:
Det hölls ett slag
Vid Cairos pyramider.
Hur det gick till,
En hvar, som vill,
Kan läsa, bland Historiens strider.
De Mamelucker fly. Ej deras rika drägt,

Ej deras vapen skydda dem för döden;
Ty *eld och vatten*, härjarns trogna slägt,
De bjuda skiljda, men dock lika öden.
Den gamla Nilen går framför,
Och vältrar, tyst, de djupa vågor —
Och bakom — se och hör!
Hör du kanonens dån — och ser du blixtens lågor? —
Här finns i stormen intet lä —
Nu komma *Regnier* och *Desaix*;
De dödssvärdet skaka: —
Framåt! — tillbaka!
Fort! låt det gå!
Du dör ändå —
För kulan den heta — i böljan, den blå.

Och Solen, dagligt trött af jordens kif och krig,
Sitt öga lyckte till, att litet hämta sig;
Hon sett för mycket blod på sista färden.
Vidt hän i öknen flydde *Murad Bey* —
Och hvar han hamnat, vet man ej. —
Hvart *Bonaparte* tog vägen, känner verlden.

IV.

ISOLA BELLA.

Veni, vidi, vici.
JULIUS CÆSAR.

Det finns i Söderns varma land
En klar och stilla sjö,
Med drufvokullar på sin strand
Och i sin famn en ö.

Dess höga slott så ensligt är.
Väl var det varmt och fromt,
Den tid, *San Carlo* bodde der;
Nu är det kallt och tomt.

Men intill slottet sluter sig
En yppig lagerlund.
Der, fremling! bör du hvila dig
Och drömma bort en stund.

I vinter, sommar, höst och vår
Han bär sin gröna skrud.
I lunden helig tystnad rår:
I lunden bor en Gud.

Den gud, som gud allena är
För Seger och för Sång,
Som stridens gyllne båge bär
Och lyran på en gång.

Der satt *Napoleon* en dag.
Hans öga brann så klart;
Han tänkte på det stora slag,
Som skulle stridas snart.

Den tanke, i hans inre bor,
Så brinnande, så stark,
Åt ingen dödlig han förtror,
Men blott åt lagerns bark.

Och lundens nymph ur grottan går;
Hon hjeltens frid ej stör;
Hon märker, hur hans hjerta slår; —
Han hennes steg ej hör.

Djupt i den största lagerns stam
BATTAGLIA skref hans hand:
Och se! En örn så stilla samm
I middagssolens brand.

Han örnen såg: han följde den.
Snart stridens låga brann —
Och vid *Marengo* skref han se'n:
Jag kom, jag såg, jag vann.

V.

KEJSAREN.

Vidimus tuam victoriam præliorum exitu terminatam;
gladium vagina vacuum in Urbe non vidimus.
CICERO.

En gyllne lagerkrans var kejsarkronan,
Som pryddes af hans hufvud. Mången vän
Och mången ovän sågo den med afund.
Den lagerkronan var ej afundsvärd;
Hon var den tyngsta, som hans hjessa burit;
Men hon var skön; — ty han förtjente henne.

Med nedsänkt hufvud kejsarn satt, en dag,
I *Preussens* hufvudstad, i kungaslottet
Vid fönstret — med ett brutet bref i handen.
Han många gånger brefvet genomläst,
Och önskat, hvarje gång, att ej hans öga
En bokstaf skådat af dess svarta rader.
Af en förrädare det brefvet skrefs;
Men det gick vilse — föll i hämnarns händer.

Det blir så kallt i Kejsarns bröst. Han fryser,
Fast heta lågor i kaminen glöda.
Hans känsla vänder sig, liksom hans tanke
Emellanåt mot Elyseiska fälten. —
»De svika mig . . . De göra kanske rätt;
Jag svek mig sjelf, när jag blef deras herre; . . .
Men en förrädare är döden värd.» —

Och dörren öppnas. Tjenaren förkunnar:
»Ers Majestät! Grefvinnan Hatzfeld . . .

»Hatzfeld? . . .

Ja! hon må komma!» — —

Och hon trädde fram:
Hon föll på sina knän. Den djupa sorgen
Låg, som ett flor, kring hennes sköna anlet,
Och, likt en suck, från hennes läppar hördes:

»Min kejsare! jag ber om nåd för honom,
Och för det barn, jag i mitt sköte bär.» —

Och Kejsarn sade: »Läs!» — Han räckte brefvet:
Hon läste: Stora, klara tårar runno
Ur hennes snart förgråtna ögons källa.

Förtviflande, hon lemnar brefvet åter,
Men med en blick, der makens djupa ånger
Och makans kärlek i *en* bön försmälta.

»Det finns blott *ett* bevis» — så Kejsarn sade:
»Och det är här. — Behåll det! Allt är glömdt.» —

Och nästan medvetslöst, men säkert dock,
Hon slungar olycksbrefvet in i elden,
Och svimmar af vid Kejsarns fötter.

Men Kejsarn lyfter henne varsamt upp:
Han hviskar några ord i hennes öra,
Dem endast Gud och hon fick höra.

VI.

DEN ENDE SONEN.

Courbés comme un cheval, qui sent venir son maître,
Ils se disaient entre eux: — Quelqu'un de grand va naître
L'immense empire attend un héritier demain.
Qu'est ce que le Seigneur va donner à cet homme,
Qui plus grand que César, plus grand même que Rome,
Absorbe dans son sort le sort du genre humain.
VICTOR HUGO.

Morgonen tändes: Folket församlas,
Sorlar och frågar, svarar och ler:
Brusar och tränges. Ungas och gamlas
Väntan den klara vårsolen ser.
Fanorna simma,
Örnarne glimma
Stolt mot det sken, som i öster går opp.
Fransmännens sinnen
Rusas af minnen,
Rusas af ära, längtan och hopp.
Paris är likt ett haf, der vilda vågor svalla;
Men det är glädjens storm, som lyfter upp dem alla.

Striden ej ensam hotar med faror:
Friden och glädjen tarfva sitt mod.

Fäder och mödrar, ungdomens skaror
Hvälfva sig fram i hvirflande flod.
Strålande blickar
Oskulden skickar
Upp emot skyn, från moderlig arm:
Lyssnar och undrar —
Hör nu! det dundrar:
Trummorna röras . . . Jubel och larm! !
Se, Kejsarn träder ut. Till folket han sig vänder:
»*Mitt folk! Se här vår son!*» — Han bars på fadrens händer.

»Lefve och Lefve!» stormande ljuder
Rusiga folkets eniga röst.
»Ropa till strids! Vi gå, när Du bjuder. —
»Skåda din sköld! . . . Det är Galliens bröst.
»Lefve Napoleon!
»Lefve Napoleon!
»Lefve hans ende, förstfödde son!»
Tjusningen stiger —
Kejsaren tiger:
Fröjdropen dö i kanonernas dån.
Och Kejsaren gick in. Han bar sin son på armen:
Han slöt sitt folk, sin son till varma hjeltebarmen.

Nu Kejsarn ser sitt barn — han, som ej såg sin like —
Hans ende son är född: Han har en verld till rike: —
Hvad fröjd! Hvad ära! Tyst! — Hvem känner ödets dom? —
Men Kejsarns son är *Konungen af Rom.*

VII.

MOSKWA.

Fuit una nox inter urbem maximam et nullam.

SENECA.

I en riddarsal på Kremlin, Rureks tornbeprydda slott,
Satt Napoleon och tänkte på de tider, som förgått:
Skref ett bref till Alexander, der han böd sin hand till fred,
Vid det sken, som Moskwabranden genom fönstren spred.

Utanför ett haf af flammor vältrade kring nejden fram,
På hvars stormupprörda vågor Fasan som en drake samm.
Re'n tvåhundra tempel darra, med en eldstod i sin topp:
Himlen sjelf, med sina stjernor, tyckes smälta opp.

Närmre, närmre hvälfves branden, nalkas Kremlin mer och mer,
Och Napoleon det märker; faran blott han icke ser.
Taflans prakt hans öga fjettrar. Hvem kan veta, hvad han tror,
Hvilken verld af djupa tankar i hans inre bor?

Men Neapels djerfve Konung och den ädle Prins *Eugène*
In i riddarsalen störta, falla ned vid Kejsar'ns knän.
I besvärjelser, i böner deras trohet yttrar sig:
»Döden hotar: — Kremlin brinner — Herre! rädda dig!»

Med ett oförändradt anlet Verldsbeherrskarn kring sig såg.
Lugn på höga pannan rådde: eld i djupa ögat låg.
Mildt han sade: »Vapenbröder! än är faran ej så stor;
Lika säker, som i Louvren, jag på Kremlin bor.»

Han stod upp och gick till fönstret, lade stum derpå sin
hand:
Rutorna af hetta skälfde, het var muren som en brand.
Då tog Hjelten svärdet neder: hatten han i handen fick,
Sade: »Det är tid» — och långsamt ut ur borgen gick.

Och hans Furstar honom följde; — men i porten hvil-
ken syn!
Eld var ofvan, eld var nedan, eld från jorden upp till
skyn.
Hvilken känsla! Jorden brände, luften brände, blodigt
röd:
Hvarje andedrag gaf döden, hvarje steg en död.

Hungriga och snikna lågor höllo trogen vakt omkring;
Rundt om hela vida borgen slogo de en ryslig ring,
Nitiskt trängande hvarandra, ilsket bitande hvarann,
Täflande att först få sluka tidens störste man.

Lugn Napoleon då sluter Vapenbrödren till sitt bröst: —
Som en sång om seger ljuder än bland flammorna hans
röst:
»Vi ha stridt och segrat samman, du och jag — och jag
och du;
Låtom oss med samma styrka dö tillsammans nu!»

Se, då trädde der ur hvalfvet sakta fram en reslig man.
Hälften af sitt bleka anlet uti manteln höljde han.
Blott en eldröd fjäder prydde sobelbrämet på hans hatt;
Ögat som en åskeld blänkte i en molnfull natt.

Mannen sade: »Kejsarkonung: denna natt du icke dör.
Följ mig! följen dit jag leder! Jag ur branden eder för.» —
Så med höjda armar väldigt han en öppen bana bröt
Genom elden, som bakefter åter sammanflöt.

Och de följde, och de hörde pelares och bjelkars brak.
Lågor bredde sig till matta, lågor hvälfde sig till tak;
Men ledsagaren var säker. Kejsarn snart, till härens fröjd,
Stod, med sina kämpar räddad, på en eldfri höjd.

»Ädle främling!» så han talte, »modigt har du räddat mig.
Säg ditt namn och nämn din boning; kejserligt jag lö-
nar dig.» —
Men den obekante sade: »Jag din onda Genius är:
För min möda är jag lönad. Intet jag begär.

Du har strålat öfver verlden som en praktfull meteor;
Mer än Augustus lycklig, mer än Cæsar var du stor.

Mer än menniskan bör veta om sig sjelf, du redan vet,
Och du tror dig re'n kanhända en gudomlighet.

Tro dock ej, jag dig förunnar, att i segrens äreskrud
Upp till stjernerymden sväfva genom lågor, som en Gud!
Nej! din lyckas granna blommor vill jag blad för blad förströ.
Du är menska; du skall falla. Sedan må du dö.» —

Han försvann. Nu Kejsarn svängde sig uppå en stridshäst opp,
Ville störta sig i elden — men han hejdade sitt lopp;
Ty en syn af nya segrar och af friska lagrar slog
Med förtrollningssken hans öga, och hans själ bedrog.

Nu rann solen opp, och Kejsarn hastigt mot Petrowsky red.
Andens bild och varning sänktes snart i glömskans mörker ned.
Samma Ande honom frälste, om man ryktets röst får tro,
När han för den sista gången stred vid Waterloo.

VIII.

ÅRET MDCCCXV.

J'ai servi, commandé, vaincu quarante années:
Du monde entre mes mains j'ai vu les destinées;
Mais j'ai toujours senti, qu'en chaque évenément
Le destin des États dépendait d'un moment.

VOLTAIRE.
(Mort de César.)

Re'n Europas folk och furstar kände,
Att det var tid att skaka herrskarns band.
Allt skönt och stort, som skapades och hände,
Det kom ju af hans ande, från hans hand.
Det var för mycket. Derför *Eris* tände
Ett frihetskrig, med sina facklors brand.
Så stod Europa upp emot den *ena*,
De voro månge — och *han* var allena. —

Men ensam ej. — Ännu han härar hade,
Som trodde på hans vink och på hans blick.
En ljungeld bodde i hvart ord, han sade,
Och verlden bugade, när främst han gick.

Det var för mycket. Derför *Themis* lade
Sin hand på vågen: och i vanskligt skick
Begynner vågen sväfva — sjunker sedan,
Och stannar . . . Kejsarns lycka sett sitt nedan.

Han öfvervanns. Han lemnade sin krona
Åt folket och sin son: och stor ändå
Han ville med försakelse försona
Den storm, han vållat, och på böljan blå
Till *Elba* segla, att derstädes throna
Tills vidare. — Men vid *Fontainebleau*
De trogna vill han först i famnen sluta,
Och ärans sorgekalk till bottnen njuta.

Han träder ut. Det gamla Gardet, grånadt
Vid segerns barm, i sorg fördjupadt står.
Ej dagens pris dem smink och smicker lånat;
Men kraftens höga färg, som ej förgår,
Än ingen tid och intet skifte plånat
Från deras anlet ut. En hjertlig tår
I grenadierens djupa öga brinner,
Och stilla ned på hederskorset rinner.

»Mina barn! Jag helsar eder.
Tjugo år vi kännt hvarann.
På den väg jag jemt er fann,
Som till ärans tempel leder.
Mina trogne! Ödets makt
Och förräderiets fanor
Öppnat sina gamla banor;

Jag min spira nederlaggt.
Varen eder nya furste
Lika lydiga och trogna,
Som J alltid varit mig!
Glömmen icke våra krig!
Låten segrens frukter mogna,
Och beklagen ej min lott!
Eder vill jag trofast blifva:
Att er ära än befrämja,
Vill jag dödens längtan tämja:
Att om våra bragder skrifva —
Derför vill jag lefva blott.

J, som följt i stjernans namn,
Eder ville nu jag kalla
Till mitt hjerta, i min famn;
Men han rymmer er ej alla,
General! Mitt bröst är här:
Kom uti den öppna famnen!
Bästa vittnet lefver der:
Och det gömmer alla namnen.
Men hvar är vår örn? —
Din vinge
Fordom sjöng vår segersång.
Jag vill se dig än en gång.
O! att än en gång jag finge,
Om än djupt af plågor tryckt,
Höra dånet af din flygt!
Nu jag kysser dig . . . Och ljudet
Af min kyss, om än förbjudet
Af den nya maktens svärd,

Höres af vår efterverld. —
Varen vid ert gamla sinne,
Och förvaren i er själ
Min försakelse, mitt minne!
Mina barn, farväl!»

Till *Elba* for Han. Hämndens säde grodde
I jordmån, närd af ära och af harm.
Hvad verlden om hans lif och bragder trodde,
Det dog en stund. Men i hans höga barm
En Kejsartanke, ännu liflig bodde: —
Och den allena gjorde honom varm.
Han lät dem dela rofvet. Men han tänkte:
»Det var för mycket, att jag allt dem skänkte.»

När vårens vindar hafvets spegel krusa,
En dag, han lyssnande på klippan står.
Han tror sig höra segrens vingar susa,
Och vågen, snabb, mot Galliens stränder går.
O! För de planer, i hans inre brusa,
Ej längre *Elbas* trånga rymd förslår.
Det är för litet för hans herrskarsinne —
Och all hans storhet är ju blott ett — minne.

»Till segels!» ropar han:
»Sen J, hur härligt vågen svallar?
Hon oss till nya segrar kallar —
Nu följe mig hvar en, som kan!»

Ett lifligt hurra-svar
Ur trogna bröst mot himlen ljuder:
»Vi följe, Herre! dit du bjuder.»
Trehundra deras antal var.

»Till segels!» — Ingen vet
Hvarthän det bär; men — ingen fara!
»*Han* är ju med: Han må bevara
Vår segers dyra hemlighet!»

Men Kejsarn sade: »*A la France!*» — Och verlden
Vid ordet bäfvade. Då Kejsarns blick
På trogna skaran föll, han hyllningsgärden
Af böjda knän och varma hjertan fick. —
De jublade: de lade hand på svärden,
När Kejsarn alfvarsam förbi dem gick.
I deras öga brann en morgonljusning,
Och hjertat klappade af stolt förtjusning.

Han hade ju tre hundra undersåter:
Med dem och med sig sjelf, men utan blod,
Han tog sin ärorika krona åter,
Och folket följde honom, likt en flod.
Historien säkert *denna* bragd förlåter;
Dess utgång skrifven re'n bland stjernor stod.
Här båtar ej att tadla, ej berömma;
Blott vara tyst — och låta tiden dömma.

Europa kom igen . . . Och öfvermannadt
Af mängden Lejonet ånyo blef.

Hans namn, af legda skrikare förbannadt,
Med honom sjelf, man snart i landsflykt dref.
Men ändtligt *nu* har hatets olåt stannat,
Se'n *Clio* slöjan från hans anlet ref.
All underhandlings lama värn han skydde —
Och i sin största oväns armar flydde.

Brittannia! Om ditt rika hjerta värker,
Då Minnet, som en vålnad, går ingen,
Och om i din historia du märker
En sida, som är *svart* — så tänk på *Den*,
Hvars ära tidens dufna hjertan stärker!
Mins, att han kom till dig som gäst och vän!
Han trodde än på dig — på *dig* allena;
Derför han mördad blef på *Sanct Helena*.

IX.

NAPOLEONS MONOLOG.

Dixi et salvavi animam meam.

(Han sitter vid en af tvenne sorgpilar beskuggad källa, i en romantisk dal på St. Helena. Bredvid honom slumrar, på gräset, den unge Las Cases.)

Det lider — till sitt mål min lefnad lider —
Ej tiden; han ej mera går framåt.
Med tunga steg han ned tillbaka skrider,
Och stannar lyssnande emellanåt.
Han lyssnar väl om dagen och om natten,
Om ingen kommer med ett kraftens bud,
Om ej utöfver hafvets stora vatten
Condorens spända vingar gifva ljud. —
Nej, Kronos! Du får hjelpa dig allena;
Condoren fjettrad bor på Sanct Helena.

O! om ännu en gång han flyga finge
Kring verlden, stolt och fri, som förr han fick,

Med tvenne stormar, en på hvarje vinge,
Med tvenne solar, en i hvarje blick:
I lifvets bok han skulle vända bladen,
Tillbringa än, i ofördunkladt sken,
En bragdfull dag, så stark som Iliaden,
Och snart en afton, mild som Odysséen.
Då skulle Fridens gyllne bin få komma
Och mätta sig ur Segrens purpurblomma.

Om blott naturen lydde min befallning,
Så visst som menskor jag beherrskat har,
En våg mig kasta skulle med sin svallning
Intill den kust, der jag min krona bar.
Millioner skulle täfla om den ära,
Att mina fanor, mina örnar bära,
Att dö för mig. Jag skulle dö för dem
Och för mitt otacksamma kejsarhem. —
Nej! intet af allt detta! Här jag hvilar.
Förbi mig alla hafvets böljor gå.
Min graf skall öppnas under dessa pilar,
Som sörjande, med sänkta grenar, stå
Vid blåa källans rand, på hvar sin sida,
Och skugga öfver hjeltens skugga sprida.

Som fordom, i den mörka poppellunden,
Invid Egerias källa Numa satt,
Och helig vishet drack, i högsta stunden
Af mången stjernfull och högtidlig natt;
Så sitter, efter många heta öden,
Jag vid Helenas kalla källa här,
Och dricker hvad som mer än vishet är,

Och mer än jordens klot. Jag dricker döden —
Välsmakande och svalkande han är.
Med hvar pokal, mig Vatten-nymfen räcker,
En plåga i mitt hjertas djup hon släcker.

Sol! lys ej mer på mig! I fordna dagar
Du var mig kär, då du mig handla såg,
När jag med svärdet tydde fridens lagar,
Och väckte allt, som uti dvala låg.
För verk och handling blott fick menskan ljuset:
När hennes själ blir trött och kraften matt,
Och hjertat af en långsam pina fruset,
Då är hon mogen för Tartarens natt.

Natt? — Långa natt! du natt förutan dager!
Intill ditt sköte snart, o snart mig slut!
Jag vet, hos dig ej blommar någon lager,
Och lust till lagrar icke dit mig drager;
Jag har ej rum för dem, jag fått förut.
Släck blott med mörker mina tankars svindel;
Nog har jag tänkt, för mycket har jag hört:
Och lös, så fort du kan, den trånga bindel,
Som lifvets små pygméer kring mig snört.
I djupet vill jag tåligt se'n förbida,
Om äfven griften har sin ljusa sida.

Den, som har skapat verk för evigheten,
En verld af hjeltar upp ur stoftet väckt:
Som vakat dag och natt för menskligheten,
Vidskepelsens och mörkrets spira bräckt:

Som segrande gick fram i Solens länder,
Fick tempel på den gamla Nilens stränder,
Och hette *Kebir* eller Eldens Far: —
Som sedan sett ett ögonblick förstöra
Sitt Pantheon, som nära fullbygt var,
Förskingra, trampa ned, tillintetgöra
Sin hjelteverld, sin prakt, sin härlighet: —
Den högste vise svare, om han vet,
Hvad *den* bör tro om lifvets evighet! —

Men om det varar än på Stygens stränder,
Och själens malm ånyo glödgas het,
Förmodar jag, att ödets Herre sänder
Min ande ut att styra en komet.
Då skall han gå, som här, sin egen bana,
Och ingen Astronom förmå att ana
Hvar han är hemma, hvad som är hans kall,
Hvarfrån han kommer, och hvarthän han skall;
Men kommande och gående den samma,
Af seklerna han kännes på sin flamma.

Lik dig, Las Cases! min landsflykts bästa gåfva!
Så tyst, så oskuldsfull och skön som du,
Historiens engel på min graf skall sofva
Helt säkert ett århundrade ännu.
Och medan verlden smädar eller glömmer,
Han synes le — han vet om hvem han drömmer:
Ur Minnets flod, som djupt och stilla går,
Om mig en uppenbarelse han får.
Och när en gång han allt att veta hunnit,
Och nyckeln till min lefnads gåta funnit —

En blixt den blåa rymden genomskär,
Och honom väcker med en kyss så här.

(Han kysser den unga Las Cases, som vaknar hastigt och uppreser sig.)

Historiens genius lyfter sina vingar,
Och när han flyger, från hans läppar klingar
Ett sannt och oförgängligt gudasvar,
Förkunnande för verlden hvad jag var.

(Han fattar ynglingen vid handen och går bort ur dalen.)

X.

EN DRÖM,

1821.

(Berättad för Grefve BERTRAND.)

— — — Quis te mihi nubibus actam
Delulit in terras? Unde hæc tam clara repente
Tempestas?

VIRGILIUS.

Jag satt i går och slumrade, en stund,
På klippan, under lagern, dem du känner:
Der är så svalt, när middagssolen bränner —
Det var ej sömn; nej! det var blott en blund.
Mig sjelf och alla mina qval jag glömde;
Jag slumrade så ljuft — jag drömde.

Det blef så ljust omkring mig. Solen kom
I kejsarprakt upp öfver blåa bergen,
Och stormen teg, och vågen vände om,
Och lifvet log i fordna rosenfärgen.
Der stod en man bredvid mig. —
Minnets brand
Mig genomflög. —
Han tog min ena hand;

Den andra, bäst bekant med all min smärta,
Låg troget tryckt intill mitt hjerta.

Och mannen sade: »Känner du mig ej?» —
Jag tänkte noga efter . . . »Nej!
Du är dock visst en gammal vapenbroder;
Du talar, som du kom från Memnons stoder.» —

»Jag kommer från Egypten, det är visst;
Vid pyramiderna du såg mig sist . . .
Se upp! der stå de än på andra stranden . . .»
Och dervid tryckte han mig hårdt i handen.

»Jag har till sällskap här en gammal vän,
Som sökt dig vidt kring jordens öde kuster,
Ett rof för fruktan ej, men väl förluster.
Det är en örn . . . Säg, känner du ej den?»

Och jag såg upp. Der satt den sköna hamnen
Af mina segrars örn . . . . Jag sträckte famnen;
Men mannen sade: »Örnens väg var lång:
Han husvill är bland menskorna och tingen.
Han ville se dig än en gång;
Nu mera har han skydd hos ingen.
Betrakta honom! Känner du mig *nu?*
Se, detta är *din* örn — och *jag* är *du.*»

När så han talte, tänkte jag tillbaka,
Och sade: »Ja! nu känner jag dig, *nu.*
Men ack! jag kan ej sofva, kan ej vaka . . . .
Du är väl *jag;* men jag ej mera *du.*»

En flägt mig rörde då af örnens vingar:
Ett segrens echo genom rymden klingar.
Jag sade: »Trogna örn! välkommen, fast för sent.
Mitt öga är ej klart, fast ännu lika rent:
Jag kan ej se dig mer, förr'n jag fått hvila.
Flyg bort en stund! Flyg! Med min ljungeld ila
Kring tidens tomma, molnomhöljda haf! — — —
Kom se'n igen och sätt dig på min graf!» — —

Så drömde jag. Med en olympisk fart
Min örn sig lyfte stolt, på gamla minnens segel,
Upp öfver solens bild i oceanens spegel; —
Jag hoppas dock, han kommer åter snart.

XI.

NAPOLEON.

> Ingrata patria, ne ossa quidem
> mea habes.
> *LIVIUS.*

Och örnen kom. Det icke länge dröjde,
Förr'n Kejsarn hvilar ut från sina krig.
I kamp med döden, än sin röst han höjde,
När kring hans bädd de trogne samlat sig:
»*Det var min styrka, som mig nederböjde,* —
Och det är lifvet blott, som dödar mig: —
Mitt Franska folk, — *min här* — *min son!*» — han sade:
Och lugn sitt Jofursöga sammanlade.

Hans *bild* bär majestätet på sin panna:
Hans ögas eld en gång var Verldens sol,
Och är så än. Med vördnad Furstar stanna
Kring spillrorna utaf hans kejsarstol.
Vi vilja ej välsigna, ej förbanna;
Men tidens slägter, ifrån pol till pol,
Från slott till koja, Hjeltens anlet känna.
De se ej åter snart en man som denna.

Hans *namn* har vingar än, liksom hans anda
Kring verlden flög och famnade dess klot.
Det synes sjunka; men då folken stranda
På egna villor och för stormens hot:
Och när de vilja, men ej kunna, landa,
Och stöta nya bränningar emot, —
Det sväfvar upp igen, förskingrar töcknen:
Och det betyder: *Lejonet i öknen.*

Hans *snille* var ett underverk på jorden;
Det slog med häpnad både stort och smått.
Det låg i bragderna, ej blott i orden,
Och var *för* stort; ty det var utan mått.
Det fruktades i Södern och i Norden;
Fastän dess blixt ej våra fjellar nått.
Han visste alltid *hur* och *hvart* han ville:
Hans snille var ett svärd, hans svärd ett snille.

Hans *graf*, beskuggad skönt af tårepilar,
Kan seglarn se i Sanct Helenas dal.
Hans stolta örn invid hans sida hvilar
Och räknar, tankfull, sina segrars tal.
Till denna graf från Galliens kuster ilar
En suck; — men segerns örn är icke fal.
Du kunde ju den *lefvande* försaka:
Välan! begär då ej hans *stoft* tillbaka!

XII.

LEJONETS MODER.

O Madre, o Madre, quanto dir m'invita
De' tuoi gran pregi un riverente affetto,
Che più che può col buon voler aita.
— — — — — — — — — — — — —
Che non scrisser di te l'eccelse penne
Di profetiche muse, e quai figure
Non adombraro quanto poscia avvenne?

FRANCESCO MARIA GASPARI.

Stum, i romar-slottet sitter,
Lik en Niobe, hans mor.
Tyst är hennes sorg, men bitter,
Såsom minnet, hög och stor.
Mycket äger *hon* att minnas:
Hon är ödmjuk, stolt, men from;
Ty ju större minnen finnas,
Desto mer syns jorden tom.

»Tom är verlden, se'n jag miste
Min och tidens störste son;
Dock — jag klagar ej — jag visste,
Han var blott ett himlens lån.

Arma barn! Han dog allena,
Han, som verlden lagar gaf:
Döden blott kan oss förena,
Fastän ej i samma graf.

Barn och barnbarn ser jag falla —
Drottning, Kejsare och Kung;
Döden än ej skördat alla:
Mig han finner ock för ung.
Kejsar'n slutade regera:
Stängd blef ärans tempelgård —
Och nu lefver han ej mera;
Jag står qvar — hans minnesvård.

Hvarför dömdes väl hans moder,
Att i lifvets öken stå
Här, ibland hans ärestoder
Äldst, men bräckligast också?
Ach! Han har så många andra —
Herre! Tag mig härifrån!
Låt mig snart och stilla vandra
Till Ditt rike, till min Son!»

Så hon suckar. Och det lider:
Hon till Sonens möte går.
Såret icke längre svider;
Trons och Styrkans lön hon får.
Hennes stolta tårars flöden
Samlas till en perlekrans: —
Stor hon är och skön i döden;
Hon var moder — hon var Hans.

Och — Roma! Du, som hennes aska gömmer,
Beskydda troget den; hon är dig värd.
När du om dina fordna hjeltar drömmer,
Betrakta *Kejsarns* örnar och hans svärd;
Och skänk, när stundens pinor du förglömmer,
Din *siste konung* minnets offergärd!
Uppståndelse dig tiden ej förunde;
De äro borta, som dig frälsa kunde.

FRÅGA TILL STJERNORNA.

(En Nyårsnatt.)

Nyårsafton kom, med ljusa stjernor
På sin mörka mantel, den han lade
Öfver gamla årets gråa Genius,
Som på sin paradsäng låg och dog.
Nyårsnatten kom: Och se, jag tänkte:
»Jag vill vakande vid fönstret sitta,
»Tills ett tolfslag mig högtidligt tyder,
»Att den nya, stora visar'n börjat
»Cirkelgången kring sin siffertafla,
»Tolfbemånad, seg att genomvandra.
»Om det ljusa moln, som nu beslöjar
»Tvenne stjernor af Orions bälte,
»Sväfvar undan, innan klockan slagit
»Sina tolf, betydningsfulla slag,
»Så betyder det, att jag skall lefva
»Än ett Nyår *under* himlens stjernor.
»Men om skyn ej viker, det betecknar,
»Att jag *ofvan* stjernorna skall helsa
»Nästa nyårsmorgons sköna strålar.»
Så jag tänkte. Det var tyst i natten:
Det var tyst inom mig — minnets tystnad:

Och jag såg uppå Orions tecken.
Länge satt jag, full af stumma frågor,
Väntande att läsa i Orion
Lifvets eller dödens prophetia.

Uret ljöd, och vid det *första* slaget
Syntes fästet darra för mitt öga.
Vid det *andra* sönk mitt ögonlock
Öfver ögats stråle: slumrens slöja
Öfver tankens stilla lampa sönk:
Och det *tredje* ljudet nu jag hörde
Som en knäppning på en klangfull harpa.
När det *fjerde* hördes, jag i drömmen
Såg en himmelsk, bländande gestalt
Klädd i morgonrodnad, med en krona,
Väfd af tusen färger, kring sin panna.
I en snöhvit hand han bar en harpa
Af Safir, som hvilade mot bröstet,
Och som tycktes slå sig sjelf, men rördes
Af de eldiga och fulla slagen
I den leende Serafens hjerta.
När det *Tolfte*, sista ljudet hördes,
Och dess ton, med sakta genljud, föll
På mitt öras fibrer som en droppe
Af ett himmelskt regn, en Junii-dag,
Faller ned uppå en källas spegel:
Se, då vaknar jag: då är det morgon
Re'n på jorden. — Jag mitt öga lyfte
Upp mot himlen — då var molnet borta,
Och Orion lyste matt, men ren

Än på himlen. — Molnet var försvunnet;
Säg mig, *när* försvann det? Säg mig, Vise!
Skall jag än ett år på jorden dikta,
Lida, drömma, njuta?
Säg mig, Vise! när jag dör.

DEN LJUFVA OFFERDÖDEN.

Det ord, som för mig sjelf jag djupast döljer;
Jag ensam ser och känner och förstår.
Med eldsdrag ristad i mitt hjerta står
Den skrift, som slöjan blott för verlden döljer.

Och ingen tår, som mina kinder sköljer,
Att plåna ut dess innehåll förmår.
Hvad är mot själens brand en ensam tår?
Blott olja, hvarpå större låga följer.

Men ack! om lågan släcktes i mitt bröst,
Och se'n i andra hjertan återväcktes,
Jag dog af sorg deröfver att hon släcktes.

Att ensam brinna, offras — är min tröst.
Jag stolt och glad vill martyrkronan bära,
Om Dina lågor endast mig förtära.

TILL EN VIOLBLOMMA.

(Efter Zappi.)

Du blåa blomma, som jag vaken finner,
Fast natten herrskar ifrån pol till pol,
Mitt bröst af längtan, vid din åsyn, brinner,
Du sköna, blyga, doftande Viol!

Vid bäcken, som så klar och stilla rinner,
Du väntar solens ljus, men ej den sol,
Som sitter stolt på himlens kungastol,
O nej! min sol, som solen öfvervinner.

När hon i morgon kommer till ditt möte,
Säg henne att ditt ögas tåreflöden
Ej äro dagg, men offer af min smärta!

Och om hon gömmer dig uti sitt sköte,
Smyg då till venster, hviska vid dess hjerta,
Att Tirsis hoppas kärlek eller döden.

RAFAËLS BILD.

(Efter Zappi.)

Se här den store Rafaël! Du kan
Än se hans snilles höga fägring stråla,
Hvars välde sjelf naturen måste tåla,
Fastän han stundom henne öfvervann.

En dag han målade — han trött sig fann
Att låta andra med sin gloria pråla —
Sin egen bild: och kunde aldrig måla
Ett underverk, som större var än han.

När döden kom och såg de dubbla dragen,
Han stod förvånad, och sin lia sänkte:
»Hvem är den rätte? jag det icke vet.» —

Men själen svarte: »Låt min kropp bli slagen!
Rör icke bilden! Himlens Herre skänkte
Oss båda löftet om odödlighet.»

TILL HJALMAR MÖRNER.

(Död i Paris den 14 Sept. 1837.)

Sin suck en broder till Din skugga sänder:
Jag helsar Dig från lifvets kalla höst.
Vid minnet af vår frid i Solens länder,
Jag söker *Dig*. O! låt en anderöst,
Från evighetens ljusa, sälla stränder,
Åt stormen bjuda lugn uti mitt bröst!
Du lefver; — Du gått bort. Den milda döden
Försonat Dig med lifvets bittra öden.

Din själ, så öppen, känslig för det Sköna,
Så djup och fri, Behagens stämpel bar.
Behagen aldrig någon Konstnär löna,
Som ej från början deras älskling var.
Din samtid kunde ej Ditt snille kröna —
Hvad gör det? — Konstens mål Du hunnit har;
Hvart snilles bortgång tiden bör beklaga,
Men älskar dem allena, som behaga.

Neapels sol och Romas stora minne
Dig gjorde trygg och skapande och varm.
Vi svärme, sörja, frysa, hoppas, brinne
I lifvets hvimmel och bland tidens larm.

Allt, hvad vårt *hjerta* söker, bäst vi finne
I konstens ljus och vid Naturens barm.
Du fann det ock, Du Man med pilgrimsstafven! —
Du fann det snart — ack! alltför snart i grafven.

Glad var Du sällan. Någon gång, bland vänner,
Den *stora* glädjen yppigt löste sig.
I teckningar, dem väl Europa känner,
Du bilder gaf af verlden och af Dig:
En bild, som svalkar, och en bild, som bränner —
En annan vild, en annan innerlig.
»Allt var så skönt och sannt, hvad helst Du gjorde;
Fastän Du gjorde mindre än Du borde.»

Så säga de, som klokt och tappert dömma,
Och hylla snillet såsom konstens slaf.
Men snillet handlar, när det synes drömma;
Och det *arbetar* nog på tidens haf.
Den, som har litet gjort, kan här berömma:
Jag tackar Dig för det, som Du oss gaf.
Det frågas dock till slut: »Hvad kostar stycket?»
Och priset faller, om man gjort för mycket.

En krämarande rufvar öfver jorden,
Den Konstnär'n eller Skalden ej förstår:
Och derför färgen, stundom, liksom orden,
Den ande saknar, som från himlen går.
Han vågar sig ej fram. Till fånge vorden,
Han tyst och varmt i Skaparns hjerta slår.
Der dör han ej; men krämarne förlora:
För röfvarpris man köper ej det Stora.

Sof lugnt, min Broder! Minnets palmer gunga
På grafven, der Du bor, vid Seinens strand.
En vän Dig saknar der, hvars taflor sjunga
Om menskans värde och om stoftets grand.
Han älskade Dig djupt. Med alla unga,
Som, längtansfulle, söka Söderns land,
En vänlig helsning dit jag följa låter,
Till dess en dag vi se hvarandra åter.

PILGRIMERNAS BÖN
vid
JERUSALEMS PORTAR.

Vår vandrings mål vi funnit:
Vi nederlägge stafven.
Jerusalem vi hunnit:
Vi se den helga grafven.

Det tempel, som förstördes,
Ej en af oss begråter;
Ett Ord från Tabor hördes,
Och templet stod här åter.

Du, milde Jesu Christe,
Guds son, som här blef jordad!
Du förste och du siste!
Din vilja är fullbordad.

Se ned till oss i nöden!
Vi hålla Dig så kär —
För allt, hvad dödligt är
Du led på korset döden.

O Herre! i ditt hem
Se nådigt till oss alla — !
För dig vi nederfalla
Här i Jerusalem.

KORSET.

Se ekens strid mot stormarna på fjällen,
Hör suckarna af lundens näktergal,
Då mossan vexer lugn och kall på hällen,
Och musslan sofver i sitt gyllne skal.
Ju högre lif, ju större qval du röner;
Ett Kors är denna verld för ljusets alla söner.
STAGNELIUS.

Har du begrepp om Korsets djupa lära,
Vet du, hur stor hon är och huru mild?
Förstår du striden mellan Qval och Ära,
Hvad den är väldig, ädel och förfärlig?
Och söker du deraf en synlig bild —
Fäst ej din blick vid jordens låga ställen, —
Se ekens strid mot stormarna på fjellen!

En hjertats ros, som vissnat i sin knoppning,
Ett lossnadt eller brutet vänskapsband,
En gäckad kärlek och en död förhoppning,
En älsklings helsning från de dödas land —
Har du dem känt och lärt att ljuft försaka —
Sätt dig en sommarnatt i ensam dal,
Hör suckarna af lundens näktergal!

Den sanna ärans ek kan aldrig böjas,
Och endast vilda stormar bryta den.

Dess grenar (som till bön), mot himlen höjas,
Men brottas djerft med alla tidens vindar,
Och om hon faller, skönt hon grönskar än.
Men strid hon har från morgonen till qvällen,
Då mossan vexer lugn och kall på hällen!

Djupt Näktergalen, lyft af känslans vingar,
I lummig häck de ljufva slagen slår.
Ju mörkare det är, ju högre klingar
Hvar ton, som från hans rena hjerta går.
Han älskar ömt: han längtar, sjunger, gråter,
Då snigeln slickar stoftet, kall och hal,
Och musslan sofver i sitt gyllne skal.

Så i naturen, Menska! af ditt hjerta
Du rösten hör och skåda kan dess bild.
Var tom — haf lugn! Var känslig — och din smärta
Hon är ditt allt. Blif stor — din storhets ära
Gör dig från verlden mer och mera skild.
En jordisk själ en jordisk lycka kröner —
Ju högre lif, ju större qval du röner.

Men bäfva ej, om du är fast och trogen,
Och älskar Ljus och Sanning mer än glans!
Din lycka ofvan stjernorna blir mogen —
Se upp! Ej evigt fängslas du af jorden;
Din kedja byts till fridens oljokrans.
Till himlen lyft din kärlek, dina böner —
Ett kors är denna verld för Ljusets alla söner.

Markos Botzaris

eller

Den Selleidiska Örnen.

EN GREKISK SÅNG.

Till

De Grekiska Hjeltarne

NIKITAS, NOTHOS BOTZARIS, CONST. BOTZARIS, MIAULIS och KANARIS.

När Hellas kämpar i en blodig strid,
Vi lefve här i endrägt och i frid,
Ett lyckligt folk, med fosterländska sinnen,
På skatter armt, men rikt på stora minnen.

När på Er äras altar rörd jag ser
Medborgarne sitt offer lägga ner,
Då Edra bragder allas hjertan lifva,
Jag offrar ock. Sen här hvad jag kan gifva:

En evig kärlek till det sköna land,
Der konstens Gud de första kransar band,
Der Aristides lefde, Plato tänkte,
Sophocles söng och Cimon segrar skänkte:

En varm beundran för det hjeltemod,
Som blef Ert arf med tappra fäders blod,
Som sväfvar ofvan alla tidens öden,
Som pryder lifvet och förljufvar döden:

Åt Selleïdens djerfva örn en sång.
Den söngs uti mitt hjerta hvarje gång,
Som Ryktets stämma jublande förkunnat
De segrar lyckan Edra vapen unnat:

O striden fort! — Snart Hellas kämpat ut,
Och Korsets Fana segra skall till slut.
Hon trotsar kulors regn och lansars skurar:
Hon störtar ej med Messolonghis murar.

Men skall Ert öde att förkrossas bli —
O trefallt sällare dock ären J
På dödens säng, den Äran Eder bäddat,
Än de, som rädda kunnat — och ej räddat.

> *Ἀδελφοὶ, ἐγὼ ἔκαμα τὸ προς τήν πατρίδα χρέος μȣ. Στᾶτε πὶστοὶ ἐις τήν πατρίδα ὡς πιστοὶ δοῦλοι τȣ̃ Θεοῦ. Ἀφήσατε με, καί τρέξετε νὰ τέλειώσατε ἐκεῖνο ὅπου ἐγὼ ἄρχισα . . . . Ἡ πατρὶς ἐλευθέρα ἐστὶ. Ἀποθνήσκω ἐυχαριστημένος.*
>
> MARKOS BOTZARIS Sista Ord.

Archipelagens vågor re'n förgylldes
Af solens sista, milda afskedsblick.
Med gyllne kronor trädens toppar fylldes
Och fjellens snö en rosenrodnad fick.
Det blef så tyst på bergen och på fälten;
Men se, Botzaris dock, den unga hjelten,
Till sömn ej lockas af naturens frid.
Uppå en klippa sitter han och tänker,
Och rundt omkring sin stolta höfding blänker
En här af Palikarer, klädd till strid.

Ju mer naturen mörknar för hans öga,
Dess ljusare det blir uti hans själ.
Han blickar stum och tankfull mot det höga,
Och märker skymningen kring nejden väl.
När allt är skumt, och första stjernan strålar,
En eldig rodnad hjeltens kinder målar:
Han reser sig: med honom uppstår allt.
Gladt skådar han på sina kämpar neder,
Och något öfverjordiskt skönt sig breder
Omkring hans höga krigiska gestalt.

»J Bröder!» så han talte: »Natten stundar,
»I ljusgrå dimma står Parnassus klädd.
»Snart Mustaj Pascha, opiidrucken, blundar
»I Karpenitza på sin svandunsbädd.
»Hans tropp skall slås, hans öfvermod förfäras:
»Det — eller ock skall jag ur striden bäras
»Med hjelmen klufven och med hjertat kallt.
»Vi äre få; men manliga vi äre:
»För Hellas lif och frihet svärd vi bäre; —
»Blott den, som mycket vågar, vinner allt.

»Vid midnattstimman gå vi till hans läger.
»Min tanke re'n vårt anfall ordnat har:
»Och denna natt — så mig en aning säger —
»Har oss en härlig seger i förvar.
»Än tvenne timmars hvila eder unnen,
»På jorden, kämpar, sofven, om J kunnen;
»Ty hvilan alstrar friska bragders glöd.
»När jag med svärdet slår på cittrans strängar,
»Uppresen Er från edra hårda sängar,
»Och följen mig till seger eller död!»

Tvåhundra Fyratio Palikarer
Med starka mannastämmor svarte: »Ja!
»Med dig för Gud, för Fosterjord och Larer
»I denna natt vi svärd ur skidan dra.»
Men Sulioterna, som stilla lågo,
Med mörka blickar på hvarannan sågo,
Och intet ljud från deras läppar gick.
Liksom han deras mening gissat hade,

Botzaris till den stumma troppen sade
Med manlig mildhet uti ord och blick:

»Jag vet, J striden hellre än J talen.
»J, Sulioter, sviken icke mig.
»Så skön ej sången hörs af näktergalen,
»Som edra sablars klang i storm och krig.»
Så talte han. En bifallsnick förklarar
Hvad hären tänker: sorl af bifall svarar
Hvart ord af Vestra Grekelands Stratark.
Se'n skingras kämparne ur sina leder,
Och lägga sig till flyktig hvila neder
Vid bergets fot på daggbefuktad mark.

Ej så Botzaris. Han sin cittra fattar
Och sakta uppför bergets branter går.
Ej endast krigets ära högt han skattar;
Han äfven Sångens ljufva konst förstår.
Han sätter sig uppå den högsta spetsen,
Beskådar tyst den dimmbehöljda kretsen,
Mot insjöns lugna spegel blickar ner:
Der moluens vålnadslika skuggor simma,
Och mången stjerna, tänd för nattens timma;
Sin bleka bild i stilla svallning ser.

Hans minne med förtjusning flyr tillbaka
Till nejder, dem han lemnat längese'n.
På Chryse tänker han, sin trogna maka,
Hvars sista kyss på munnen glöder än:
På sina fäders hem, sin faders hydda,
Som honom närt, och den han nu vill skydda

Med tacksam hand, som kämpe och som fri.
Hör, toner, dem hans bröst ej mer kan gömma,
Ifrån hans läppar och från cittran strömma,
Och vakteln blandar in sin sång deri:

Då min ande hvilar,
Glad till dig han ilar,
Sköna Chryse! vänta
Mig ej hem i natt!
Förr'n ur blåa vågor
Morgonrodnans lågor
Upp i Östern glänta,
Tar jag Paschan fatt.

Hur mitt hjerta svallar!
Fosterlandet kallar:
Tanken söker striden,
Liksom Örnen rof.
Känslan vid ditt sköte
Söker glädjens möte,
Liksom dufvan friden,
Kärlekens behof.

Kommer jag ej åter,
Vet, om än du gråter,
Att till dödens stunder
Du min tro behöll.
Lyft din blick från jorden,
När de sköna orden
Gå kring berg och lunder:
»Han med ära föll.»

Blomstren vissna alla,
Kämpen måste falla,
Glädjen slocknar, smärtan
Dör också en gång.
Lycklig den, hvars minne
Evigt slutes inne
I de frias hjertan
Och i Skaldens sång.

Men då han sista orden sjungit hade,
Och cittran sjönk till jorden ur hans hand,
Den tysta Sömnen på hans panna lade
Sin vallmokrans. Han är i drömmens land.
Förgäfves strider han med Nattens makter,
Som honom draga ned till Morphei trakter;
Hans motstånd öker deras seger blott.
Och drömmens taflor, glänsande och höga
Sig veckla präktigt ut framför hans öga.
Se här de bilder, dem han skåda fått:

Han såg hur Ali Pascha af Janina,
Den gamla, stolta Lejonkungen, satt
Uppå en krutfylld, underjordisk mina,
Omgifven af sin oskattbara skatt.
Den unga Selim, med de ljusa håren,
Så skön, som morgonsolen är om Våren,
Vid Alis thron en påtänd fackla bär.
Och Paschan sade: »Selim! jag vill våga
Att dessa klara himlens stjernor fråga,
Om ödet Grekland friheten beskär.

Får jag ett Nej till svar på mina frågor,
Om Porten segrar, vinkar jag åt dig.
Tänd då vår mina på. Jag dör i lågor,
Och Grekland jag begrafva skall med mig.»
Och Selim svarte: »Ej min tro skall vackla.
Jag står som *Kärleken* med upprätt fackla,
Och lyser Greklands kamp och Greklands hopp;
Men på din vink, som leder mina öden,
Jag vänder facklan om, och blifver *Döden*,
Och går med dig i samma lågor opp.»

Snart Ali vinkade; men i detsamma
Som Selim skulle vända facklan om,
Och sätta minans afgrundsdjup i flamma,
Lik en bevingad storm Botzaris kom.
Han rycker blosset utur Selims händer,
Och långt i blåa hafvet ut det sänder:
Ett stjernfall likt, det sjunker der och dör. —
— Botzaris vaknar, ser sig stå på fjellet,
Och fjerran från det tysta böncapellet
Han midnattsklockans gälla toner hör.

Då var ej tid att längre der förbida;
Han går med raska steg från klippan ner.
Nu brinner han af häftig lust att strida,
Och snart till strids det kända tecknet ger.
Med svärdet starkt han slår på cittrans strängar,
Och strax med sorl från sina hårda sängar
Stå kämparne i fulla vapen opp.
Botzaris talar — ingen anda rördes;
Men hvarje ord, som från hans läppar hördes,
Liksom en blixt all hären genomlopp.

Se'n ordnade han tåget. Vidt det räckte:
Med sina Palikarer gick han främst,
Och Sulioterna hans rygg betäckte;
De voro lugnare, men icke sämst.
Ty alla, som i troppen syntes tåga,
Uppeldades af samma rena låga,
Att segra eller dö för fädrens bygd.
Men tyst som Dödens Englar fram de gingo,
Tills Paschans läger de i sigte fingo,
Som glänste hvitt, i fikonträdens skygd.

Uti sitt tält af perlbestickadt siden
Vällustigt utsträckt Mustaj Pascha sof.
Ej visste han hur när han var till striden;
I spridda tält re'n slumrade hans hof.
En Negerslaf allena, svart som natten,
Lik sagans Drake, som höll vakt om skatten,
Med djurisk trohet vid hans fötter låg.
Om sömnens spira slafven stundom tämde,
Det minsta ljud ur slumren honom skrämde.
Då spratt han upp och på sin herre såg.

Kort efter middnatt han sig höra tyckte
Ett dån af svärd och lossade gevär.
I Paschans atlastäcke löst han ryckte,
Och sade: »Herre! fienden är här.»
Men Mustaj svarte: »Fienden jag känner:
Jag har omkring mig åttatusen vänner:
De äro fruktansvärda, vill jag tro.
Var stilla, Mohul! I din herres läger
Tre Paschar tjena. En af dem mig säger,
Om någon Christen hund förstört min ro.»

Så sagdt, han sönk bekymmerslös tillbaka
På ejderkudden; men hans ro blef kort.
Helt tydligt hördes dragna vapen braka
Ej långt ifrån härförartältet bort.
Då reste Mustaj sig, tog sabeln neder,
Som mången gång han burit har med heder;
Ty han var krigisk, då han ville det,
I simpel skrud han sina lemmar höljde,
Och gick. Pistolbeväpnad slafven följde,
Som skuggan trogen, i sin herres fjät.

Derute gick det tappert till; ty redan
Botzaris slagit förpostkedjan ner.
Femhundra man dess styrka var; och sedan
Han söker flera, och han finner fler.
Re'n alla Turkar, dem Propheten unnar
Att vakna upp, då faran sig förkunnar,
Beväpna sig, och slåss med fasans mod.
För Grekers svärd till hundratal de falla,
Och fåfängt ropande sitt »Allah! Allah!
Till Paradiset simma i sitt blod.

Allt mera frossar döden. Men Botzaris
Inrusar i ett tält med vindens lopp.
Der ser han Paschan Hago Bessiaris,
Som, sömnig än, nyss steg ur bädden opp.
Den vilde drar sin dolk, och håniskt skrattar,
Men Hjelten honom hårdt i skägget fattar:
»Du, Sulis bödel! mördar ingen mer:»
Vid dessa ord han Turkens hjessa böjer:
Sitt varma svärd med väldig arm han höjer;
Och Hago ramlar död till golfvet ner.

Ej hinder och ej faror hjelten hämma:
Från seger och till seger blott han flyr.
»Hvar äro Pascharne?» så hörs hans stämma:
»Hvi sofva de, då redan dagen gryr?»
Strax Sepher Pascha blef tillfångatagen,
Och på en vink i starka fjettrar slagen,
Han fördes bort bland Palikarers svärd.
En afgrundseld uti sin blick han hade,
Ej drog han suck, och intet ord han sade.
Den fruktansvärde var beklagansvärd.

När nu Stratarken framåt sig begifver,
Och åt Phocidas en befallning ger,
Han Negerslafven Mohul varse blifver,
Som hoppar vildt omkring och rysligt ler.
»Missfoster! skynda dig, var snabb att springa,
»Att ej ett misshugg af min skarpa klinga
»Må klyfva dig!» När Markos detta sagt,
Han går förbi; men Slafven ler dess värre,
Och lömsk mot alla, trogen blott sin herre,
Bereder sig att hämnas hans förakt.

Snart Musulmännens brustna leder flykta,
Och Fruktan banar dem en öppen stråt.
Re'n äro Månstandaren nederryckta:
I Paschans harem ljuder klagogråt.
Då hörs en mäktigt röst till hären dundra:
»När sågen J, att tusen fly för hundra?
»I lägret finnas inga Greker än.
»För några druckna Scondrier J bäfven;
»Vid Omars skägg! fort er tillbaka häfven!
»Prophetens fanor hämten hit igen!»

Då syns Botzaris midt i hären stanna
Med samma djerfhet, han i striden haft.
En himmelsk fägring strålar på hans panna,
Och i hans bröst en himmel utaf kraft.
Hans rika hår i lösa lockar gungar:
Ett blottadt svärd i högra handen ljungar:
På blåa drägten korsets bild är röjd.
Friskt mannamod uti hans ådror brusar,
Och österns vind i hjelmens fjädrar susar
Sin sång om seger och sin sång om fröjd.

Han ropar högt: »O nej! J skolen falla.
»Er sista dag nu nyss upprunnen är.
»J blifven nedergjorde alla, alla;
»Markos Botzaris, hämnaren, är här.»
Och så, i spetsen framför Sulis hjeltar,
Förödelse och död han för sig vältar;
Men Mohul känner honom på hans mod.
Ett skott! — Botzaris strax sig sårad känner,
Men strider dock, ehuru smärtan bränner:
Hvart steg framåt han märker med sitt blod.

Och just, som segren synes sig förklara
Och lyckans ynnest står de tappra bi,
Då Musulmännens ångestrop besvara
Botzaris och hans Grekers segerskri:
Ännu ett skott den ädla Markos hinner,
Han dignar: styrkan ur den arm försvinner,
Som nyss så djerf och öfvermanligt stred.
Han, som gick upp lik morgonsolen präktig,
Och ensam var legioner öfvermäktig,
Nu sjunka syns som aftonsolen ned.

I samma stund som hjelten Markos böjde
Sitt hufvud ned och blef för verlden kall,
Naturens sol sig klar i Östern höjde,
Slog ögat upp och såg sin likes fall.
Nu Zongos, Hyskos och Belezes lände
Med friska troppar an. Sin Chef de kände,
Snart de eröfrade sin Chef igen:
Och kämpar, dem till gråt hans åsyn rörde,
Ur stridens eld och buller honom förde.
Han lefde än, han log emot dem än.

Den seger, som en hjeltes kraft beredde,
Bredvid hans bår Förtviflans styrka vann.
Väl mången större strid på jorden skedde;
Men ingen mera härlig nämnas kan.
Hvar Musulman, som värdig var att falla,
Han föll för svärd: de andra flydde alla
Och hämdens Furie dem framför sig dref.
Halftannat tusen döda fältet täckte;
Men många skaror sina vapen sträckte,
Och hela lägret Grekiskt byte blef.

När allt var stilla, härens klagan hördes
Omkring den bädd, der blek Botzaris låg.
Af kämpar han till Messolonghi fördes:
Det var ett sorgens och ett segrens tåg.
De Palikarer, som sin höfding buro,
En evig kärlek åt hans minne svuro,
Ett evigt minne af hans segrars lopp:
Och Sulioterna, som efter följde,
I mörka mantlar sina hjessor höljde,
Men lyfte fanorna mot himlen opp.

En helig källa är i dessa trakter
Upprunnen tyst ur blomsterdalens famn.
Kring henne vaka Sångens milda makter:
Kephalo-Vrysson är den källans namn.
Cypresser stå som Sorger vid en sida;
Men Lagrar vid den andra skugga sprida,
Som Segrarnas och Ärans sinnebild.
Vid källans brädd, dit bäckens brusning leder,
Nu sätta krigarne sin Höfding neder;
Än är han ej från dem och lifvet skild.

Sitt hufvud lyfter han, och ögat strålar.
Han rör vid vattnet med en vissnad hand.
En flyktig rodnads sken hans anlet målar.
Och hastigt löser sig hans tungas band.
Han säger: »*Bröder! jag har nu betalat*
»*Min skuld åt Hellas. Himlen mig hugsvalat*
»*Med döden på en gång och segrens fröjd.*
»*Mitt efterdöme följen, och fullborden*
»*Hvad jag begynnt för Gud och fosterjorden* —
»*Vårt fosterland är fritt — Jag dör förnöjd.*»

Så blef han död. Ej någon klagan märktes;
Hans död för härlig att beklagas var.
Af hjeltens sista hälsning alla stärktes,
Och hvar och en sin smärta manligt bar.
Men krigarne, som uti tårar flöto,
Med tystnad lagerqvistar nederbröto,
Och Constantin Botzaris band en krans,
Den han kring brodrens bleka panna lade,
Och med en blick mot himlens fäste sade:
»Gud! gif mig snart en död så skön som hans!»

Cypressen hviskar än om sorg vid källan,
Och Lagern susar der om Ära än.
Från striden kommo Dufvor icke sällan
Att söka fristad der, och finna den.
Men Örnen, då han majestätisk seglar
Till stridens fält, ett ögonblick sig speglar
Med stolt behag i källans lugna flod.
De vittna om de dygder Markos hyste:
Att i hans bröst i skön förening lyste
Med Dufvans oskuld Örnens hjeltemod.

I Messolonghi är Botzaris jordad:
För evigt Minne har han lefvat nog.
Den helga sak är kanske snart fullbordad,
För hvars försvar han handlade och dog.
Hans Ande, som af Greklands ära njuter,
På Messolonghis hjeltar ned sig gjuter:
I hvarje Grekisk seger segrar han,
Och hviskar ned från skyn de klara orden:
»Att Äran är det skönaste på jorden,
Och blott den frie henne skörda kan.»

VAPENKLANG

under de Studerandes stridsöfningar i Upsala 1820.

Vi famne den Sköldmö, som nordan står,
Försonande döden och lifvet:
Hvart ord såsom svärd från dess läppar går,
Trollgördel hon bär kringom lifvet.
Blankt stål hon oss lade på armen,
Göt mod in i ynglingabarmen.
Hon älskar oss alla som söner:
Ve den, som med svek henne löner,
Och Svea är eviga Sköldjungfruns namn.

Tre Englar ha fordom i syskonvakt
Dess helgedomstempel försvarat.
Treeniga domar de systrar sagt,
Och varelsens gåta förklarat.
Hvar dväljens J, skyddande tärnor?
Hvad moln eder skymmer, J stjernor?
Hvad är af er enighet blifvet?
Hvad gömmen J nyckeln till lifvet?
Oss lyster att läsa dess jernportar opp.

Första Nornan.

Minnet än troget sin Sköldmö ledsagar,
Skrifver sin runa om forntida dagar:
Minnet jag är; men ett minne som klagar,
Systern är borta — den enande kraft.

Vi känne dig, Härold från Diktens ö!
Vi älske dig, Saga och Minne!
Som sol strålar ned i den klara sjö,
Du speglar din glans i vårt sinne.
Men tyst ligga Fädren och sofva,
Fornsångernas ljud äro dofva.
Ej duger att jemt se tillbaka,
Lif heter att strida och vaka.
Framåt genom tiden med vapen i hand!

Tredje Nornan.

Hoppet väl ännu sin Sköldmö ledsagar,
Qväder sin spådom om framtida dagar.
Hoppet jag är; men jag tvekar och klagar,
Systern är borta — den enande kraft.

Kom, Norna! — Dock fåfängt kring verldens rund
Till henne vi armarna sträcka.
Hon slumrar i hjertat med stilla blund:
Med handling vi måste den väcka.
Se'n kunna vi minnas och hoppas,
Se'n skall segerkronan oss knoppas.
Att dö eller lefva med ära,
Derföre gevären vi bära:
Gud, Konung och Land vare drabbningens ord!

LILVANA.

Lilvana! o, hvad du är skön,
Hvad du är mild, Lilvana!

Hvad du är skön! Din anletshy,
Smekt af de dunkla lockars sky,
Är en förklaringshydda.
Der bor min blick med lust och fröjd,
Så salig och så nöjd.

Om blommor flätas i ditt hår,
De, fastän barn af sol och vår,
Dock sitta der så brydda.
De blunda stilla i sin krans
Allt för din pannas glans.

Jag vet, du har två himlar blå,
Som slutas halft ibland; de två
Dock äro en och samma.
Två hvita portar slutas till,
När tyst du drömma vill.

När sakta portarna gå opp,
Då flyr de ljusa blickars tropp,
Som stjernor ur en flamma.
I öppna himlens famn jag ser
Min egen bild, som ler.

Han må väl le, den sälla Jag,
Som der får bo i evig dag,
En Konung i ditt öga,
På strålars bädd, i dunkel ring
Med himmelsblått omkring,

Din kropp ej danad är af stoft:
Af liljors hud och rosors doft
Den skaptes i det höga.
Se, hur kring kindens liljedrägt
Sprids själens rosenflägt.

En tvillingsdrufva, klar och röd,
Vid dina sköna läppars glöd
Jag liknar ej, Lilvana!
Sött purpurdrufvan smakar mig,
Mer sött en kyss af dig.

Lyft upp din hand utöfver mig,
Och styrk min själ, upplys min stig
Med helgonglans, fridsälla!
Min stjerna, hell! hvad du är skön,
Min krona och min lön!

Hvad du är mild! När tårar stå,
I ögats port, som perlor små,
Jag blott vet deras källa.
Din tår åt andras sorg du spar;
För din du ingen har.

Försakelse din seger är,
Din oskuldsrena panna bär
Din kallelses insegel.
O Englars makt! o lott så blid,
Att segra utan strid!

En hvit Prestinna du framgår
Till Fridens tempelhvalf, som står
Vid tåreflodens spegel,
Och offret, som du dit frambär,
Lilvana! sjelf du är.

Försonerska i lifvets skrud,
Du *blir* ej, men du är min brud,
Ehur min dom må fällas.
Du *är* min vandrings blomsterstaf,
Blir stjernan på min graf.

Om jag från halfva verk dör bort,
Mitt lif dock varit, fastän kort,
Mer saligt än de sällas.
Jag lefvat mycket, tyckes mig:
Jag sett och älskat dig.
Lilvana! o hvad du är skön,
Hvad du är mild, Lilvana!

DUFVOBREF TILL MIN SYSTER.

"Min snälla Dufva! spänn din silfvervinge,
Och ila fort utöfver haf och lund:
Min varma kyss du till min syster bringe,
Förrän han kallnar på din purpurmund.
Det blåser kallt på sjöarne och fjällen,
I bröstets varma snödun näbben göm;
I alen, der du sätter dig om qvällen,
Vid morgonväkten brefvet icke glöm!
Tag gena vägen öfver Wenerns vågor,
Kom snart igen med svar på mina frågor."

Så talte jag till dufvan uppå handen,
Der hon så ljuf i menlös väntan satt,
Och under detta knöt jag rosenbanden
Kring hennes hals, och hviskade: god natt.
En kyss — hon höjde sig i solens flamma
Mot blåa hvalfvet, blänkande och skär.
Hon reser ensam; men det gör detsamma,
Vägvisare din broders kärlek är.
I stilla slummer invid Skaldens hjerta
Smögs uppenbarelsen i dufvans hjerta.

Som blomsterfågeln på en majdag fläktar
Bort daggens perlor från en nyfödd ros,
Fridbåderskan, från mig, ock jaga mäktar
Din saknads tåretöcken långt sin kos.
I sista afskedstårn mot solen höga
Du hoppets strålande regnbåge ser:
Den satte Gud till tecken, för ditt öga,
Att ingen sådan flod skall komma mer.
Fast tid och rum sig emot oss förena,
Du är hos mig, jag är hos dig allena.

ITALIEN,

ELLER

SKALDENS HOPP.

Till Hans Kongl. Höghet, Sveriges och Norriges Kronprins,

JOSEF FRANS OSCAR,

den 1 Mars 1827.

Högborne Prins!

Förlåt den ton, från lyran klingar!
Förlåt den bön, som rädd i Sången yttrar sig.
Min Sångmö bäfvande försöker sina vingar:
Hon höjer mig till DIG: *Jag* böjer mig för DIG,
Hon mins ännu sin vår, då glad och fri som våren,
Hon gick på Mälarns strand med rosenknopp i håren,
Invid naturens barm lycksaligt sänkt och gömd,
Af tadel och af pris så afundsvärdt förglömd.

Hon såg DIG — och din bild dess första kärlek tände:
Hon hoppets ljufva qval för första gången kände.
Hon rycktes af ett ljud ur enslighetens famn
I verldens rymder ut — och det var OSCARS namn.

Och *Skalden* mins den dag, då vördnadsfull han lade
En prunklös, nordisk krans af blommor för DIN fot,
Och DU med mildt behag hans offer tog emot,
Och i DIN öppna blick en öppen himmel hade:
Jag såg mitt hopp deri, då Dina läppar sade:
»Tack för din gåfva, Skald! din krans behagar mig.
»Om i ditt bröst en gång en önskan hemligt lågar,
»Hvarpå ditt väl beror, den knappt du yttra vågar,
»Förtro den först till mig: det skall ej ångra dig. —
»Den skall hos mig så tryggt som hos dig sjelf bevaras,
»Och med fullbordans »ja!» dess tysta ord besvaras.»
I mitt förtjusta bröst DITT tal blef tacksamt gömdt:
Det var så furstligt mildt, så majestätiskt ömt.
Och derför Skalden sjelf och Skaldens Sånggudinna
För DIG af lika tro och samma kärlek brinna.
Förenade i allt, i ett de skilja sig:
Hon lefva vill för DIG: *Han* vill ock dö för DIG.

O PRINS! Vår gamla Nord med fädrens runohällar,
Med blyga dalars prakt och stjernbekrönta fjellar,
Är helig för min själ. Min andes stilla gång,
Som, lik en slumrande Sefir i morgonstunden,
Ej än sig lyftat upp ur blomstrens famn i lunden,
Tog flygt vid Svithiods namn — och flygten blef en sång.

Hvar Nordens dag och natt mig på förtjusning bödo:
I kronor af juvel, i klarhet evigt ung,
Som Drottning Natten stod och Dagen som en Kung,
I hvilkas spirors skygd från glada skaror ljödo
De dyra namnen: »*Gud* och *Kung* och *Fosterland.*» —
Och ve den falska stund, som tänder i mitt sinne
En högre aktad fröjd än mina Fäders Minne,
Än Lif för detta land, som lifvets ljus mig gaf,
Och Död för dess försvar — och i dess famn en graf.

Men re'n af kroppsligt qval min unga styrka mattas:
I fosterlandets sköt mig frid och hälsa fattas,
Och mellan is och snö ej bor den talisman,
Som deras flydda fröjd igen framtrolla kan.
Jag kan ej blifva det, hvartill Naturn mig ämnat,
Ej bilda ut det frö, hon mig till odling lemnat,
Ej bli mitt tidehvarf, ej DIG och Ljuset värd,
Min inre verld ej ryms uti min yttre verld,
Förrän jag skådat mer än fjellarna i Norden,
Och sträckt en enda blick kring taflan utaf jorden,
Förr'n till det Skönas hem och Konstens tempelport,
I hoppets rustning klädd; en pilgrimsfärd jag gjort.
För aningen en mängd af drömmar vildt sig hopar,
Beslöjad Phantasien så ofta fåfängt ropar
Till mången glansfull bild sitt »Varde!» och sitt »Blif!»
Lik Cynthias bild, som ren på böljans spegel lågar,
Den först af ögat sedd får varelse och lif.
Ej Gustaf Adolf förr min pensel skildra vågar,
Än jag besökt det land, der Ljusets svärd Han höll,
Tog Ljuset in med storm — och i sin seger föll.

Mig tyckas mina ljud om Nordens kraft så matta:
Jag kan ej Göthens bragd och sanna storhet fatta,
Förr'n jag har sett det Rom, den underbara verld,
Hvars allmakt sönk i grus för strålen af hans svärd.
Att se hur menskan *här*, på torftig klippa buren,
Är större än sin lott och mera än Naturen,
Jag stolt beskåda bör, som Nordman och som fri,
Italiens Paradis — och slafvarna deri.

Italiens Paradis, der lifvet klingar
En evig hymn, med rosor på sin kind:
Der glädjen sväfvar kring på Irisvingar,
Och hälsan andas in med himlens vind:
Der den gudomlighet, som en gång flutit
I rika strålar ned från Skaparns hand,
Naturen fick, se'n menskan den förskjutit:
Der Ljusets Englar le i stjernans brand,
I morgonrodnan och från blommans stengel,
Och Menskan blott är lik en *fallen* Engel.

Och *Sången* glad bland hjelteminnen ilar,
Och *Konsten* lyssnar tjust till sångens röst,
När efter slutad skapelse hon hvilar
Invid *Naturens* systerliga bröst.
Den samma prakt, hvarmed Naturen målar
Neapels natt, syns i *Correggios* natt:
Från *Sanzios* himlar samma solsken strålar,

Som i den första dagens panna satt:
Naturen, Konsten äro ett: de stamma
Ifrån en enda, evig gudaflamma.

O Prins! Du detta såg, när Du i Södern gick
Bland stora Minnens grus och hjeltarnas exempel,
En Värings Furste lik bland Orientens tempel,
Och ung med nordisk kraft all Söderns hyllning fick.
Med våren låt mig fly till vårens ljusa länder,
Dit längtans röst mig drar! Räck ut Din hand och bjud!
Till Hohenstauffers borg, till Arnos, Tiberns stränder,
Till Cæsars hjeltestoft, låt mig få bli Ditt bud!
I myrtbekransad dal, der näktergalar qvittra,
På örnbebodda fjell jag röra skall min cittra:
Och rörd till tacksamhet för allt hvad Du mig gaf,
Besjunga Oscars namn uppå Virgilii graf.
Sist, lyckligt återländ till Nordens berg och dalar,
Min stora skuld till Dig åt Sverige jag betalar:
I högre färgers glans min Sång skall blomstra opp
Ur *Minnets* gyllne djup och ljuda Svithiods *Hopp.*

KONSTNÄRENS ÖDE.

(Coupletter, afsjungne på en Afskeds-Concert.)

1.

Bland Söderns prakt, men ock bland Nordens fjell
Ses Konsten, skön som himlens stjerna, glimma:
Och Konstens Son slår gerna upp sitt tjäll,
Der hjertan finnas, som hans ljud förnimma.
Han knyter ömma vänskapsband:
Der känslans röster på hans toner svara,
Der är hans andra fosterland,
Och der är honom ljuft att vara.

2.

Men Nornans domar ingen jäfva kan,
Och Konstens Son sitt öde måste lyda.
Sin pilgrimsstaf ånyo fattar han;
Men tacksamhet hans ögas blickar tyda.
Han kallas till ett fjerran land;
Men blickar mot de kära stränder åter,
Och rörd, med cittran i sin hand,
En afskedssång han klinga låter.

3.

Invid hans sida Hoppets engel står,
Och hviskar sagor om ett annat möte.

Af detta hopp ledsagad, bort han går;
Men gömmer flydda dar i Minnets sköte:
Och, med de sina hand i hand,
Han yttrar här de sista afskedsorden:
»Ett varmt Farväl åt Svea land,
Och Kärlek för det gamla Norden!» —

KYSSEN.

Linda, min Linda!
Visst vill jag binda —
Kransen är färdig på stund.
Endast jag ber dig
Ömt, att du ger mig
Blomman du har på din mund.

»Der har jag ingen;
»Välj dig ur bingen
»Skönaste rosen jag har.»
Å jo, du har den,
Akta, jag tar den —
Se hvar hon sitter så klar.

»Mamma nog saknar
»Den när hon vaknar:
»Den kan jag icke ge bort.»
Låna mig bara
Blomman den rara,
Skynda dig; tiden är kort.

»Illa det har sig,
»Om du bedrar mig.
»Ja! jag vill låna dig den.» —
Tack! innan Mamma
Saknar densamma,
Får du din blomma igen.

EN KRANS PÅ LUDVIGS URNA.

Ett blomsterbarn har gått till Gud:
I grafven hvilar Andens skrud,
Och slöjan af en Engel.
Den samma hand, som knoppen bröt,
Har blomman satt, i ljusets sköt,
Uppå en bättre stängel.
Hon blommar vid den högstes stol,
I skenet af en evig sol.

Den gossen var ett underbarn;
Han lyfte sig ur stoftets garn
Så lätt på andevingar.
Här sågs han som en Saga gå,
Den *alla* älska, *få* förstå,
Som klart och heligt klingar.
Allena Skaparns mästerhand
Har upplöst Sagans rosenband.

Han läste med sin öppna själ
I lifvets bok så rent och väl,
Men döda ord han skydde.
Högt klang inom hans späda bröst
All kunskaps klara anderöst,
Den inga läxor brydde.

Och lifvets gåta innebär,
Att den vet mest som renast är.

Hans lefnad var en himmelsk dröm,
Så färgrik som hans själ var öm,
Han gick med halflyckt öga.
Gud hade lagt derpå sin hand;
Nu klart i evighetens land
Det strålar mot det höga.
Gud ville spara barnets syn
För ljusets tafla ofvan skyn.

Derför han flög oss fort förbi;
Han var för god att gammal bli,
Att verldens galla smaka.
Vår älskling kom, och blommor tog,
Och blommor gaf och log — och dog,
Det är: gick hem tillbaka.
Sin älskling himlen tog igen,
Förr'n jordens synd besmittat den.

Ett ord till Eder, dem han var
Ett ljufligt hopp för åldrens dar,
Ett fridens ord till Eder.
Du hulde Fader! ömma Mor!
Jag vet, att Eder sorg är stor,
Men sorgen fröjd bereder.
En säker tröst den fromme vet,
Att lifvet är en evighet.

Till morgonhälsning hvarje dag
Mot Er med oskuldens behag
En trio än hörs ljuda.
Er ömma kärlek lefver än,
Och föremål ej fattas den
Som kärlek återbjuda.
Tills mötesdagen uppgår klar,
Har Gud Ert barn i huldt förvar.

EN BLICK I DJUPET.

Hvad är lifvet?
Möda, fröjd och plåga:
Rymd af storhet och fåfänglighet. —

Hvad är Döden?
Svar på lifvets fråga;
Lifvet *tror,* men blott den döde *vet.*

Hvad är Kärleken?
Ett barn, som dansar
Framför altaret med rosenkind. —

Hvad är Hoppet?
Barnets blomsterkransar;
Skönt de dofta, vissna för en vind.

Hvad är minnet?
Sjelfva altarflamman,
Som dem alla samlar och förtär,
Och dem lifvar åter. Minnet är
Kärlek, hopp och lif och död tillsamman.

VID ETT SILFVERBRÖLLOP.

Det var en gång — den gången var en vår —
Då tvänne hjertan blefvo ett. Behagen
Förbundet knöto. Sedan bröllopsdagen
Förflutit redan fem och tjugu år.

Hvad äro åren — och hvad är väl Våren?
En stund, ett ögonblick och intet mer.
Hvad är den krans, som vårens kärlek ger,
Om den ej blommar än kring silfverhåren?

Ett Silfverbröllop firas här i dag; —
Men Silfverhåren söker man förgäfves;
Ty åldrens makt af själens ungdom qväfves:
Här hjertat, och ej tiden, stiftar lag.

Ack hören! Tiden sina vingar skakar: —
Han skakar dem — och flyr: hvad är det mer?
Han äger intet välde öfver Er.
Välsignelse med Er, J Ädle Makar!

»Hvar blomma vissnar» — så har Tiden sagt —
»Förgå skall skönhet, rikedom och prakt;

»Allt åldras och förgås, hvarthän vi blicke.»
Men själen svarar: »Jag föråldras icke.»

Af barn och barnabarn en blomstergård
  Kring Er församlad är. De Gamlas vård
  Om all sin ungdom borde jag besjunga:
Dock — nej! de Gamle äro ännu unga.

När barn och barnbarns barn en annan gång
  Sin fröjd förkunna, under festlig sång,
  Och här de Gamlas Gyllne bröllop fira —
Då sträcker Tiden kanske fram sin spira:

Och säger: »Hvar är nu er friska vår? —
  Hvar blomma vissnar — och all prakt förgår.» —
  Då svaren J: »Af Lifvets skatt det mesta
Du tagit bort; men vi ha gömt det bästa.»

Mångårig kärlek, ära, tro och dygd,
  Välgörenhet — i öfverflödets skygd —
  De trotsa årens lopp och dödens glafven;
De vissna ej — de blomstra än på grafven. —

En skål för dagens Silfverbröllops-par!
  En skål för hvad det är, och hvad det var!
  Och sist en Hoppets skål för hvad det blifver,
När Tiden dagens namn på *gyllne* taflan skrifver.

BEATRICES SÅNG.

Ingen solens stråle faller
Ned till mig, som bojan bär:
Inom fängselmurens galler
Evigt samma midnatt är:
Ingen morgon randas der.

Är det natt, så vill jag glömma
Dagens plåga, hjertats krig,
Är det natt, så vill jag drömma
Om det ljus, som flydde mig:
Drömma, Scipio! om dig.

Scipio! din Beatrice
I sitt hvalf får dig ej se;
Likväl söktes Eurydice
I tartaren af Orfé,
Och vi älska dock som de.

Ljudande kaskaden rullar
Utför marmorklippans bröst:
Kring Neapels drufvokullar
Klingar ljufligt Tassos röst;
Skönare är dock din röst.

Om jag nu den höra finge
I den tysta månens glans,
Döden jag till mötes ginge
Lika glad som till en dans
Bruden går i myrtenkrans.

CHORAL

vid Magister-Promotionen i Upsala den 12 Junii 1824.

Gud! himlarnas och jordens Ljus!
Låt här uti Din dyrkans hus
De sökande Dig finna!
De samlats här att kransar få,
Men Din välsignelse också
Låt deras böner vinna!
Ty utan Dig är Äran flärd,
Och kransen inga vakor värd.
Den vises hufvud dignar,
Om icke Du välsignar.

Bjud Ljusets kämpar följa Dig,
Och älska Sanning mer än sig,
Och Anden mer än glansen.
När de med krönta hjessar stå,
Med nedsänkt blick de tänka må
På Gud med törnekransen.
Ty stoft är stoft, men Gud är Gud,
Och ödmjukhet är Ärans brud,
Och lagerträden smärre
Än Dina palmer, Herre!

Till barnen i Din helgedom
Så ljuf och mild, o Herre! kom,
Som flägten till Elias!
Och när till strids de draga ut,
Led dem från början och till slut,
Som Raphaël Tobias.
Gud Fader! Var Du deras staf!
Guds Son! Förklara deras graf!
Skrif, Ande! deras minnen
I efterverldens sinnen!

DIKT OCH MUSIK.

(En tanke vid Fortepianot, d. 24 Febr. 1830.)

Hvar gång en härlig, ljuf Musik jag hör,
Som ren och oförfalskad njutning skänker,
Ej smickrar örat blott, men hjertat rör,
Jag lyftes himlen nära, och jag tänker,
Från jordens band och bojor saligt fri:
»Det är gudomligt: det är Poesi.»
När Sångens trollverld för mitt öga blänker,
När jag en Dikt, olympiskt skön och rik,
I stilla tjusning njuter, då jag tänker:
»Det är förtrollande: det är Musik.»
Ty syskon äro Dikten och Musiken,
Ja! tvillingsyskon. Uti samma riken
De herrska med sin blomsterspiras makt
Och med Idéens, men ej med flärdens, prakt.
Musiken fick af Poesins Gudinna
I konstens paradis sitt namn en gång,
Och Dikten, samma känslors fostrarinna,
För sin musik, sin klang blef kallad Sång.
De äro Tidens Själ. De äro flamman
På Lifvets altar, under Englars vård.
De äro hvar för sig en ton; tillsamman
De bilda enigt Skapelsens accord.

De hafva båda sköna, ljusa vingar:
Den ena sjunger och den andra klingar.
De bära morgonrodna'ns glans på hyn,
Och bådas fosterland är ofvan skyn.

MIN POETISKA TREFALDIGHET.

Vid vattenfallets sorl och vilda brusning,
Som ensam nejdens stilla tystnad stör,
Vid löfvens darrning och vid vestans susning,
Jag sångmön dyrkar och min lyra rör.

Ett *Epos* sjunger floden, der jag hvilar:
Jag stjäl idéer af dess klang, dess gång;
Men om en båt på lugna spegeln ilar,
Och fiskar'n står och metar på sin spång:

Och nickar vänligt åt en blåögd flicka,
Som glad i båten gungas mot min strand,
Då drar jag upp en plånbok ur min ficka
Och skapar en Idyll med *lyrisk* hand.

Men när jag sjelf den söta flickan råkar,
Som smyger fram uti min Diktnings lund,
Jag tar dess hand och gladt med henne språkar —
Så får jag ett *Dramatiskt* verk på stund.

Väl Fiskar'n, sneglande, går fram och åter
Och sin förtrytelse ej dölja kan:
Jag ler och fiskar'ns sura min förlåter;
Jag får en kyss — och han får intet, han.

VENETIANSK VISA.

Med friska kransar,
Kring torg och gränder,
Se, Hoppet dansar,
De frias vän.
Och efter dunkla
Och dystra skiften
Venedigs ära
Får lif igen.

Ett tappert hjerta
I lifvet segrar,
Och dödens smärta —
Det räds ej den.
Se, dagen stundar
Och Äran vinkar:
Venedig skördar
Triumfer än.

Bland storm och vågor
Ej sjöman bäfvar;
Vid hoppets lågor
Han seglar än.

Och efter dunkla
Och dystra skiften
Venedigs ära
Får lif igen.

Fast trött och blodig,
Bland tusen dödar,
Stå, kämpe! modig,
Din båge spänn!
Se, dagen stundar
Och äran vinkar:
Venedig skördar
Triumfer än.

KORSRIDDARENS FARVÄL.

(Efter Italienskan.)

När ut på ärans bana
Jag flyr till vilda strider,
Jag mer af saknad lider,
Ju mer jag älskar dig.
Din bild uppå min fana,
Din bild uti mitt hjerta
Skall, trots min saknads smärta,
Till hjelte adla mig.

Och på Jordanens stränder
Jag, trogen samma lära,
Din skönhet och din ära
Vid harpan prisa skall.
Med lyftadt svärd i händer,
Som din och korsets hjelte,
Jag spänner glad mitt bälte,
Vid krigstrumpetens skall.

När från den helga staden,
Med hoppets segel spända,
Jag säll får återvända
Till dig och i din famn,

Dig offras lagerbladen:
Din gömda tro skall vara,
En krona på min fara,
Min segers skönsta namn.

Men, om i stridens lekar
Jag sjelf ett offer faller,
Åt Dig jag anbefaller
Den sista suck, jag gaf.
Jag vet, Du den ej nekar
Ett rum uti ditt sinne.
En tår beskär mitt minne
En blomma åt min graf!

NÄKTERGALEN OCH NATTVIOLEN.

(Efter Shack-Staffeldt.)

Under aftonstjernans blida
Sken, som bjuder drömmens lån,
Hvilar på det höga Ida
Blundande, Endymion.
Blomman, tjust, sitt öga lycker,
Lutad mot hans kinders vår.
Daggens späda Najas trycker
Perlekransen på hans hår.

Skönhet med en yppig bölja
Kring hans hjeltekropp sig lagt,
Och Behagens liljor dölja
Fulla musklers gudamakt.
Men den harmonie, som strålar
I hans former, ren och varm,
Endast som en skuggbild målar
Himlafriden i hans barm.

Hvad är det, som syns sig höja
Öfver skogens tysta topp,
Svept i lätta skyars slöja?
Det är Luna, som går opp.

På Endymion hon tänker:
Hennes anlet möter hans.
På hans hjessa tyst hon sänker
En elysisk myrtenkrans.

Lutad mot hans bild, berusad
Af dess andas flägt hon är,
Och af skådningen förtjusad
Fjettrar hon sitt öga der.
En Olympisk Dotters hjerta
Jordens Son sin hyllning bär,
Såras af en dödlig smärta,
Som gudomligt ljuflig är.

Då från hennes läppar svafvar —
Såsom nektardroppen, spilld
Utur Hebes' urna, bäfvar
I en ros, dess kinders bild:
Eller ock som doften flägtar
Ur en blomknopp, öppnad nyss —
Sväfvar neder lifvets nektar
Från Gudinnans läpp — en kyss.

En oändlig aning strömmar
I Endymions hjerta ner,
Och af himlens ljusa drömmar
Han en gloria kring sig ser.
Fri från stoftet, klädd i strålar,
Han, som Uraniders gäst,
Dricker fröjd ur gyllne skålar
Vid Olympens gudafest.

Morgonsolen lik, han lågar,
Dock ej blott af Hebes rus.
Luna söker han — men vågar
Ej att lyfta ögats ljus.
Drömmande sin famn han höjer,
Suckande sin älsklings namn:
Cynthia dock sig undanböjer
För hans mer än drömda famn.

Rodnande hon gerna vike
För sin broders stråleström,
Liksom för hans djerfva like,
För Endymion, i hans dröm!
Alltid dock, när Natten rullar
Sina stjerntapeter opp:
Mot hans famn, på Idas kullar,
Börjar hon sitt tysta lopp:

Suckar: »O att ödet lydde
Sköna Yngling! mig allen!
Till min like dig jag prydde
Med odödlighetens sken.
Eller — att jag dig fick sluta
Evigt i min ljusa arm:
Och i ljufva drömmar njuta
Bort min gudom vid din barm!»

Tithons maka, Eos hörer
Luna — Afundsam hon fort
På sin rosenvinge förer
Ynglingen till Hades port.

Sjufaldt Stygens böljor svalla
Kring sin bundna fot han ser —
Men från Lunas ögon falla
Tvenne blyga tårar ner.

När en dödligs hjerta brinner
Af lycksalighetens höjd,
Men i verldens allt ej finner
Något uttryck för sin fröjd:
Att sin känsla då förklara,
Har han dessa tårar fått;
Menskors högsta fröjd kan vara
Såsom Gudars smärta blott.

Ur Gudinnans inre födda,
Bilder af dess kärleks glans,
Tårarna, bland daggen strödda,
Tindra klart i blomstrens krans.
Men af medfödt lif de blifva
Natt-Viol och *Näktergal:*
Och med doft och sång de lifva
Nattens tysta stjernesal.

När på bergen och kring dalen
Aftonrodnan lågar opp,
Sjunger ljufligt Näktergalen,
Öppnas Natt-Violens knopp:
Lätt Endymionsdrömmen svingar
Ofvan jorden och dess stoft:
På olympiskt sköna vingar
Utaf melodie och doft.

Kommer Luna, Näktergalen
Spelar klagande dess namn:
Natt-Violen, djupt ur dalen,
Höjer sig mot hennes famn.
Vaknar då vid dessa Minnen
Hennes saknad opp igen:
Alla rena menskosinnen
Den förstå — och dela den.

MINNE

AF

CARL BERNHARD WADSTRÖM.

We left him alone with his glory.
Lord Byron.

Minnets stjernor lefva. Ej de *sjunka*,
Men de *stråla* ned i tidens flod.
Än med ljusets helgonsken de prunka,
Än med glorior utaf eld och blod.
Mångēn njuter oförvansklig ära,
Mången ock med gerningar och lära,
Köpt förbannelsens odödlighet. —
Rena voro våra fäders sinnen:
Rena glänsa ock de flesta minnen,
Som vår Saga tälja vet.

Kämpande med glömskans tunga dimma,
(Nordens himmel är ej alltid blå —)
Några anspråkslösa stjernor glimma,
Som ej ses, men sprida ljus ändå.
Medan folket lugnt sitt fordom glömmer,
När det talar, profeterar, drömmer

Om det allt, som är och som skall bli,
Sitter Svea vakande om natten,
Tyst och klarsynt invid Urdas vatten,
Räknar stjernorna deri.

Vid dess fötter vakar jag så gerna.
Och en gång hon viste mig — jag såg
Mellan dimmans flor en härlig stjerna,
Rädd att spegla sig i Minnets våg.
Jag har nämnt dess namn. Det är ej präktigt;
Af sin kärna är det rikt och mäktigt.
Af välsignelsens odödlighet,
Täflande med hjeltars, det beströlas.
Det föraktar att med färger målas;
Nämna är att prisa det.

Det är *Wadström*. Skynda, Sång! att rycka
Slöjan från hans äras rena glans,
Och, fast sent, uppå hans hjessa trycka
En belönande olivekrans:
Att han död ännu må alstra dygder,
Att den ungdom, som i Skandiens bygder
Står med Hoppets blick vid Minnets port,
Och betraktar tiderna, som farit,
Om den ej kan blifva hvad han varit,
Må beundra hvad han gjort.

Det var han, som, Rinmans like, lärde
Fjellens hemligheter åt vårt land,
Och som, sjelf bekant med djupets värde,
Öppnade med magiskt konstig hand

Svenska klippans malmuppfyllda grufvor,
Der de mogna, dödens kalla drufvor,
Och som gräs de klingor växte opp,
Som vid Hogland skulle lagrar vinna,
Eller än i slutna skidor brinna
Utaf nya segrars hopp.

Lik Prometheus, han med lifvets fara
Konstens eld från fjerran stal hit ned,
Vid hvars sken, med stulna Svenners skara,
Han lik Waulund, svärdens blixtar smed.
Ädel stöld! — Då han sin hammar skakar,
Remnar klippan och för skeppens drakar
Öppnar hon sin mossbelupna famn.
Hören, Svear! från Trollhättans djupa,
Härligt vimpelprydda ättestupa
Forsen brusar ju hans namn.

För hans rika själ var fosterbygden
Såsom bana icke rymlig nog.
Verksamheten, första mannadygden,
Honom snart till andra länder drog.
Och när nog han gagnat har Europa,
Bortom hafvet andra röster ropa,
I en ny, en okänd hemisfer.
Lyckligt seglar han och lyckligt länder
Han till Nunez och till Gambias stränder.
Nya pligter vänta der.

Och hvad ser han der? Han ser naturen
Uti solens gyllne bojor sänkt.

Brännmärkt sjelf, hon blommorna och djuren
Sina lågors prakt och plågor skänkt.
Himlen är en ugn. I evig hettas
Qvalm och töcken, sjelfva bergen svettas
Uti varma källor fram sitt ve.
Höga palmer flägta utan svalka:
Ljusets lansar öfver böljan halka,
Som är glödgad liksom de.

Allt förvirrar här och allt förenar
Skaparns hand, i brokig form och färg.
Aloen står med blad, som likna grenar,
Ett gigantiskt gräs, som träd en dverg.
Fjäriln här, med eld på sina vingar,
Stor som fågeln, flammande sig svingar
Högt och stolt mot himlahvalfvet opp;
Colibri, en gyllne fjäril, flämtar
Uppå rosenstengeln der och hämtar
Nektar ur en rosenknopp.

I en brokig narrdrägt Papegojan
Utan mening härmar språkets ord.
Mellan lejonkulor, Negerkojan
Lutar sorgligt mot en vissnad jord.
Apan menska spelar. Fisken flyger,
Medan, vinglös, jettefågeln smyger
Mellan buskarna med pipigt ljud.
Här, då ljuset hela verlden gläder,
Sjelfva solen, Dagens fader, kläder
Menniskan i Nattens skrud.

»Men hon är dock menska, född att njuta
Dagens ljus och lifvets fria skatt,
Om kring henne än sig skulle sluta
En Tartar af slafveri och natt.»
Denna tanke *Wadström* genombäfvar,
Då hans skepp på hvita vingar sväfvar
Mot det kokosrika Zingichor *).
När på stränderna af Kasamanza,
Dem i flockar hvita hus bekransa,
Frihets vän och fri han står.

Och han ser ett skepp med höjda segel,
Under middagssolens heta brand,
Hvilande på flodens lugna spegel —
Lugn den speglar en förtviflad strand. —
Portugisarn der med spjut och glafvar
Drifver en legion af Negerslafvar
Ifrån fädrens kära land om bord.
Deras tunga kedjor rysligt skramla,
Och sin sista bön de fåfängt samla
I ett rop, en suck, ett ord.

Invid kusten och på klippans branter
Under klagorop, som spränga skyn,
Gråta vänner, dyra anförvandter,
Vid förtryckets fasansfulla syn.
Der en yngling rycks från modrens hjerta,
Ropar, knäböjd af sin djupa smärta:

*) Ett dåvarande Portugisiskt slaf-faktori på Afrikas vestra kust.

»Är jag ej en menniska, en bror?» *).
Och ett slag är bödelns svar. O veten,
Vinstens dömda offer! mensklighetens
Förr i tigerns hjerta bor.

Skeppet far uppå en slafvisk bölja;
Men förbannelsen om bord det för.
Klagans ljud, som reddens kullar dölja,
Bortom Roxos kala udde dör.
Men den ädle Svenskens hjerta blöder,
Och en hög, gudomlig vrede glöder
I hans kraftiga, hans rena barm.
Han till jorden ned på knä sig kastar,
Och en bön ifrån hans läppar hastar,
Såsom offerlågan varm:

»O du sol, som högt på fästet brinner,
»Dessa nejders himmelska tyrann!
»All din hetta svalkande jag finner
»Mot den grymhet, jag hos likar fann.
»Låt fördubbladt dina pilar rasa:
»Bränn det tempel, som åt död och fasa
»Här ett hjertlöst slägte timrat opp.
»Och jag svär vid alla milda strålar,
»Hvarmed du mitt hemlands dalar målar,
»Och vid mensklighetens hopp:

»Att jag snart, till kommandes exempel,
»Vill med trots, med ödmjukhet och mod

---

*) *"Am I not a Man and a Brother?"* Inskriften på ett af Wedgewood föreslaget sigill åt Bulama-förbundet till slafhandelns afskaffande.

»Grunda Frihetens och Fridens tempel
»Der som nattens Molochsbyggnad stod.
»Gud! som svarta och som hvita dyrka,
»Gif åt löftet vigt, åt hjertat styrka
»Och fullbordan åt min anings dröm.
»Låt min hand de lidande förlossa,
»Mörkrets tunga afgrundskedja krossa,
»Eller mig till kedjan döm!»

Och så stod han upp och tog vid handen
Panah, klädd i mörkrets färg, men skön,
Mezurados Furste, som ur banden
Han förlöst med guld och ej med bön.
Liksom Dagens Gud med strålar höljer
Nattens Genius, som dess ledning följer,
Och i ögat morgonstjernan bär:
Så han ynglingen med vishet lärde
Känna menskans pligt och menskans värde,
Och hvad Ljus och Frihet är.

När han se'n till Albion återvände,
Och de trycktas klagan förde dit,
O! jag ville känna hvad han kände,
Brinnande af mod och full af nit!
O! jag ser hur han, i enkla kläder,
Inför Brittens Parlament framträder
I sin sköna, manliga gestalt.
Med hvar blick han der ett hjerta vinner,
Hvarje ord ifrån hans läppar finner
Nya segrar öfver allt.

Gläd dig, Ädle! hvad med ord och handling
Du för menskligheten verkat har,
Har beredt den ljusaste förvandling
Af ett plågadt slägtes sorgedar.
Menskan säljs och köps ej mer i verlden:
Strålarna af ljuset, ej af svärden,
Öfver lösta slafvar herrska nu:
Och de ljusa Genier, som bära
Verkets krona, med odödlig ära,
Äro *Wilberforce* — och *Du.*

När en gång uti Bulamas lunder
I en enkel och högtidlig prakt,
Reser sig det Tempel, till hvars grunder
Du en hörnesten, en klippa lagt:
När med tacksamhetens Höga Visa
Frie Negern kan sin räddning prisa,
Sina hjeltar sjelf besjunga kan,
Klart ditt namn skall stråla fram bland allas:
Och i minnets häfder skall du kallas
Sveriges Howard! — mer än han.

Gallien, vandt att alla lagrar skära,
Har eröfrat ditt medborgarnamn.
Ädelt afundsjukt på andras ära,
Gömmer det ditt stoft uti sin famn.
Hvila trygg och ärofull derinne!
Må vi blott förvärfva oss ditt minne,
Må vi ej få blygas för din dygd!
Än ditt Barn, din tröst i bittra öden,

Ensam är med saknaden och nöden
I sin faders fosterbygd.

Väl blef Aristides öfvergifven
Af ett älskadt, otacksamt Athén:
Från sin ärfda jord han gick fördrifven,
Domlöst dömd, förlåtande och ren.
Men när dödens krans hans verk belönat,
Och hans ande Elysén förskönat,
Saknaden hans äreminne skref.
Staten, ångerfull, till plikt sig dömde,
I välgerningar sin villa gömde,
Och hans döttrars moder blef.

Dottern af en ärans man i Norden
Må ej, sökande ett huldt försvar,
Vandra med vår skam utöfver jorden,
Hvilkens stolthet hennes Fader var.
Svear! återköpom rättigheten
Till ett namn, så kärt för menskligheten,
Med de offer, som dess arfving får!
Se'n vårt fröjdrop må till Gallien ila,
Der bland myrtnar hans reliker hvila:
»Han är Svensk — och han är vår.»

Teckning
af
CARL BERNHARD WADSTRÖMS
Lefnad.

Carl Bernhard Wadström var född i Stockholm år 1746 den 19 April. Han är numera litet känd och sällan nämd; men har likväl för fosterland och mensklighet gjort mer än mången, som fått ärestoder. Som yngling bevistade han Universitetet i Upsala, och inträdde, vid läroårens slut, såsom Embetsman i Bergs-Collegium och Landtmäteriet. Snart väcktes uppmärksamheten på hans kunskaper och utmärkta anlag för Mechaniken. Han blef *Rinmans* Medarbetare i dess arbeten och forskningar i Bergs-Vetenskapen: upptog flera Grufvor: hemförde under utomordentliga mödor och lifsfaror ett antal skickliga Vapensmeder från Sollingen och blef grundläggare af Eskilstuna Fristad. Flera Fabriker och Mechaniska Inrättningar hafva honom att tacka för sitt ursprung och sin framgång. 1768 och 1769 hade han en del af öfverinseendet vid Trollhätte Canalbyggnad. Såsom Öfver-Directeur vid Controll-Verket, antogs han tillika till Ledamot i Kammar-Collegium: i alla sina verk och befattningar outtröttlig, rådig, uppfinningsrik och kraftfull.

En Man, som gjort detta, och icke mer, kan dö och förtjena efterverldens minne. Men nu begynner den ärofullaste tidepunkten af Wadströms lefnad. Konung Gustaf III, hvars örnblick upptäckte förtjensten, äfven om den doldes i mörkret, anbefallde honom att i sällskap med Sparrman och Arrhenius besöka

Africa, för att taga kännedom om dess Vestra kustländer, så väl i Naturhistoriskt som mercantilt afseende. Han anlände dit, såg vid Senegals och Gambias stränder Slafhandeln drifvas i all sin ryslighet, besökte de talrika Portugisiska Slaf-Factorierna, gjorde resor inåt landet, studerade dess yppiga natur samt menniskans grymhet och elände, aftecknade med säker hand Africanska taflor ur naturen och menniskolifvet, af hvilka flera i kopparstick utkommit i England, och från den tiden var banan för hans verksamhet oryggligen bestämd.

Sedan början af sextonde århundradet drefs i Nya Verlden Negerhandeln, ett blodigt minne af *Las Casas* ädelmodiga grymhet. Det förtryck, som vinningslystne hvite Europeer med svarta själar utöfvade mot de oskyldiga Negrerna, det misstroende, det hat och det nedriga svek, som söndersleto Negerslägterna inbördes, låta ej beskrifva sig. Under en tiderymd af trenne sekler rycktes på detta sätt 40 Millioner menniskor från sina fäders land. Vanligen lastades ett skepp af 240 Tonns, och 40 mans besättning med 520 slafvar. De nedtyngdes af kedjor: de inpackades på och bredvid hvarandra under de få stunder, som kallades hvilotimmar. Ej en gång natten löste deras fjettrar. Många svälte sig af förtviflan till döds. En mängd dog under jernpiskan. Några nedsväljde sin tunga och dogo så: ett sätt att befria sig ur eländet, som Slafhandlarens finhet eller makt ej kunde förekomma.

Qväkarne voro de förste, som inom sitt område afskaffade slafhandeln. Det skedde år 1751. På 1780-talet väcktes derom en liflig fråga i England. Den ädle, högsinte *Wilberforce* tolkade inför Underhuset i beundransvärda tal de olyckliga Negrernas böner, och utförde deras sak i kraftfull handling.

Ungefär vid samma tid ankom Wadström från Africa till London. Han uppeldade Wilberforce med friska, lefvande målningar af tillståndet i Colonierna: han knöt med honom ett förtroligt vänskapsband, och hade ofta sammanträden med William Pitt, hvars politik ej endast utgick från hjernan utan äfven ur hjertat. Ministern vanns för den stora saken. Nu utgaf Wadström sitt märkvärdiga Arbete: *Essay on Colonization*. Mången torde

kalla det trögläst, ty det utgör två stora Qvartband, och innehåller grundliga undersökningar, talrika facta och öfvertygande bevis. Det gjorde emellertid stort uppseende i Europa och hade vigtiga följder. Nyss förut och strax efter sin återkomst från Africa 1788 utgaf han en liten skrift, men som verkat mera stort än stora folianter: *Observations on the Slave Trade.* I Underhuset, der han offentligen hördes, talade han med värma mot Slafhandeln; likaledes i Konungens Hemliga Råd. Nu fördubblade *Wilberforce* sina bemödanden, dem *Fox* understödde: *The African Institution* inrättades. Wadström blef en af dess utmärktaste Ledamöter. Först den 5 och 6 Febr. 1807 stadfästades den märkvärdiga *Abolition Act of Slavery*, då den utmärkte Historieskrifvaren *Roscoe* äfven talade för dess framgång.

Då lefde Wadström icke mer. Han hade år 1795 begifvit sig till Frankrike, hvars Konung Ludvig XVI med penningebidrag befordrat hans Africanska resa. Der utgaf han en på sin tid märkvärdig skrift: *Quelques Idées sur la Nature du Numeraire et sur la necessité de combiner l'interêt du Cultivateur avec celui du Negociant, au moment où l'on établit un nouveau plan de Finances.* Kort derefter utkom hans bekanta *Adress till Lagstiftande Corpsen och Verkställande Directorium*, angående Slafhandeln. Han bidrog kraftigt till upplifvandet af *Societé d'abolition de la traité des Noirs*, som under namn af *Réunion des Amis des Noirs et des Colons* år 1797 verkligen pånyttföddes. Flera gånger var han Ordförande i detta samfund och afled i Versailles den 5 April 1799 såsom Fransysk Medborgare, älskad och aktad i sitt nya fädernesland och snart glömd i det land, som sett honom födas *).

*) Lady Williams har öfver Wadström författat ett Minne. Hans Portrait, måladt af Professor von Breda, är i koppar stucket af W. Pyott i stor qvart, och föreställer honom lärande den unga Prinsen af Mezurado, Peter Pahna, den han friköpt af en Slafhandlare i Africa och öfverfört till England. I detta land är öfver honom en Skådepenning slagen, hvars ena sida visar hans bröstbild, med omskrift *Wadström, Sueco.*

Att hans minne förtjenar upplifvas, torde denna korta och osminkade teckning af hans lefnad och handlingar bevisa. Författaren känner föga af hans enskilda lefnad. Så mycket har han dock erfarit, att den ej varit ovärdig hans offentliga. Hans religiösa åsigter, dem mången tadlar, må man låta hvila utan tadel och pris. Med dem gjorde han ingen något för när: hans skrifter förråda ingen Svedenborgianism, ehuru stundom ett ädelt hjertas svärmeri, uttaladt i åsigter och planer, som den torra verkligheten så sällan vill eller kan fullborda. Men att hans skrifter ej innehöllo tomma ord utan mening eller möjlighet att verkställas, bevisade han ofta med sina handlingar, och så länge grundliga insigter, outtröttlig kraft och ett brinnande nit för allt Ädelt och Rätt räknas bland Svenska medborgsmanna-dygder, må vårt fosterland icke förgäta, att i dess sköte föddes en man, som hette Carl Bernhard Wadström.

Rosalfs

Lefnad och Död.

EN DIKT.

Das ist das Loos des Schönen auf der Erde.
Schiller.

TILL HUGO.

En gång, när månen speglade sitt anlet
I Tiberns flod och alla blommor sofvo,
Förutan stadens bleka nattvioler,
I ett palats det hölls en dans i Rom.
Då gick en Skald utur den tomma glädjen,
Och satte sig uppå en enslig kulle,
I myrtnars skygd, och sade för sig sjelf:
»Jag är allena. Hvad är värdt att dikta,
När allt är dikt, och ingen enda dröm
Af hjertats alla sköna morgondrömmar
Får verkligt lif, att jag omfamna må
Och älska den, och kalla honom Broder?
Bekanta heta alla, som derinne
Förlusta sig och dansa, men min själ
Är dock med himlens fåglar mer bekant,
Fastän de prisa mig och mina sånger
Så varmt och eldigt att mitt hjerta — fryser.
O! skönheten har vissnat bort på jorden,
Och alla dessa målade gestalter,
Som tycka om sig, le och spegla sig,
Se ut som syndafall från Idealet.
Naturens Vestaseld är släckt i templet,
O att jag kunde tända den igen!
Jag är allena. Hvad är värdt att dikta,

När ingen aning lif i tiden får
Och intet hjerta mot mitt hjerta slår?

Då gick der fram en yngling, skön som våren,
Med svart barett utöfver snöhvit panna,
Och under snöhvit panna bruna ögon,
Kringfladdrade af gula, gyllne lockar,
Som liknade i månens silfversken
Guldsträngar, sprungna af Allfaders harpa,
Der evighetens treklang ljuder än.
Han blickade så mildt och så gudomligt
Naturligt rundt omkring sig, flög till Skalden,
Låg vid hans bröst och sade: »*Är det du?*»

Och aldrig förr de hade sett hvarannan;
Men när de sågo, kände de hvarannan.
Och *Raphael,* så het den sköna yngling,
Och Skalden kysste honom, grät af fröjd,
Och sade aldrig mer: Jag är allena.

Du är *min* Raphael. Kom nu, min Broder!
Med mig i Diktens rosengård en stund.
Jag visar Dig ej kalla marmorstoder;
En blomsterbild mot lifvets dunkla grund,
En stjerna öfver tidens mörka floder,
En näktergal i vinterhärjad lund.
Se, *Hugo!* detta vill jag gifva Dig
För den Johannisbild Du målat mig.

ROSALF.

En skön natt i Augusti. Rosalf hvilar på stranden af en lugn sjö. På andra sidan om sjön synes Stockholm i månskenet.

Jag orkar ej längre kring backarna ila;
Högt klappar mitt bröst, och jag känner mig trött.
På blomstrande ängen hur ljufligt att hvila!
God afton, skön måne! här sofver man sött.
Men först utur foten jag törnet vill draga,
Och plocka de blommor, som bäst mig behaga,
Se'n sjunga så roligt och lustigt jag kan,
Och vill jag, så vet jag det plägar gå an.

En morgon, nog mins jag, med kinderna röda
Satt *Rosa*, min moder, vid spiseln och grät.
»Fort! laga dig ut, och förtjena dig föda,»
Så skrek fader *Alf*, och jag mins hur det lät.
Jag log litet grand åt den tokiga födan;
»Att löpa för henne hvad lönar väl mödan?
Jag tänker försöka att lefva ändå,
Och sjunga min visa, som foglarna små.»

Min Mamma mig kysste etthundrade gånger,
Jag trodde, hon skulle mig klämma ihjäl,
Och kyssarna blefvo etthundrade sånger,
När jag hunnit ut under himmelen väl.
Det gick, må man tro, öfver stenar och stockar;
Som galningar flögo de krusiga lockar.
Mig tycktes, jag red på en strålande pil,
Nyss flugen ur bågen, så qvick som en il.

För fötterna trillade daggens droppar
Som äktaste perlor på sammet så grön,
Sitt guld lade solen på lindarnas toppar,
Mig syntes all verlden så innerligt skön.
Hon var ej så skön, hvarken förr eller sedan;
En himmel var ofvan, en himmel var nedan,
Och sjön stod så blå till att spegla sig i,
Och blomman var öppen och jag var ett bi.

Som bäcken i dalen framsorlar och klingar,
Min sång och min dikt ifrån läpparna flöt,
Hvart ord var en fågel med toner till vingar,
Som spelte om fröjd uti sommarens sköt.
I solgången såg jag vid berget det höga
Ett sittande Lo med ett blixtrande öga.
Jag frågade: »vill du, så vänder jag om?»
En röst var i skogen, som ropade: Kom!

Jag gick öfver berget, och söng uti glansen
Af aftonens rodnad, och djuret gick med.
Små Lexnarna kommo och började dansen
Vid ljuflig musik ur hvart endaste träd

Och nedanför berget stod ängen i blomma,
Der gingo små lammen så blyga och fromma.
Mitt öga sig slöt efter ljufva besvär:
Jag vet icke hur, men jag somnade der.

En Siska mig väckte, när morgonen grydde,
Hon kysste min mun der i gräset jag låg.
Jag klappade henne — tro ej att hon flydde:
Ack, aldrig i verlden så roligt jag såg,
Och andra små fåglar nedhoppade sakta,
Och qvittrande tycktes mig noga betrakta.
Det fläckiga djuret, som Siskan ej kysst,
Låg slumrande än vid min sida så tyst.

Han ser sig omkring, kammar med händerna sina lockar, och torkar sig i ögonen.

Då stal sig en tanke så grym i mitt hjerta:
»O låge små fåglarna stekta på fat!»
Men tanken fördränktes i tårarnas smärta,
Jag grät och fördömde all menniskomat.
»Tron icke små fåglar! att jag vill er döda,
Förr smakar jag icke i år någon föda;
Och blir jag för hungrig, så plockar jag bär,
Och delar med eder hvad lyckan beskär.»

Så tänkte min själ. Se, då kom der en bonde
Med spade i handen, på läpparna hot.
Bort ilade fåglarna, som för den onde,
Och djuret: visst hade han gjort dem emot.
Sin spade i luften han öfver mig höjde:
Jag slöt mina ögon: till jorden mig böjde.

Han sade: »min junker, så liten och vig,
Förstör du mitt gräs, så beklagar jag dig.»

»Beklaga mig ej eller slå mig,» jag sade;
Ty icke förstör jag af gräset ett strå.
Fler blommor och gräs har du dräpt med din spade,
Än dem jag i natt hafver hvilat uppå.
Men om du kan gifva mig bröd till att äta,
Hvart stånd uppå marken jag åter vill räta:
Hvar blomma också; jag är liten och ung,
Och kan icke vara så särdeles tung.»

Jag reste mig: gräsen och blomsterna alla
Uppreste sig äfven: der fanns ej ett spår.
»Hör, gosse!» han sade, »jag vill dig befalla,
»Och om du vill lyda, din föda du får.
»Farväl — eller kom! ty jag plägar ej truga.» —
Med Erik den rike jag gick till en stuga.
En katt låg i fönstret, så hvit och så ren,
Och koppar och tenn gaf ett lysande sken.

»Hugg ved!» — kära far! aldrig yxa jag förde —
»Kör åkern!» — Ack nej! det kan aldrig gå an;
Ej heller en oxe jag någonsin körde:
Men sjunga och dikta jag vill och jag kan.
Gif yxor och oxar åt starkare finger,
Jag liljorna plockar och klockorna ringer.
Jag spelar på strå och en vind på mitt hår:
Då kan du begripa, hur muntert det går.

»Och jag på din rygg,» så begynte den vrede,
Och grep mig i håret och illa mig slog.
»Jag spelar violen, du bytinge lede,
Och sjunger du sjelf, så blir lefverne nog.»
Med ringlar af håret jag qväfde min tunga,
Jag ville ej gråta, jag ville ej sjunga.
Men Karin, hans dotter, med kinden i brand
Tog gisseln, med bön, ur förtryckarens hand.

När åskan »hugg ved» hade slutat att bullra,
Så hördes den andra: »Bär vatten ur brunn!»
Och dermed han lade ett ok på min skullra:
Då brast det i bröstet, då blödde min mun.
Jag vandrade sakta och tålig och trogen,
Tills källan jag nådde i tjockaste skogen.
Då satte jag ämbaren ned på en sten,
Och såg huru solen i vattnet sken.

Sin lek mina lockar i vattbrynet höllo,
Och tårarna lupo som kulor derpå,
De slogo en glänsande ring, när de föllo
Med klingande ned i det speglande blå.
Jag log, och Herr Rosalf i källan log äfven,
Han ville mig locka i djupet, den räfven.
Hans anlete steg och mitt anlete föll,
Min mun mot hans läppar jag darrande höll.

Då såg jag i spegeln en leende annan,
Och svartögda Karin jag kände igen.
Hon hade en grönskande krona på pannan:
Mig tycks att jag hör, att jag ser henne än.

Med snöhvita armar om lifvet hon tog mig,
Och sakta från källan i gräset hon drog mig.
Hon kallade mig sin förtrollade Prins,
Och allt hvad vi talte, få se om jag mins.

Karin.

Nej, akta dig väl, att ej Necken dig dårar.
Hvad såg du i källan, som tjuste dig så?

Jag.

Jag kysste en gosse, jag drack mina tårar,
Af törst eller hunger, ja väl begge två.

Karin.

De rödaste hallon jag ärnar dig gifva —
Jag har dem i korgen — om min du vill blifva.
Och om du mig älskar och vill hvad jag vill,
Så ger jag dig mjölk utur krukan dertill.

Jag.

För mjölken den hvita och hallonen röda
Jag kallar dig Mamma och kysser din hand.

Karin.

Du är ju så söt, att jag kunde dig döda
Och dricka ditt blod, för att släcka min brand.

Jag.

Tyst, flicka! jag sjunger om lefvande liljor,
Om jungfrur, som dansa på elfenbenstiljor.

Det bästa jag äger, jag gerna dig ger:
En sång, som är skön, och jag kan icke mer.

Karin.

Att stjäla ifrån mig hvar bit af mitt hjerta —

Jag.

Än är det ej borta; jag hör hur det slår.

Karin.

Och så med en sång vilja muta min smärta —
Du lilla bedragare! ack jag förstår.
Så — ät utur korgen och drick ur min kruka —
Se skälmen, han äter — det kallar jag sluka.
Hur lent är ditt hår! hvad ditt öga är blått!
Jag sade dig ju, att det smakade godt.

Jag.

Tack nu för din mat; ty nu vill jag ej mera;
Jag kan ju ej ge dig så mycket igen.

Karin.

Jag beder min Herre att icke krusera,
Om blott han vill bli min utkorade vän,
Och så, som jag älskar, mig älska tillbaka,
Och blifva min älskling och blifva min maka.
Du ser, att jag klädt mig i krona och skrud:
Nu skola vi vara som brudgum och brud.
Orm! slingra dig lagom, du hala, du milda —

Jag.

Aj, släpp mig! du bräns — du förstör ju min mun.
Din kind är som eld, dina blickar så vilda.
O! hellre jag låg i den djupaste brunn.

Karin.

Du lömske förtjusare! dit skall du komma.
När blomman jag brutit, så är hon min blomma.
När gossen är död skall han gå under pell,
Och sitta hos bruden så stilla och snäll.

Allt närmre intill sig hon slöt mig och tryckte,
Kring halsen hon snodde mitt fladdrande hår;
Men rätt som hon snodde, och rätt som jag ryckte,
Det prasslade — Erik framföre oss står.
Jag tror, att skön Karin på fingren han knäppte,
Hon skrek och sitt offer ur händerna släppte.
Jag ilade bort som en stråle på stund,
Och dolde mig djupt i den lummiga lund.

Jag lopp genom dalar, jag lopp öfver klippor,
Hvart träd var en Erik, som hotade mig,
Gökrågen på bergen och ängarnas sippor
Nu voro små finger, som spetsade sig.
Och solen jag såg både flämta och glöda:
Hon var mig en Karin med kinderna röda.
Jag glömmer ej Karin på femtio år;
Men hvad hon mig ville, jag aldrig förstår.

Och åter en dag som en gyllene fjäril
Nedflaxade långsamt vid himmelens rand,

Och drypande dagg uti blommornas käril
Kom Qvällen så sval öfver sjö, öfver land,
Kom Natten, så ljus som en morgon, i dalen,
Med lampor i handen ur mörkblåa salen.
Att vara en stjerna och tindra så der,
Det vore fast bättre än irra så här.

Min jacka var tunn i den kyliga vinden:
Jag var så allena och skogen så lång.
Det regnade litet på bleknade kinden
Ur ögonens moln, och jag grät mig en sång.
Hej lustigt! när tårarna blefvo för många,
Jag lopp som jag lupit att svalorna fånga.
Och innan jag visste hur vida jag gått,
Så lyste framför mig ett prunkande slott.

Det blänkte så hvitt uti natten den klara
Som bygdt utaf månsken af Englarna små,
Och fönsterna glänste, (oräknelig skara)
Som ljusblåa, blinkande ögon derpå.
Och dörrarna flitigt upplätos derinne,
Då blef der så ljust som i sångarens sinne.
Och herrar och fruar, som talade stort,
Spatserade ut genom grönskande port.

Tulpaner och liljor, med öppnade kalkar,
De drucko det ljus, som från himmelen föll,
En flock af bevingade, stimmande skalkar
Sin lustiga dans öfver asparna höll.
Och knarren han spelte, och doftande flägter
Upplyfte de rodnande rosornas drägter.

Lysmaskarna klara, i darrande rad,
De lågo som gyllene droppar på blad.

Stjerndrottning, o Natt! huru härligt du strålar!
Du blygaste jungfru i Sverige, så skön
Vår jord till en himmel i tysthet du målar,
Och läser, för alla som sofva, din bön.
Hvar skulle jag stadna? hvart skulle jag ila?
Jag ville ej löpa, jag ville ej hvila.
Ty allt var så gladt och så härligt omkring:
Att sitta och gå är en sorgelig ting.

Min lust är att stilla i gräset mig dölja,
Och göra alls intet Guds skapade grand,
Och vaggas af drömmarnas stigande bölja
Till stranden af sångens förlofvade land.
Och hafver jag hvilat, jag låter det ljunga,
Och vill som en lärka båd' flyga och sjunga.
Ju längre och fortare framåt det bär,
Dess bättre jag mår och dess bättre det är.

Nu hoppa' jag in genom gallrade porten:
Än aldrig jag sett så besynnerligt förr.
Jag dansade fram till den heliga orten,
Och öppen på glänt var i salen en dörr.
Jag tittade in, och i salen jag trädde,
Åt ljusen i kronan och guldet mig glädde,
Och kände på stolar och iskalla bord;
Men ingen jag såg, som mig sade ett ord.

Men skäggiga gubbar på väggarna hängde,
I kläder af jern eller stjernor och band,
Och gå hvart jag ville, uppå mig de blängde,
Och svärd eller böcker de hade i hand.
En gyllene bägare — krusad och virad,
Med rankor och bär så besynnerligt sirad,
Och karlar med horn — uppå bordet der stod,
Med dricka på botten så rödt som ett blod.

Jag fattade bägarn, och tittade varligt,
Och Rosalf den skälmen jag såg, hvar han satt.
På stund jag begrep, att det kunde bli farligt;
Men tungan var törstig och hufvudet matt.
När menniskan står och sitt anlet betraktar,
Då råder jag till, att förståndet hon aktar.
Jag rörde med läppen vid brädden — ack ack!
Jag kysste förförarn, jag kysste och drack.

Jag drack, och så innerligt roligt jag hade;
Jag såg, hur det sönk och jag såg, hur det led,
På soffan af purpur jag prydligt mig lade,
Och kronan sitt ljus så förlustande spred.
Små tårarna torkade, suckarna dogo
Och alla de skäggiga gubbarna logo.
Mitt hufvud, det var som en nysprucken ros;
Det spratt och det ville väl flyga sin kos.

Och bägarn, den tomma, i golfvet jag slungar,
Och salen, han går som ett qvarnhjul omkring,
Och gubbarna blinka och ljuskronan ljungar,
För örat det blifver ett klang och ett kling.

Fram bägaren rullar och rullar tillbaka,
Och tankar som gnistor i hufvudet spraka.
De hålla kolorum och gnabbas och slåss,
Som bönder på marknad och skojaretross.

Jag tror, att jag bultade åt dem på pannan;
De kände ej mera sin herre igen,
Och gubbarna kommo nu, en öfver annan,
Och kallade mig sin utkorade vän.
En slöt mig i hårda och stålklädda armar,
En annan mig höjde på stolarnas karmar,
En böd mig en krona af löf och juvel:
Den fjerde lät höra ett tjusande spel.

Kom äfven en gubbe, så gammal och skrumpen,
Och hade i hand en ofantelig bok.
Han sade, så jämmerligt butter och trumpen,
Att han vore kommen att göra mig klok.
Och boken han öppnade under min näsa;
Der hjelpte ej böner; nu skulle jag läsa.
En rysning så kall genom lederna for,
Och orden de hade båd' näbbar och klor.

De åto sig in i mitt darrande hjerta,
De flögo som pilar i ögonen in,
De glädde sig åt, att de gjorde mig smärta;
Ty nöjet var deras och pinan var min.
Ej ro eller hvila en stund de mig unde:
Jag plockade lösa så många jag kunde,
Och slog dem i golfvet; de kommo igen:
De ropade *Om* och de ropade *Men*.

Nu kommo *Fastän* och *Alltså* och *Emedan*
Och fasliga hopar af A B C D,
Och låto förstå, att de önskade redan
Mitt hufvud den yttersta smörjelsen ge.
Då grep mig en menniskohand öfver armen,
Och hjertat blef stillare strax uti barmen.
Jag öppnade ögonen, svidande än —
Och gubbarna hängde på väggen igen.

En Jägare, grann i de grönaste kläder,
Höll fast i min arm och förfärligt han svor.
Han hade i handen en piska af läder,
Och tyst vid hans fot satt en Pudel så stor.
»Hvad heter du?» — Rosalf. — »Hvem söker du?» — Ingen. —
»Hvad gjorde du här, och hvar gömde du ringen?» —
Jag drack och jag drömde; ej hafver jag ring;
Jag äger ej hos mig den ringaste ting.

»Du stal icke perlor ur bägaren heller» —
Nej! aldrig i tiden jag stulit ett frö. —
»Din stapplande tunga till brottet dig fäller;
»Tänk efter, min gosse! att skogen har spö.
»Så söp du dig full af det ljufliga vinet,
»Och glömde i ruset, att rymma med skrinet.
»Du, skurk! — på min soffa — besinna dig nu,
»Och ljuger du sedan, så stackare du!»

Nu vinkade han — se, då gapade hunden,
Och visade mig både tunga och tand.
Långläppig och mulen han satt såsom bunden,
Och Jägaren lade i munnen min hand.

Hu! käftarna ludna kring handen sig lyckte,
Men löst, att ej tecken till tand henne tryckte.
»Min gosse! om lusten att rymma du har,
»Så lemnar du handen hos Hector qvar.»

Så sagdt, gick han ut genom dörren, och fången
Var jag och en pudel mitt fängelse var.
Jag föll på mitt knä, och begynte den sången,
Som Domherren sjunger i buren hos Far.
Jag klappade Hector och Hector jag smekte,
Och sången och smeket den grymma bevekte.
Jag sade till Hector: »Du känner mig nog,
Och vet, att jag icke det ringaste tog.»

»Ack! om du förstod — om ett hjerta du hade!»
Då veftade Hector sin yfviga svans.
Mitt hufvud mot hans så förtroligt jag lade,
Kring halsen nedrullade lockarnas krans.
En tår eller två på hans panna jag fällde —
Nu, nu att sin lycka försöka det gällde.
Jag kände — jag drog, och jag drog — och min hand.
Var lös och jag flög ur mitt fängelseland.

Och ute var skumt, och det föga mig brydde;
Jag fruktar ej dag eller qväll eller natt —
Men menniskofjäten; — jag lopp och jag lydde,
Om menniskor kommo och togo mig fatt,
På galler och vallar jag flåsande klängde,
Och stundom i törniga häckarna hängde.
Min jacka blef grann utaf rosorna; men
Små flikar af jackan tog häcken igen.

Han lägger handen på hjertat och skakar hufvudet.

Då klingade hjertat så högt som en klocka
På midsommarsottan, när luften är klar.
Jag hörde en fågel små ungarna locka —
Ack! lycklig är den, som har moder och far!
På berget jag sönk för den mornande solen,
Så blek och så sömnig som nattviolen.
På morgonens stråle, så guldgul och varm,
Kom drömmen och vaggade mig på sin arm.

Jag såg, si ett barn med de ljusaste lockar,
Med glänsande spade, som gräfde en graf.
Det kastade mullen i yrande flockar,
Och stundom en blick det mig leende gaf.
En törnros var grafven, nyss bruten af stängel,
Och mullen var doftet och barnet en Engel.
Jag frågade: »Liten! hvem gräfver du åt?»
Han svarte: »Åt Rosalf jag bygger en båt.»

Jag såg, si en sjö med den klaraste yta
Flöt ut för min syn i oändelig rymd.
Små fiskar jag märkte som blixtar sig bryta
Mot renaste botten, af grummel ej skymd.
Bevingade barn öfver böljorna foro,
På en gång i himlen och djupet de voro:
Och långt bort i Vester en glänsande stad,
Omkransades vänligt af blommor och blad.

»Stig i» sade barnet, »så skall du få segla,
»I doftande fartyg på glimmande sjö.
»De snöhvita segel i djupet sig spegla
»Vi resa tillbaka till Barndomens ö.
»Små syskon, som flyga, de lyckliga slägter
»Upfylla vårt segel med vingarnas flägter.
»Kom' Rosalf!» — och just som jag steg deruti,
Var sömnen och drömmen och fröjden förbi.

En svan simmar fram öfver vattenytan.

Oh det var i natt. Men nu sitter jag liten
Ånyo i månens försilfrade trakt,
Lik sommarens fjäril, af frostnatten biten,
Med dimma på ljusblåa vingarnas prakt.
Mitt öga dock skådar den härliga staden,
Af torn och palatser den lysande raden.
Der lefver man lustigt, der sade min mor,
Att Kungen med kronan på hufvudet bor.

I morgon, när solen på tinnarna blänker,
Jag reser mig upp som en karl i dess sken.
Han försöker att stiga upp, men sjunker tillbaka.
Hvad nu? hvilket töcken för ögat sig sänker!
Jag har ingen styrka i arm eller ben.
I morgon, när solen på tinnarna blänker,
Till Kungen i staden att resa jag tänker,
Och sjunga för honom i hvitaste hus,
Och dansa vid bara juvelernas ljus.

Då skall jag i glänsande siden mig kläda,
Af hundrade blommor på håret en krans,

Och stilla, så stilla för Konungen träda,
Slå ögonen ned och framsväfva i dans.
Men Kungen skall le åt de sprittande sånger,
Och kyssa sin Rosalf otaliga gånger.
Ja, hela min smärta om dagen så lång
Skall springa sin kos för min skönaste sång.

Svanen uppflyger ur sjön, och sänker sig i Rosalfs sköte.

Lycksaliga dröm! vill du tjusa mig åter?
Du leende gosse! visst narrar du mig.
Min Mamma, hon sitter vid spiseln och gråter,
Och *Karin* vill bryta en blomma åt sig.
Se gossen han kommer, nu hafver han vingar,
Och hör, när han flyger, hur vackert det klingar.
Han plockar och plockar en lilja i tu —
Om seglet är färdigt, så segla vi nu.

Långt hän öfver sjön, öfver vaggande bölja,
De klippiga, törniga stränder förbi.
Om Karin och Erik och Jägarn oss följa,
De segla dock ej i en blomma som vi.
Kom, vintern, den kalla, förstelnar min tunga,
Vi segla till våren, och der få vi sjunga.
Nu går det — och hjertat förgäter att slå,
Och båten han går i det blå.

Svanen sväfvar uppåt och försvinner i en ljus sky.

MARIA STUARTS SISTA SUCK.

Jag är lugn. Jag icke darra ämnar
För den bistra dödens höjda svärd.
Jag är lugn och glad; det lif jag lemnar
Är en suck ej värd.

Blicken klarnar: mina fria händer
Mot den ljusa himlen lyfta sig,
Och dit upp ännu en bön jag sänder,
Belle France! för dig,

Leende jag gick med krans i håren
Som en brud i dina stjernors sken:
Jag var älskad mer än sol'n om våren:
Derför var jag ren.

Trogna minnen än guirlander linda
Kring min själ; men ack! min fröjds behag,
Liksom blomman på en Purpurbinda,
Lefde blott en dag.

Skottska folk! du gaf mig sorg och smärta;
Du är högt och hårdt som dina berg.
Fridens blomma stal du ur mitt hjerta,
Från min kind sin färg.

Mot min söderländska känslas låga
Du med köld ett isigt pansar höll.
Jag blef hatad såsom pestens plåga:
Derföre jag föll.

England! o! hvad helst om mig du tänker,
Jag din fånge var, men ej din slaf.
Tacksamt tar jag mot hvad du mig skänker:
Döden och en graf.

Ja! Britannia, jag dig förlåtit
Allt det gift, du på min lefnad göt,
Lika villigt, som jag djupt begråtit
Allt hvad sjelf jag bröt.

Redan himlens hopp min själ hugsvalat,
Likt en ström af Rizzios harpospel.
Årens qval och kedjor nog betalat
Ögonblickets fel.

Skynda, död! att detta hopp belöna:
Kom, du finner mig som drottning än.
Ofvan jorden får jag snart mitt sköna
Diadem igen.

TILL EN VÄN,

(i dess Minnesbok).

Till ljusa öden Nornorna Dig mana,
Och Hoppet tar Dig hyllande emot,
Och, öppnande sin solbeglänsta bana,
Strör unga, friska rosor för din fot.
Följ ödets vink! följ icke dess förvandling,
Men blif Dig sjelf i alla skiften lik!
Blif ärofull igenom handling,
Och genom stora dygder rik!

Jag vet, att högre till ditt hjerta talar
En stilla hviskning från en älskad vän,
Än nöjets sorl i praktens marmorsalar:
Jag tror din själ så ren som solen än.
De fulla salarna, af glitter prydda,
Måhända sakna dock en rikedom;
Din broders hjerta är en hydda,
Af kärlek full, på glitter tom.

Din Genius har skrifvit på din panna,
Att Du, den älskansvärde Sanzio lik,
Skall älska mer det Sköna och det Sanna,
Än smickrets vekt förföriska musik.

Må från Apollos och Behagens throner
En sådan kraft och skönhet gjuta sig
Uti min cittras blyga toner,
Att äfven de förtjusa Dig!

När Hoppets sol som klarast kring Dig blänker
På lifvets himmel, töckenfri och blå,
Då verlden ler och höljer Dig med skänker,
Två skänker tag af brodrens hand också!
Till fröjd i glada stunder, tröst i bittra
Och mulna timmar, Broder! Dig jag ger
Mitt trogna *hjerta* och min *cittra:*
Du vill ej mer; jag har ej mer.

DÖDS-SÅNG,

vid H. Excellence m. m. Hans Henrik von Essens Begrafning.

Ögon slockna, hjertan brista,
Sorgen tystar glädjens dans,
Hjeltens svärd på hjeltens kista
Sprider hemskt sin sista glans.
Drott! ditt svärd skall rost förtära,
Vissna skall din hjessas krans.

Stolta lagrar skar din ära,
Många som du hjertan vann.
Flera dock kan döden skära —
Hvem är starkare än han?
Hjeltens svärd kan slå och skona,
Dödens aldrig skona kan.

Bleka Drott med lagerkrona!
Lifvet bryter griftens band.
Re'n en stjernprydd hufvudbona'
Flätas dig i segrens land:
Ljusa Seraphimer kröna
Dig på evighetens strand.

Tvenne syskon, lika sköna,
Vid din urna stå till slut,
Täfla att med tårar löna,
Hvad som Gud belönt förut.
Svea står der med sin *Nore*,
Suckar öfver grafven ut:

»O att än ditt hjerta vore
Klappande på jorden qvar!
Hälsa våra hjeltar store!
Bed för oss! Vår stjerna var!
Må vi älska här hvarannan
Så som du oss älskat har.»

Hjelten, med sitt ljus kring pannan,
Svarar: Enighet är Lif.
Dygd är kärlek: sök ej annan,
Annan hyllning mig ej gif.
Scanda! stor igenom Ära,
Genom Kärlek lycklig blif!

VÅGEN.

Mitt lif är en våg,
Som röres en tid
I svallande tåg,
Vid vindarnas strid.

När lugn blir på haf,
Och vinden är tyst,
Då somnar hon af,
Vid stranden hon kysst.

Hon lägger sig ner
Till ro i det blå.
Hon synes ej mer;
Men finns der ändå.

Af verldshafvet ju
En droppe hon är,
Och solen ännu
Kan spegla sig der.